THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAR 2 1931
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

אונזערע טעלעפאָן נומערן זענען 6830 / 6831 פריינטי

אונזער אפיס איז אין 542 דאנדעס וועסט

VOLUME XVIII No 7521 | Friday, February 27th, 1931 | יום ד׳, י׳ אדר, פרשה תצוה, תרצ״א. | טאראנטא, פרייטאג דער 27־טער פעברואר, 1931. | PRICE THREE CENTS

N.Y. Public Library
476 Fifth Ave.
NEW YORK, N.Y.

ע. פ. סינגער זיעגרייך אין זיין קאמף געגען אידען־דיסקרימינאציע; מאנופעקטשורערס זוכען צו ברעכען סטרייק דורך געשלעג־מיטלען

אטורני־דזשענעראל, קאל. פריים, זאגט צו מר. סינגערן צו באשטימען אן אונטערזוכונג וועגען די באשולדיגונגען געגען די אינשורענס קאמפאניעס. — פארלאמענט מעמבערס גראטולירען סינגערן פאר זיין מוטיגען קאמף. — פארזיכערט א פארטרעטער פון „זשורנאל״, אז ער וועט שטענדיג קעמפען פאר אידישע רעכט אין אנטעריא.

די אידישע רעכט אין אונזער פראווינץ, איז געווען דערפאלגרייך, און איך בין זיכער, אז דער גאנצער דערפאלג איז אויך אזוי גוט ווי געווינערס פאר מיר״, האט געבטען דערקלערהרט דער איינציגער אידישער פראווינציעלער פארלאמענט מעמבער, ע. פ. סינגער, קי.סי., פאר א פארטרעטער פון „זשורנאל״, אין פארלויף פון אן אינטערוויו וועגען דער שענדליכער אידישען דיסקרימינאציע וואס די אינשורענס־קאמפאניעס אין אנטעריא פראקטיצירען אזוי פראנק און פריי.

„אלע פארלאמענט־מעמבערס האבען מיך גראטולירט אן מיך פרייזיג באגריסט פאר מיין מוטיגער שטעלונג״, האט מר. סינגער צווישען אנדערער געזאגט, אבער דאס מעבווירדיגסטע איז וואס כמעט אלע שטיצען זיי מר. סינגער׳ן אין זיין קאמף צו פארטיידיגען אידישע רעכט, צו וועלכע זיי זענען בארעכטיגט אלס גלייכבארעכטיגטע בירגער אין קאנאדע.

נעבטען בייטאג איז געווען מר. סינגער׳ס „נעקס״ צו נעהמען א ווארט אין דער דעבאטע איבער דער טראהזדרעדע, און מר. סינגער האט אויסגענוצט די דאזיגע געלעגענהייט צו ארויסברענגען אין פארלאמענט די פראגע וועגען דעם שענדליכען אופן ווי אזוי די אידען ווערען דיסקרימינירט פון די אינשורענס־קאמפאניעס.

ווז פון סטענלי באלד־ווין, רעזיגנירט פון ארבייטער פארטיי

לאנדאן, פעב. 26.

האר. באלדווין, דער זוהן פון דעם געוועזענעם קאנסערוואטיווען פרעמיער פון ענגלאנד, וועלכער האט געהאט אויפגערודערט דאס לאנד מיט זיין אנשליסען זיך אין דער ארבייטער־פארטיי, האט חייבט רעזיגנירט פון דער לייבאר־פארטיי אלס רעזולטאט פון זיין אומצופרידענהייט מיט דער שוואכער אקטיוויטעט פון דער ארבייטער רעגירונג.

עס ווערט פארשטאנען, אז ער וועט זיך אנשליסען אן דער נייער ארבייטער פארטיי פון סער אסוואלד מאזלי.

קלאוקמאכער אין סטרייק אין אטלאנטיק־סיטי

אטלאנטיק סיטי, נ. דזש., פעב. 26.

75 קלאוקמאכער זענען דא חיינט ארויס אין סטרייק, אין קאמף געגען א פארזוך פון דער גרינספאן און גרינספאן קאָ., צו שניידען די ארבייטער־ווידזשעס אויף 15 פראצענט.

קאנאדער רעגירונג איז גרייט צוריק־ווייזען רוסישען האנדלס־אנבאט

אטאווא, פעב. 26.

דער אנבאט וואס איז געמאכט געווארען פון דער סאוועט־רעגירונג דורך קאָ. הערבערט מעפי, געווען־ענער מיט־גליד פון דעם פעדעראלען פארלאמענט, אז קאנאדע זאל באנייען דעם האנדעל מיט איהר אויף קאנדיציעס וואס זענען העכסט צופרידענשטעלענד פאר קאנאדע, וועט לויט אלע ווארשיינליכקייטען צוריקגעוויזען ווערען פון דער רעגירונג, שטיצענדיג זיך אויפ׳ן פאקט וואס ביי דער סעפטעמבער סעסיע פון פארלאמענט איז א געזעץ אנגענומען געווארען, באר־עכטיגענדיג דער רעגירונג צו אויסשליסען אלערליי ארטיקלען וועלכע קומען פון לענדער וואס האבען זיך ניט באטייליגט אינ׳ם ווערסאילער אפמאך.

דער אנבאט פון דער רוסישער רע־גירונג צו קאנאדע לויטעט, אז רוסלאנד איז גרייט צו קויפען פארם־מאשינען פון קאנאדע אין ווערט פון 10 מיליאן דאָ־לאר. דערפאר זאל קאנאדע קויפען אין אויסטווש פון רוסלאנד הארטע קוילען אין ווערט פון דריי מיליאן און 350 טוי־זענט דאָלאר. דאס איבערגיג וועט רוס־לאנד באצאהלען אין גאלד.

די קאנאדער מאנופעקטשורערס פון פארם־ארטיקלען, איינשליסענדיג דעם גע־וועזענעם ליוטענאנט־גאווערנאר פון אָנ־טעריאָ, קאָל. הערדי קאקשאט, און מר. טאמאס א. ראססעל, פרעזידענט פון דער מעסי־הערריס קאָ., האבען נעבטען אויס־גע־ריקט זייער מיינונג, אז די קאנאדער רעגירונג טאר ניט צוריקווייזען דעם וואונדערבארען אנבאט פון דער סאוועט־טען־רעגירונג.

משה געלבער דערוועהלט צום אכטען מאל אלס פרע־זידענט פון בראנזוויק ת״ת; מ. קלייווער וויצע־פרעזידענט

ביי א מיטינג וואס איז געבטען אויוענט אפגעהאלטען געווארען פון דער דירעקטארען באאהד פון דער בראנזוויק תלמוד־תורה, איז דער גוט באקאנטער אידישער עסקן פון טאראנטא, מר. משה געלבער, דערוועהלט געווארען ביי אקלא־מיישאן צום זיבעטען מאל, אלס פרעזי־דענט פון דער בראנזוויק תלמוד־תורה.

רבי יעקב גארדאן האט דערעפענט דעם מיטינג מיט אן אפעיל צו די מאָ־ראנטאר אידען, אז מ׳זאל העלפען אויס־האלטען די דאזיגע וויכטיגע אידישע אינ־סטיטוציע אין שטאדט.

די פאלגענדע וויצע־פרעזידענטען זענען דערוועהלט געווארן: מר. מעקס קלייוויר, פרעזידענט פון דעם „אידישען זשורנאל״; מעקס עקסלער און חזן קאפ־לאן. אלס טרעזשורער איז ווידער דער־וועהלט געווארען ביי אקלאמיישאן היימי מענדעלסאן. מר. בענדזשאמין, דער גע־וועזענער סעקרעטאר פון דער תלמוד־תורה איז דערוועהלט געווארען אלס עהרן־סעקרעטאר, און מר. טעללער איז דער־וועהלט געווארען אלס סעקרעטאר.

עס איז באשלאסען געווארען צו ארויסנעהמען מיט א קאמפיין פאר 25 טוי־זענט דאָלאר גאר אין גיכען, כאטש דער באשטימטער טאג פון׳ם קאמפיין איז דערווייל נאך ניט באשלאסען געווארען. דער קאמפיין וועט זיין אונטער דער משערמאנשיפ פון מר. אליהו פולען און מר. סעם קראניק.

משה געלבער

אליהו פולען

6 אידען גע׳משפט אויף קלאגען פון קאנטר־רעוואלוציע אין רוסלאנד

מאסקווע, פעב. 26, (איטא).

6 אידען זענען פאראן צווישען די 14 פערזאן, וועלכע זענען היינט אינראי־טער געווארען אויף א קלאגע פאר באר־לאנגען צו דער מענשעוויסטישער קאנטר־רעוואלוציאנערער פארטיי, וועלכע וועלען גע׳משפט ווערען פון דעם סאוויעטישען העכסטען גערעכט, דעם 2־טען מערץ.

די אידען זענען: וואסילי שעהר, 47 יאר אלט, א געוועזענער מיטגליד פון דער רעגירונגס־באנק; אברהם גינזבערג, 52 יאר, אן עקאנאמיסט; לייזער זאל־קינד, 45 יאר אלט, אן עקאנאמיסט; באר־רים בעראלאסקי, 41 יאר, געוועזענער עקאנאמיקס און געוועזענער מיטגליד פון דער רעגירונגס־באנק; משה טייטעלבוים, 54 יאר, געוועזענער מיט־גליד פונ׳ם ארבייטס־קאמיסאריאט, און איסאק רובין, 55 יאר, פראפעסאר פון עקאנאמיקס און געוועזענער מיטגליד פון „בונד״.

מאסקווע, פעב. 26, (איטא).

דוד ריאזאנאוו, א מיטגליד פון דער באלשעוויסטישער אלטער גווארדיע און א פריינט פון לענין׳ען, איז היינט באר־ווייטיגט געווארען אלס דירעקטאר פון דעם מארקס־ענגעלס אינסטיטוט, פון דער צענטראלער עקזעקוטיוו קאמיטע.

אין דער זעלבער צייט האט דאס פרעזידיום פון דער צענטראלער עקזעקו־טיוו קאמיטע פון דער קאמוניסטישער פארטיי אנאנסירט, אז ריאזאנאוו איז אויסגעשלאסען געווארען פון דער פארטיי „באר העלפען דירעקט צו א מענשעוויסי־שער אינטערווענציע און פארראט צו דער פארטיי״.

ציון־קאנגרעס וועט דארפען באשליסען וועגען מעקדאנאלד׳ס דאקומענט

ניו יארק, פעב. 26, (איטא).

אין אן אפיציעלען סטייטמענט וואס איז היינט ארויסגעגעבען געווארען פון דעם אדמיניסטראטיווען קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ווערט דערקלערהרט אז פרעמיער מעקדאנאלד׳ס ברייף צו ווייצמאנ׳ען איז אן אויסבע־סערונג פונ׳ם „וויסען־פאפיר״.

אין דער זעלבער צייט, ווערט אי׳ם סטייטמענט אונטערשטראכען, איז עס בלויז א פראגע פאר דעם ציוניסטישען קאנגרעס און דעם קאנסיל פון דער אי־דישער אגענטור, צו אנעהמען אדער צו־ריקווייזען דעם ברייף וועלכער איז דער־גרייכט געווארען אלס דעזולטאט פון די פאראנדלונגען צווישען דער אידישער אגענטור און דער בריטישער רעגירונג.

ריטואל־מארד קלאגע געגען די אידען אין אלדזשיריע מיטן אנקומען פון פסח, פרעסע פון לאנד פראטעסטירט

פאריז, פעב. 26, (איטא).

די אנטיסעמיטישע אגיטאציע וואס איז אנגעפיהרט געווארען אין אראן, די צווייטע גרעסטע שטאדט אין אלדזשי־ריען, פון דעם פארשטארבענעם דעפוטאט זשול מאלל, האט היינט ווידער אויסגע־בראכען אין דער פארמע פון א ריטועלער מארד קלאגע, געגען דעם אראנ׳ער אידען מ. טעבאל.

דער אנגעקלאגטער געפינט זיך אונ־טער ארעסט אויף א קלאגע אז ער האט דערמארדעט צוליעב ריטועלע צוועקען זיין שוועגערין, זשוליעט טארעימען.

די מוטער פון דער דערמארדעטער און טעבאל׳ס פרוי זענען אויך ארעסטירט געווארען, אבער זיי זענען שפעטער באר־פריים געווארען. טעבאל אבער ווערט נאך אלץ געהאלטען, טראץ דעם וואס ער טענה׳ט אז ער איז אומשולדיג.

די צייטונגען פון אלדזשיריען באר־ריכטען, אז דער ארעסטירטער ווערט ברור־טאל באהאנדעלט פון דער פאליציי. די פרעסע פראטעסטירט אויך געגען באר־ניינען ווידער די מיטעל־אלטערליכע פאר־לומדונג פון ריטואל־מארד אויף אידען.

מיסיאָן הויז געפלאנט אויף קאלעדזש אין פאלמערסטאן

פראפעסטי קאמישאנער טשיזהאָלם האט נעבטען באריכטעט צו דער סיוויק פראפעסטי קאמיטע, אז די מעהרהייט איינוואוינער פון פאלמערסטאן בולווארד, זענען שטארק געגען אז די פרעסביטיריי־אנישע קירכע זאל אויפבויען א אידישע מיסיאָן הויז, אויפ׳ן קארנער קאלעדז און פאלמערסטאן בולווארד.

עס איז געפלאנט געווארען, אז דאס זאל זיין ניט בלויז א מיסיאָן הויז, נאר אויך א „סאנדעי סקול״ און אן אסעמבלי פלאץ פאר מיסיאָנערען צו קענען פאנ־גען אידישע נשמות.

די אידישע איינוואוינער פון דעם גאנצען געגענט זענען שטארק געגען אזא מיסיאָן־הייזעל.

אנטיסעמיטישע אנרוהען הע־רען ניט אויף אין אונגארן

בודאפעסט, פעב. 26, (איטא).

אלס רעזולטאט פון די כסדר׳דיגע אנטיסעמיטישע רייאטען אינ׳ם קעניגלי־כען אונגארישען אויסוועדזיטעט פון ווי־סענשאפט אין פינפקירכען, האט דער רעקטאר פונ׳ם אנשטאלט, דראענדיג אז ער וועט סוספענדירען אלע קלאסען אויב די אונרוהען וועלען ניט אפגעשטעלט ווע־רען.

וואלונטירען פאר׳ן נאציאנאל פאנד דארפען קומען שבת אוזענט אין ציון בילדינג

אלע וואלונטירען וועלכע וועלען זיך באטייליגען אין דער שלח־מנות זאמלונג היינטיגען זונטאג, פאר דעם נאציאנאל פאנד, דארפען קומען אין ציון־האל, שבת, 8 אזייגער אין אוועגד. ווען עס וועלען אויסגעטיילט ווערען, פאר זיי די דיס־טריקטען און די בויטינג לוטעראטור.

דער מיטינג וועט אדרעסירט ווערען פון א. ריינוויין, און יצחק כרמל, ארגא־נייזער פון דער ציוניסטישער ארגאניזא־ציע אין אָטאווא.

ע. פ. סינגער אין קאמפ געגען דיסקרימינאציע

די אידישע רעכט אין אונזער פראווינץ, איז געווען דערפאלגרייך, און איך בין זי׳כער, אז דער גאנצער דערפאלג איז אויך אזוי גוט ווי געווינערס פאר מיר״, האט געבטען דערקלערהרט דער איינציגער אי־דישער פראווינציעלער פארלאמענט מעמ־בער, ע. פ. סינגער, קי.סי., פאר א פאר־טרעטער פון „זשורנאל״, אין פארלויף פון אן אינטערוויו וועגען דער שענדליכער אידישען דיסקרימינאציע וואס די אינשו־רענס־קאמפאניעס אין אנטעריא פראק־טיצירען אזוי פראנק און פריי.

„אלע פארלאמענט־מעמבערס האבען מיך גראטולירט אן מיך פרייזיג באגריסט פאר מיין מוטיגער שטעלונג״, האט מר. סינגער צווישען אנדערער גע־זאגט, אבער דאס מעבווירדיגסטע איז וואס כמעט אלע שטיצען זיי מר. סינגער׳ן אין זיין קאמף צו פארטיידיגען אידישע רעכט, צו וועלכע זיי זענען בארעכטיגט אלס גלייכבארעכטיגטע בירגער אין קאנ־אדע.

נעבטען בייטאג איז געווען מר. סינ־גער׳ס „נעקס״ צו נעהמען א ווארט אין דער דעבאטע איבער דער טראהזדרעדע, און מר. סינגער האט אויסגענוצט די דאָ־זיגע געלעגענהייט צו ארויסברענגען אין פארלאמענט די פראגע וועגען דעם שענד־ליכען אופן ווי אזוי די אידען ווערען דיס־קרימינירט פון די אינשורענס־קאמפאָ־ניעס.

ווייטער פארשטעלונגען איז סטענדערד טעאטער

די שווישפילערין אנגא נאטאנזאָן, (די פרוי פון רזשוליין נאטאנזאָן), וועט צו־זאמען מיט איהר מאן געבען דריי פאר־שטעלונגען אין סטענדערד טעאטער.

אנגא נאטאנזאָן

זי וועט אויפטרעטען היינט אוועגד, מארגען בייטאג און אין אוועגד, אין דער פיעסע „די קענדי קיד״, א מוזיקאלישע קאמעדיע, מוזיק פון ראובן אסאפסקי.

מארגען בייטאג ווערט געגעבען א ספעציעל קינדער פארשטעלונג, ביי וועל־כע זי וועט אויסטיילען קענדי צו יעדען קינד וואס וועט זיין אין טעאטער.

טרעט אויף פאר דריי פארשטעלונגען איז סטענדערד טעאטער

דער צווייטער טאג פון דרעסמאלער סטרייק האט ווידער געבראכט מיט זיך א פאר טרויעריגע אינצידענטען, אין וועלכע איינינע מאנופעקטשורערס האבען פינדירט אין גארנים קיין שעהנער ליכט. לויט ווי א וויכטיגער יוניאן־באאמטער האט געבטען איבערגעגעבען צום „זשור־נאל״ זענען פריידליכע פיקעטס באפאלען געווארען אין פראנט פון באלפור בילדינג און אויך מאוער בילדינג, אין אין פראנט פון ניישאנעל גארמענט קאָ., אויף 225 ריטשמאנד סטריט וועסט, און זענען צו־שלאגען געווארען.

לויט ווי עס ווערט איבערגעגעבען, זענען די שלעגער געווען מר. בוק, פון דער בוק דרעס קאָ., און מר. סיימאן ווילסאן, פון דער ניישאנעל דרעס קאָ., פאהגע־קומען איז עס ארום 10 אויינער געבטען פריה. אלס׳נעקומען איז עס, ווען אויי־נינג מאנופעקטשורערס האבען געפרואווט ארויסנעהמען איינינע סטעפס צו ארבייי־טען ביי זיי אין די שעפער. דאס האט נאטירליך אויפגערעגט די פיקעטס און די איבערינע סטרייקערס וועלכע האבען זיך געפונען ארום די בילדינגס, און עס איז געקומען צו אן איבעררייד וועלכעס האט נאכדעם געפיהרט צו א „פיזישען״ צווא־מענשטויס, גליקליכערווייז איז אבער קיין־נער ערנסט ניט פארוואונדעט געווארען.

ווי באקאנט איז דער אנהויב פונ׳ם סטרייק „באקרוינס״ געווארן מיט עטליכע עהנליכע אינצידענטען, ווען א אידיש מיידעל און צוויי אידישע יונגעלייט זע־נען פארוואונדעט געווארען אין דעם שאפ פון דער קראון דרעס. מר. בערנארד שעין האט געבטען פארויסגעט דעם „זשור־נאל״־פארטרעטער, אז די יוניאן וועט ניט פארשווייגען דעם דאזיגען פאל, און וועט זיכער צוציהען די באלעבאטים פון דער דערמאנטער פירמע צו גערעכטיג־קייט.

אין לייבאר־ליסעאום האט מען נעב־טען אויסגעטייטשט אלע אינצידענטען אלס א באוויז, אז די מאנופעקטשורערס פיהלען זיך פארצווייפעלט, און זיי באנו־צען זיך דאריבער מיט די דאזיגע מיט די דאזיגע זעהר ניט אנשטענדיג מעטאדען.

א צאהל אינדיווידועלע מאנופעק־טשורערס האבען זיך שוין געווענדעט צו דער יוניאן מיט א פארלאנג צו שליכטען דעם סכסוך. צווישען זיי זענען אויך פא־ראן גאר גרויסע פירמעס. מר. שעין האט זיך נעבטען אנטואנט צו איבערגעבען ווע־גען די ווייטערדיגע פלענער פון דער יו־ניאָן, ער האט אבער אויסגעדריקט זיין צופריידענהייט מיט דער וואונדערבארער סאָלידאריטעט פון די ארבייטער, און ער איז זיכער מיט א פולשטענדיגען זיעג, האט ער דערפלערהרט.

פארהאנדלונגען צווישען דער יוניאָן און די באלעבאטים וועלען אין גיכען אנ־געהויבען ווערען, וועלכע וועלען ווארשיינ־ליך פיהרען צו א שנעלען סוף פון דעם סטרייק.

די טענגות פון דער קראון דרעם וועגען דעם אינצידענט

די באלעבאטים פון דער קראון דרעם פירמע האבען נעבטען געלייענען זייער שולד אינ׳ם קרוינרגען אינצידענט וואו א אידיש מיידעל איז פארוואונדעט גע־ווארען. לויט ווי דער סטייטמענט וואס איז פון דער פירמע ארויסגעגעבען דער־קלערהרט, איז דאס מיידעל, מיס בערניק, אריינגעקומען אין אפיס געגען דעם ווי־לען פון די באלעבאטים. עס איז געקו־מען צו א צוזאמענשטויס צווישען איינעם פון די באלעבאטים און דאס מיידעל, מיט׳ן רעזולטאט, אז זי האט דוקא צו־שלאגען דעם באלעבאס.

Thursday, Febru

דאָס גרויסע פייער

בעארבייט אין איר־ויש לויט דעם באַ־ריהמטען ראַמאַן

— פון — מעאַרלס דיקענס "באַרנבי ראַדזש".

(פאָרזעצונג)

— מיך האָבען זיי נאָך קיינמאָל נישט באַרויבט — האָט יו לאַכענדיג געזאָגט. — איך האָב נישט וואָס אַנצואוועהרען, נאָר גאַרנישט. איך וואָלט זיי געגעבען איר־בער די קעפּ פונקט אַזוי געראָן ווי אימיצען אַנדערש. וויפיעל זענען זיי?

— נאָר איינער, — האָט דאַלי פאַר־חלש'ט געענטפערט אויף אַלעמענס בלי־קען.

— און ווי זעהט ער אויס, מיסטערעס? — האָט יו געפרעגט מיט אַ פלינקען בליק אויף דזשאָו'ן. — איז ער אין אייך וואוקס מיט מיר?

— ניין, נישט אַזוי הויך, — האָט דאַלי געענטפערט, קוים וויסענדיג וואָס זי רעדט.

— און ווי איז ער געקליידט? — האָט יו ווייטער געפרעגט. — אַזוי ווי אימיצער פון אונז? איך קען דאָ אַלעמען אַרום און וואָלט זיך געקאָנט אַנשטויסען, ווער דאָס איז. ווען איהר גיט מיר עפּעס אַ סימן.

דאַלי איז געוואָרען נאָך בלאַסער און האָט געזאָגט, אַז ער איז געווען אין אַ בריטיען מאַנטעל און פאַרוויקעלט אין אַ טוך, אַזוי אַז זי האָט איהם רעכט נישט געזעהן.

— איהר וואָלט איהם, זעהט אויס, נישט דערקענען. ווען איהר באַגעגענט איהם נאָכאַמאָל? — האָט יו געזאָגט מיט אַ פאַרביסענעם שמייכעל.

— ניין, — האָט דאַלי געזאָגט און זיך ווידער באַגאָסען מיט טרערהרען. — איך ווייל איהם גאָרניט זעהן, איך קאָן אפילו נישט קלערען וועגען איהם. געהט נישט זוכען די זאַכען, מיסטער דזשאָו, געהט נישט, איך בעט אייך, מיט דעם דאָזיגען מענשען.

— מיץ מיר נישט געהן! — האָט יו אויסגעשריען. — איך בין צו־פאַר־גרעבט פאַר זיין אַלעמען. זיי האָבען אַלע מורא פאַר מיר. נאָט איז מיט אייך, מיס־טערעס. איך האָב דאָס ווייכסטע האַרץ אין דער וועלט. איך האָב לויב אַלע דאַ־מען. איך האָב אַ־ר צוגעגעבען, וועגן־דענדיג זיך צום לאַסער'ן פרוי.

מיסעס וואַרדען האָט אויסגעדריקט איהר מיינונג, אַז ער דאַרף זיך שעהמען אויב אַזוי, אַז אייעלבע געפיהלען פאַסען זיך מעהר פאַר אַ מוסלמאַן אַדער פאַר אַ ווילדען, איידער פאַר אַ פּראָטעס־טאַנט. אַרויסגעהענדיג פון דעם דאָזיגען אונפאַלקאָמענעם צושטאַנד פון־וויינע מאַ־ראַלישע אַנזיכטען, האָט זי גערדזענען, אַז ער איז אפנים נישט באַקאַנט מיט'ן "האַנטבוך פאַר פּראָטעסטאַנטען". יו האָט זיך מודה געווען, אַז ניין, און האָט ערקלערט, אַז ער האָן אפילו נישט לעזען. מיסעס וואַרדען האָט איהם דאָן געגומען מיסר'ן נאָך שטרענגער און געראָטען אַפּ־שפּאַרען פון זיין טאַשען־געלט, זיך קויפען אַן עמוטפּליאַר פונ'ם "האַנטביך" און זיך באַקענען מיט זיין אינהאַלט.

נאָר אַזוי ווי יו האָט זי איבערגעלאָ־זען אין־מיטען אַהן שום דרך אַריין און איז אַוועק נאָך דזשאָו'ן, האָט זי געמיזט זיך וועגען מיט איהר מיסר צו דער געזעלי־שאַפט ביים טיש. זי האָט אין ניכען אויסגעפונען, אַז מיסטער ווילעס'ס אויי־גען זענען אָנגעשטעלט אויף איהר מיט אַן אויסדרוק פון טיעפער אויסמערקזאַמ־קייט; זי האָט זיך דאַרויבער געגומען וועג־דען אויסשליסליך צו איהם און האָט איהם פאַרגעלעזען אַ לאַנגע מאַראַלישע און טע־אַלאַגישע לעקציע, זייענדיג איבערצייגט, אַז ביי איהם אין קאָפּ קומט פאַר אַ גרויס־סע טעטיגקייט. פּיעלייכט אַ גאַנצע אַר־בערקעהרעניש צום גוטען. דעם אמת אַנטגעגן מיז מען זאָגען. אַז הגם מיסטער ווילעס'ס אויגען זענען געווען בריט גע־עפענט, אַז ער האָט קלאָר געזעהן געגענ־איבער זיך אַ פרויען־קאָפּ, וואָס איז גע־וואָרען אַלץ גרעסער און האָט ביסלאַכ־ווייז פאַרשטעלט מיט זיך דעם גאַנצען בופעט. — איז ער אין אַלע אַנדערע היג־זיכטען געווען פאַרזונקען אין אַ טיפען שלאָף. מיט די הענט און די קעשענעס איז ער זיך אַזוי פריעדליך אָפּגעשלאָפען, ביז דזשאָו'ס צוריקקעהרען האָט איהם אויפ־געוועקט פון אַ הלום וועגען געזאָלצענעם הזיר־פלייש מיט גרינוואַרג.

דער יום טוב צו ענד

דזשאָו איז געקומען מיט דער יריעה, אַז דאָס זוכען האָט קיין ערפאָלג נישט געהאַט. דאַלי האָט אָנגעשריבען צו עמאָ'ן אַז ער דאַרף זיך שעהמען אַ ברעף. אין וועלכען זי האָט דערצעהלט די זעלבע געשיכטע. וואָס זי האָט אָנגע־נעמען אין דער "מייפּאָול". און דזשאָו האָט זיך אונטערגענומען איבערצוגעבען עמאָ'ן דעם ברעף ביי דער ערשטער מעג־ליכקייט. דערנאָך האָט מען דעם עולם איינגעלאַדען צו טיי מיט פאַרשיידענע צו־בייסענס.

ביים עסען פלעגט מיסעס וואַרדען איבערהויפּט זעהר זעלטען זיין צופרא־טעסטאַנטיש. דאַריבער האָט זי זיך גע־פונען אין אַ פיינער שטימונג און האָט דורכגע'מוסר'ט דאַלי'ן דערפאַר, וואָס זי איז אַזוי נידערגעשלאָגען פון איהר פאַר־לוסט, און צוביסענדיג מיט גרויס אָפּע־טיט, האָט זי איהר גערעטען צו טראַכטען אַביסעל וועגען קרבנות. וואָס זי קריסט־ליכע מיסיאָנערען ברייגען אין די ווייטע מקומות, וואו זיי לעבען נעבאָך מיט גרינסען אַליין.

אַזאַ טאָג, ווי די פאַמיליע וואַרדען האָט פאַרבראַכט, בריינגט מיט זיך שטענ־דיג פיעל שאַרפע וואַקלונגען אין דעם מענשליכען טעראַמאָמעטער, באַזונדערס ביי אַזאַ איידעלער כלי ווי מיסעס וואַרדען איז געווען. אַזוי אַרום איז אויסגעקומען, אַז ביים מיטאָג האָט זי געהאַלטען ביי זומער־הויך: פריינדליך, אויפגעלעגט, נומטיג. נאָך מיטאָג, ביים וויין, האָט זי געשטיגען אויף אַ האַלבען טוץ גראַד און איז געווען איינפאַך באַצויבערענד. אַבי־סעל שפּעטער, ווען דער וויין האָט אויפ־געהערט צו ווירקען, איז זי אַראָפּגעפאַלען אויף עטליכע גראַד, האָט זיך צוגעלייגט שלאָפען און איז אויפגעשטאַנען אביסעל אונטער דעם פריהר־פונקט. איצט, ביי דעם טיי, האָט זי ווידער געהאַלטען ביי זומער־הויך אין שאַטען. נאָך טיי האָט מיסטער וואַרדען אַרויסגענומען אַ פּלאַש אַלטען וויין פון זייער אוצרות, און דאָס האָט אַרויפגעצויגען. מיסעס וואַרדען ביז ניינציג גראַד, אויף וועלכע זי איז גע־שטאַנען אין פאַרלויף פון אַ שטונדע און אַ פערטעל. דערנאָך האָט זי ווידער אָנ־געהויבען פאַלען, און נאָבריעל, פאַרשטע־הענדיג, אַז דאָס פיינסטע וועטער איז שוין געבליבען פון הינטען, האָט אייער געזעהן, אַז איצט איז די רעכטע צייט צו פאָהרען אהיים.

די בריטשקע איז אין ניכען געשטאַ־נען ביי דער טיר, עס האָט זיך אָנגעהויי־בען אַ פּאַקעניש אין שאַלען, אין טיכער, אין מאַנטלען — נאָר סוף כל סוף זענען אַלע געזעסען אויף דער פּאָהר, אין דאָס הויז־פלייש מיט גרינוואַרג.

דזשאָו האָט באַשטאַנען אויף באַ־גלייטען די נעסט אַ שטיקעל וועג און איז געריטען געבען וואַנען, פאַרשטעהט זיך, אויף דאַלי'ס זייט אין גאַנץ נאָהענעם צום ראַד. עס איז געווען אַ שעהנע, לויטערע נאַכט, און הגם דאַלי איז געווען נידער־געשלאָגען, האָט זי פונדעסטוועגען פאַר־דיסען דעם קאָפּ און געקוקט אויף די שטערען מיט אַזוי פיעל חן און צויבער, אַז דזשאָו איז פשוט געווען געריהרט פון זיינען, און אויב אימיצער איז געווען פאַרליעבט, נישט בלויז איבער די אויע־רען, נאָר איבער'ן שפּיי פון לאַנדאָנער סען־פּויל־קיריך — איז עס געווען ער. דער וועג איז געווען אַ נאַנץ גוטער, אַהן בערג־לאַך און גריבער, פונדעסטוועגען האָט זיך דאַלי די נאַנצע צייט אָנגעהאַלטען מיט אַ האַנט אַן כרעג פון דער בריטשקע, ווי זי וואָלט מורא האָבען פאַר אַרויספאַלען. אַן זאַל אפילו געווען נאָכגעהאַן פון הינ־טען דער תליון מיט אַ האַק, גרייט אָפּצו־האָקען דזשאָו'ס האַנט, אויב ער וועט אָנ־ריהרען דאַלי'ס. וואָלט זיך דאָן אויך דער יונגערמאַן נישט געקאָנט דערפון צוריק־האַלטען. תחלת האָט ער געווען אַרויפ־גלייטנט זיין האַנט אויף איהרער בלויי־אויף איין אויגענבליק און זי גלייך אַראָפּ־גענומען. נאָר ביסלאַכווייז האָט ער זי דאָרט איינגאַנצען פאַרגעסען און איז שוין אַזוי געפאָהרען די גאַנצע צייט. נאָר מאָדנער פון אַלעם איז געווען דאָס, וואָס דאַלי האָט גאָר, קענטיג, דערפון נישט גע־וואוסט און האָט געקוקט אויף דזשאָו'ן גאַנץ אונשולדיג און תמ'עוואַטע, ווי ניט זי מיינט מען.

(ווערט פאָרגעזעצט)

פאַר פורים סייל

אין גרויסען דזשולערי סטאָר פון

ג. קלינג

241 קווין

סטריט, וועסט

גרויסע באַרגיינס אין דיימאָנדס

די לייטעסט סטייל רינג

סעטינגס

דיימאָנד רינגס, רעגולאַר $250.00 פאַר $150.00

דיימאָנד רינגס, רעגולאַר $175.00 פאַר $100.00

18 קעראַט וועדינג רינג $3.95

מעסער און גאָפּעל בילי־גער ווי איבעראַל..

וואַשעס פון די גרעסטע און בעסטע פירמעס. קייפט איהר ביי

G. KLING, 241 Queen W.

TEL. ELGIN 8021

פרייטאָג נאַכט און שבת געשלאָסען. אָפען יעדען אָוונט.

פאַטראָניזיט די איינציגע אידישע ווינדאָו קלינינג קאָמפּאַני

מיר אַטענדען צו אַלערהאָנד הויז פעקטאָרי אָפּיס און סטאָר קלינינג בעסטע אַרבייט צו די בילינגסטע פרייזען. מיר מאַכען קאָנטראַקטען מאָנאַטליך, און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאָן עדלייד 8087 נאָך 7 אָוונטען טריניטי 6520 M

NEW YORK WINDOW CLEANING CO 422 BAY ST

צו פאַרענטען

צו פאַרענטען אַ סטאָר אין בעסטען נעגענד אין סענט קלעיר, פּיקסטשורס און עמאָ'ן דעם ברעף ביי דער ערשטער מעג־ליכקייט. דערנאָך האָט מען דעם עולם איינגעלאַדען צו טיי מיט פאַרשיידענע צו־בייסענס.

ביים עסען פלעגט מיסעס וואַרדען איבערהויפּט זעהר זעלטען זיין צופרא־טעסטאַנטיש. דאַריבער האָט זי זיך גע־פונען אין אַ פיינער שטימונג און האָט דורכגע'מוסר'ט דאַלי'ן דערפאַר, וואָס זי איז אַזוי נידערגעשלאָגען פון איהר פאַר־לוסט, און צוביסענדיג מיט גרויס אָפּע־טיט, האָט זי איהר גערעטען צו טראַכטען אַביסעל וועגען קרבנות. וואָס זי קריסט־ליכע מיסיאָנערען ברייגען אין די ווייטע מקומות, וואו זיי לעבען נעבאָך מיט גרינסען אַליין.

אַזאַ טאָג, ווי די פאַמיליע וואַרדען האָט פאַרבראַכט, בריינגט מיט זיך שטענ־דיג פיעל שאַרפע וואַקלונגען אין דעם מענשליכען טעראַמאָמעטער, באַזונדערס ביי אַזאַ איידעלער כלי ווי מיסעס וואַרדען איז געווען. אַזוי אַרום איז אויסגעקומען, אַז ביים מיטאָג האָט זי געהאַלטען ביי זומער־הויך: פריינדליך, אויפגעלעגט, נומטיג. נאָך מיטאָג, ביים וויין, האָט זי געשטיגען אויף אַ האַלבען טוץ גראַד און איז געווען איינפאַך באַצויבערענד. אַבי־סעל שפּעטער, ווען דער וויין האָט אויפ־געהערט צו ווירקען, איז זי אַראָפּגעפאַלען אויף עטליכע גראַד, האָט זיך צוגעלייגט שלאָפען און איז אויפגעשטאַנען אביסעל אונטער דעם פריהר־פונקט. איצט, ביי דעם טיי, האָט זי ווידער געהאַלטען ביי זומער־הויך אין שאַטען. נאָך טיי האָט מיסטער וואַרדען אַרויסגענומען אַ פּלאַש אַלטען וויין פון זייער אוצרות, און דאָס האָט אַרויפגעצויגען. מיסעס וואַרדען ביז ניינציג גראַד, אויף וועלכע זי איז גע־שטאַנען אין פאַרלויף פון אַ שטונדע און אַ פערטעל. דערנאָך האָט זי ווידער אָנ־געהויבען פאַלען, און נאָבריעל, פאַרשטע־הענדיג, אַז דאָס פיינסטע וועטער איז שוין געבליבען פון הינטען, האָט אייער געזעהן, אַז איצט איז די רעכטע צייט צו פאָהרען אהיים.

די בריטשקע איז אין ניכען געשטאַ־נען ביי דער טיר, עס האָט זיך אָנגעהויי־בען אַ פּאַקעניש אין שאַלען, אין טיכער, אין מאַנטלען — נאָר סוף כל סוף זענען אַלע געזעסען אויף דער פּאָהר, אין דאָס הויז־פלייש מיט גרינוואַרג.

דזשאָו האָט באַשטאַנען אויף באַ־גלייטען די נעסט אַ שטיקעל וועג און איז געריטען געבען וואַנען, פאַרשטעהט זיך, אויף דאַלי'ס זייט אין גאַנץ נאָהענעם צום ראַד. עס איז געווען אַ שעהנע, לויטערע נאַכט, און הגם דאַלי איז געווען נידער־געשלאָגען, האָט זי פונדעסטוועגען פאַר־דיסען דעם קאָפּ און געקוקט אויף די שטערען מיט אַזוי פיעל חן און צויבער, אַז דזשאָו איז פשוט געווען געריהרט פון זיינען, און אויב אימיצער איז געווען פאַרליעבט, נישט בלויז איבער די אויע־רען, נאָר איבער'ן שפּיי פון לאַנדאָנער סען־פּויל־קיריך — איז עס געווען ער. דער וועג איז געווען אַ נאַנץ גוטער, אַהן בערג־לאַך און גריבער, פונדעסטוועגען האָט זיך דאַלי די נאַנצע צייט אָנגעהאַלטען מיט אַ האַנט אַן כרעג פון דער בריטשקע, ווי זי וואָלט מורא האָבען פאַר אַרויספאַלען. אַן זאַל אפילו געווען נאָכגעהאַן פון הינ־טען דער תליון מיט אַ האַק, גרייט אָפּצו־האָקען דזשאָו'ס האַנט, אויב ער וועט אָנ־ריהרען דאַלי'ס. וואָלט זיך דאָן אויך דער יונגערמאַן נישט געקאָנט דערפון צוריק־האַלטען. תחלת האָט ער געווען אַרויפ־גלייטנט זיין האַנט אויף איהרער בלויי־אויף איין אויגענבליק און זי גלייך אַראָפּ־גענומען. נאָר ביסלאַכווייז האָט ער זי דאָרט איינגאַנצען פאַרגעסען און איז שוין אַזוי געפאָהרען די גאַנצע צייט. נאָר מאָדנער פון אַלעם איז געווען דאָס, וואָס דאַלי האָט גאָר, קענטיג, דערפון נישט גע־וואוסט און האָט געקוקט אויף דזשאָו'ן גאַנץ אונשולדיג און תמ'עוואַטע, ווי ניט זי מיינט מען.

(ווערט פאָרגעזעצט)

פאַר פורים סייל

אין גרויסען דזשולערי סטאָר פון

ג. קלינג

241 קווין

סטריט, וועסט

גרויסע באַרגיינס אין דיימאָנדס

די לייטעסט סטייל רינג

סעטינגס

דיימאָנד רינגס, רעגולאַר $250.00 פאַר $150.00

דיימאָנד רינגס, רעגולאַר $175.00 פאַר $100.00

18 קעראַט וועדינג רינג $3.95

מעסער און גאָפּעל בילי־גער ווי איבעראַל..

וואַשעס פון די גרעסטע און בעסטע פירמעס. קייפט איהר ביי

G. KLING, 241 Queen W.

TEL. ELGIN 8021

פרייטאָג נאַכט און שבת געשלאָסען. אָפען יעדען אָוונט.

פאַרלאַנגט

א יונגע נוירט, נעהמט אָן אַלערלי נוירסנג אין דער היים. אַדרעס האָספּיטאַל, טריניטי 9584. ***

א יונגע ליידי געענדיגט העבריאישע הייי סקול מיט דיפּלאָמאַ, שפּעלט גוט פּיאַנע, קען פּערפעקט העבריאיש, דייטש רוסיש און ליטוויש, קען אויך אונטערריכ־טען אין ענגליש, גיט לעסאָנס.

רעפערענסעס ביי הר"הג יעקב גאַרדאָן, אַדרעסע: 35 גרענדזש עוועניו, שושנה שיינהויז, טעל. טריניטי W 4068. 2842-3-10

א רייכע פאָר פאָלק פאַרלאַנגען צו אַדאָפּטירען אַ מיידעלע צווישען 3 און 5 יאָהר אַלט, מיט זיין געזונט, גוטע היים נאַראַנטירט. שרייבט זשורנאַל באָקס 173. 2962-3-6

פאַרלאַנגט אַן עקספּיריענסד ווייטער. פרעגען רובינס רעסטאָראַנט, 370 קאָ־לעדזש סטריט. 212-2-27

האַרדוואַרד פלאָרס געלייגט נייע, און אַלטע געמאַכט ווי ניי מיט סענדיג עלעק־טריק מאַשין טריניטי j 6901. 3005-3-3

פאַרלאַנגט אַלערליי הינטלאַך, העכס־טע פרייזען געצאָהלט, קינגסדריל 7104. 3019-3-1

א פעהיגער יונגערמאַן מיט א שעהן טראַק זוכט צו טאָן יעדער סאָרט אַרבייט וועט איבערטופען, דעליווערען פּאַרסעלס, פרעגען 147 באָרדען סטריט, טריניטי 7673. 3017-2-27

פאַרלאַנגט א פּאַרטנער צו א באַ־וואוסטע דרעס פעקטאָרי מיט האָבען עקס־פּיריענס און אויך 3 טויזענט דאָלאַר, פרעגען באָקס 177. 3021-227

פאַרלאַנגט עקספּיריענסד עקזאַמינער אין פאָרמאָן צו קלאָוקס און סוטס, יענער וואָס קען זיך אונטערנעהמען צו אַסענדען דעם פּלאַן. נאָר עקספּיריענסד זאָלען שרייבען צו זשורנאַל באָקס 180, אָנגע־בענדיג אַלע איינצעלהייטען. 216-3-1

אַן ערשט קלאַס דייטשער מעקעניק וועט איבערהאָלען אייער קאַר און אייער נאַראַדזש, 8 דאָלאַר פאַר 4 סילענדערס, 12 דאָלאַר פאַר 6 סילענדערס. פּיקסט אויך יעדער באַרט טראַק. עדלייך 9623 וו. ראַבעל 125 דזשאָהן סטריט. 3039

א דייטשע פרוי זוכט צו טאָן הויז אַרבייט ביי שטונדע אַדער טאָג. פרעגען 216½ מעניג עוו. טריניטי W 1883. 3033

פאַרלאַנגט א מאַן א שנייידער אַלס א פּאַרטנער זאָל קענען אינוועסטען אביסעל געלד אין קלייניג און פּרעסינג סטאָרס. פרעגען נאָך 9 ביינאַכט 142 בעלוואָודס עוועניו. 3029-3-1

פאַרלאַנגט 3 אַדער 4 רומס, פּאַסיג פאַר 3 מענשען לעבען בלויז און באַ־הויזרסט סטריט, פרעגען ביי טעלעפאָן: טריניטי 2325. 3046-3-1

פאַרלאַנגט א פּאַרטנער צו עפענען א בעקער שאָפּ מיט זיין אַן עקספּיריענסד בע־קער אין ברויס און קייקס, אין א וואַק־סענדער שטאָרט. פאַר אינפאָרמאַציע ווענדעט זיך צו 5. סטיינמאַן 1080 קווין וועסט, לייקסייד 5561. 3034-3-1

צו פאַרקויפען

צו פאַרקויפען אַלערליי שעהנסטע גוירלס קאָוטס, סייזעס פון 3 ביז 12 יאָהר.

פאַר באַרגיינס קומט אין 591 דאַנ־דעס סטריט וועסט, מר. פינקעל. 2870-3-10

צו פאַרקויפען מענער און פרויען קלאָדינג סטאָר אין בעסטען געגענד פון שטאָדט, גאַראַנטירט צו קענען מאַכען אויבער הונדערט דאָלאַר א וואָך איינצעל־הייטען אויפ'ן פּלאַץ. שרייבט זשורנאַל באָקס 176. 214-3-1

באַרגיין צום שנעלען קויפער, סאַליר בריק 8 רומיגע הויז לייטעסט סטאַקאָ מיט אַלע קאָנוויניענס. קענוואָוד 1133. 3014-3-1

גוט געהענדיגע ליידיס רעדי טו וועהר אין מיליגעריי ביזנעס. גוטען דיסטריקט, גאַראַנטירט א לעבען צו מאַכען, מעסיגע רענט, מוז גלייך פאַרקויפט ווערען. טע־לעפאָן האוואַרד 5760. 3025-3-1

אַנטעריאַלעסטריק

אויב איהר דאַרפט ווייערען אייער סטאָר, הויז אָדער פעקטאָרי, מיר נעה־מען אַן דזשאַבס אין עלעקטריק רעפּיירס און ראַדיאָ סוירוויס.

טעלעפאָנירט לאָמבאַרד 3809, — 973 בלור סטריט וועסט. 288-3-13

צו פאַרענטען

צו פאַרענטען א סטאָר אין בעסטען נעגענד אין סענט קלעיר, פּיקסטשורס און עמאָ'ן, אין פאַסיג פאַר אַלערליי ביזנעס מיט רומס אַדער אָהן רומס, ביליג רענט. פרעגען קענוואָוד 3237. 2966-2-27

צו פאַרענטען אַן אונטערשטען רופלעקס 395 מענינג עוועניו, 5 רומס און באַהייצטע סאַן רום גאַראַדזש, אַלע אַנ־דערע קאָנוויניענס, ביליג רענט. דער שלי־סעל איז אפּסטעירן.

טעלעפאָנירט רענדאָלף 0889. 209-3-9

קאָמפּליט פעקטאָרי צו פאַרענטען פאַר דרעסעס אַדער קלאָוקס, צעהן מאַשי־נעס אַלעס פאַרטיג אָנצופאַנגען ריזאָנע־בעל. טשאַרלי צוקערמאַן 352 עדלייד סט. וועסט, עדלייד 4568. רעזידענץ טעלעפאָן טריניטי W 4947. 2999-3-2

צו פאַרענטען א שעהנע פאַרנישד סטיס היט שאָופּ באַטה, 45 ראַשהאָלם דרייוו, לאָמבאַרד 7170. 3008-3-1

צו פאַרענטען א פלעט פון דריי רומס, האַרדוואַרד פלאָרס, סטיעם היעט, טעלעפאָן, ניי דעקאָרירט, מיט אַדער אָהן א גאַראַדזש. מען קען גלייך אַריינמופען. 400 מאַרקהאַם סטריט, טריגיטי W 3568. 2153-1

צו פאַרענטען א פאַרנישד רום אַדער רומס מיט אויך אָהן פאַרניטשור, פרעגען 370 בראַנזוויק עוועניו קינגסדריל 3012. 3020-3-4

צו פאַרענטען א פלעט פון 2 אַדער 3 רומס מיט א גאַראַדזש, פרעגען 229 בעוועלי סטריט. 3042-3-1

צו פאַרענטען א שעהנע פאַרנישד רום פאַסיג פאַר 1 אַדער 2 פערזאָן ביי א קאַפּעל. פרעגען 168 גרענדזש עוועניו, אַפּט. 18. 3032-3-1

צו פאַרענטען א 5 רומיגען אַפּאַרט־מענט 6 נאָר סטריט, נעבען קאָלעדזש און קלינטאָן סטריטס, דזשענטער סטרויס, פרעגען ביים דזשענטער אַפּאַרטמענט 2, טריניטי 5542. 3037-3-1

צו פאַרענטען אַן אַפּ־טו דייט פאַר־נישד רום ביי א קליינע פאַמיליע 48 גרייס סטריט, טריניטי W 1871. 3036-3-1

צו פאַרענטען 2 מאָדערנע רומס מיט בעקפעסט רום, סטיס היט, האַרד־וואַרד פלאָרס, סינק אַן קוטשען זעהר ליכטיגע ווינדע בליינדס, עלעקטריק פיקסטשורס ניי דעקאָרירט, אויך סטיס היטער נאַראַדזש מיט פּאַנט דרייוו, אויב פאַרלאַנגט. פרעגען 122 ראַקסטאַן ראָוד. 3024-3-1

צו פאַרענטען דריי רומיגען פלעט מיט אַלע קאָנוויניענס, האַרדוואַרד פלאָרס סינק אין קיטשען טעלעפאָן צו נוצען גאַ־ראַדזש אויב נויטיג. פרעגען 380 ראַק־סטאַן ראָוד. 3026-3-2

צו פאַרענטען דריי רומיגען אַפּאַרט־מענט אַלע קאָנוויניענס האַרדוואַרד פלאָרס סינק אין קיטשען 3 פיעס באַטה, פרעגען 430 האַנדעס וועסט. 3027-3-1

צו פאַרענטען 2 אַדער 3 רומס מיט אַלע קאָנוויניענס, 127 גאַרוויי, עוועניו. 3031-4-1

צו פאַרענטען א מאָנופעקטשורינג פלעט 1500 סקווער פוס, מעסיגע רענט, פרעגען 435 ספּעריינג עוועניו. טריניטי 1420. 3023-3-3

צו פאַרענטען א סטאָר מיט 6 רומס 854 דאַנדעס סטריט וועסט. פאַר 15 יאָר געוועזן א בוטשער שאָפּ. דער פאַסענדער פערזאָן זאָל טעלעפאָנירען: טריניטי W 1818. 3045-3-3

צו פאַרענטען ליידיס רעדי טו וועהר ביזנעס קאָמפּליט מיט פיקסטשורס. טעל. עדלייד 6370 אַדער טריניטי 4704 — 10 הענדרעמאַן סטריט. 3040-3-3

צו פאַרענטען א פלעט פון דריי רומס אַלע קאָנוויניענס האַרדוואַרד פלאָרס סינק אין קיטשען, 4 האַלטאָן סטריט אין בלאָק סאוט פון דאַנדעס אויף שאַה סט. טעלעפאָן לאַידברוק 6244. 3043-3-1

צו פאַרענטען א פלעט פון 4 רומס האַרדוואַרד פלאָרס, ווינדע בליינדס, סינק אין קיטשען, טעלעפאָן, ביליג רענט. פרעגען 275 בראַנזוויק עוועניו. 3044-3-1

צו פאַרענטען א פאַרנישד רום אַדער רומס מיט אויך אָהן פאַרניטשור. פרעגען 370 בראַנזוויק עוועניו קינגסדריל 5712. 3020-34

פאַרלאָרען מיטוואָך ביי טאָג א מילך ביכעל פון קאָסטומער אַרום דאַנדעס אין רעניסאָן באַלרווין אַדער קווין סטריט. עהרליכער געפינער. טעלעפאָנירט טריניטי W 6298. 3038-3-1

פיאַנאָ טיטשער

לערענט זיך שפּיעלען פּאָפּולאַר און קלאַסיקעל מוזיק אין א קורצע צייט, מע־סיגע פרייזען. טעלעפאָנירט טריניטי 5836. 3015-3-4

די נעלי קאָהן טאַנץ שולע

אַלע קלאַסען זיינען יעצט אָפען פאַר דעם פרינג סעזאָן

באַלעטס, אינטערפּרעטאַציע, באַ־ראַקטער, טאַו־טענץ, אקראבאטיק און טעפּ. ספּעציעלע אויפמערק־זאַמקייט צו קינדער.

פאַרשרייבט זיך, יעצט און באַנוצט זיך מיט די ספּעציעלע פּרייזען פאַר דעם סעזאָן.

סטודיאָ 245 קאַלעדזש סט.

(פּיטען קעסלער האָל)

פאַר אינפאָרמאַציע טעלעפאָנירט:

טריניטי W 4146

אַקאָונטענט־בוקקיפּער

12 יאָהר עקספּיריענס וועט פיהרען אייערע ביכער טייל־צייט אַדער אויסיטען זיי. פרייזען פון 5 דאָלאַר מאָנאַטליך אַדער העכער.

א. א. גאָלדענבערג

75 האַמוואָוד דרייוו.

הילקרעסט W 7504

חזן ב. וולאַדאָווסקי

היגיענישע געשולטער סוירדזשען

מוהל

— אויך —

מאַדערנער מסדר קדושין

סוירוויסעס אין ענגליש

עלטערען פון קינדער זאָלען דאָס נעהמען אין אַנבעטראַכט, ווייל דאָס איז דער בעגעפיס פון זייערע קינדער

קאָנטאַקט לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. אויך וועל קיינעם ניט ענטזאָגען צו קומען.

וואוינונג 62 בראַנזוויק עוועניו. טעלעפאָן קינגסדריל 8832. אָרימע אומזיסט.

טאַקסידאָס

צו פאַרענטען

צו א נייעם נידריגען פּרייז פון

$2.00

פולשטענדיגע אויסיטעם און אַנ־דערע פאַרפעלע אויסשטאַטונג — דער פיינסטער סטאַק פון זאַכען אין שטאַדט צו פאַרענטען, — מיר פאַרזיכערען אייך פולשטענ־דיגע צופרידענהייט.

VARSITY Cleaners & Dyers

519 יאָנג סטריט

(ביי מייטלענד)

טעלעפאָן קינגסדייל 6280.

אָפען אין די אוונטען ביז 8.30.

דער ריזענמאַן'ס

אַדרעס איז

145 סיטאַן סט.

(קאָרנער דאַנדעס סטריט איסט)

מעלעפאָן עלגין 8064

נעהמט אָן דין תורות, אַרבייטרייסאַנס, און מסדר קדושין, און מסדר ניטין, אויך אַלע רבנישע אַנגעלעגענהייטען.

פייפער הענגער

פאַר ערשטע קלאַס פייפערהענגינג פיינטינג און גריינינג רופט:

ה. האַלאַנד, טריניטי F 6468

אַפּהאַלסטערינג ריפּעירינג

קיין דזשאָב צו גרויס אָדער קליין. די בעסטע מאַטעריאַלען נענוצט, די בעס־טע אַרבייט. די נאַנצע אַרבייט פול־שטענדיג גאַראַנטירט.

רופט אָפּ און איהר באַקומט די בעסטע אויסמעלקאָמקייט

ה. אייזיקסאָן

33 נעסאָו סטריט.

טעלעפאָן טריניטי W 4146.

שפּייז פעקלאַך אייערע קרובים אין רוסלאַנד

חפץ האָט אַראַנזשירט אין יוראָפּ פאַרבינדונגען צושטעלען זיכער שנעל און ביליג שפּייז פעקלאַך אין יערען שטעדטעל אין רוסלאַנד. אויסוואַהל פון אַלערליי שפּייזען. ביליגע פּריי־זען. פרישע שפּייזען נעפּאַקט אין יוראָפּ.

קומט, שרייבט, טעלעפאָנירט:

האָפּצ'ס שיפּס קאָנטאָר

DOMINION TICKET OFFICE

143 קווין סט. וועסט

(עדלייד 5971)

נעלט געשיקט. — אויפסקאַרטען, אינ־שורענס, מאַרגיידזשעס. — סימזען פּייפערס.

אַנטעריאַלעסטריק

אויב איהר דאַרפט ווייערען אייער סטאָר, הויז אָדער פעקטאָרי, מיר נעה־מען אַן דזשאָבס אין עלעקטריק רעפּיירס און ראַדיאָ סוירוויס.

טעלעפאָנירט לאָמבאַרד 3809, — 973 בלור סטריט וועסט.

288-3-13

קאָנגאָ סעוו.

דער נייער מעדיציניש זאַלב, וואָס טוט אויף וואונדער. מאַכט די לייב קלאָר, צאַרט און ריין ווי ניי־געבאָרען.

פּרייז 1 דאָלאַר

קאַנגאָ לינימענט

פּרייז פון א באַטעל 50 סענט

האַלט אויא באַטעל אימער אין הויז.

ביידע קאָנגאָ מעדיציגען צו באַקומען

ביי סינגער ברידער (דראַגיסטען) 26 קווין איסט, עלגין 7512

SINGER BROS., DRUGGISTS

26 Queen St. E. Elgin 7512

מיר דעליווערען אויך שיקען אויך ביי מעיל. פּאָסטיידזש פריי.

נייעס ביי אונז אין שמאדט

ביים באנקעט פון דער וועסט טראנטאר תלמוד תורה

דער וועסט טראנטאר תלמוד תורה קאמפיין איז ערעפענט געווארען מיט א שעהנעם באנקעט. וועלכער איז פארגעקומען אין תלמוד תורה מר. אלעקסאנדראוו.

דער אפיל האט אריינגעבראכט די סומע נאהענט צו אכט הונדערט דאלאר.

די ווייטערע קאמיטעען זענען: — מר. א. גרייס, מר. אלעקסאנדראוו, מר. סווערלאוו, קאפצאוו, באדענשטיין סאלמין, טענענבוים און ניקאלאיעווסקי.

ארעסטירט אויף צוויי קלאגען

דזשאן דאלינוק איז ארעסטירט געווארען אויף צוויי קלאגען מיט אמאל.

די קלאגען זענען אז ער האט באלידיגט און בארויבט קעט סאלאוויי, פון 166 דזשאן סטריט.

סאלאוויי זאל האבען געקומען אין דאלינוק'ס הויז שבת נאכט, און האט זאל ליכטענפעלר, און דער אפיל איז געמאכט געווארען ביים פרעזידענט פון דער תלמוד תורה מר. אלעקסאנדראוו.

דער אפיל האט אריינגעבראכט די סומע נאהענט צו אכט הונדערט דאלאר.

די ווייטערע קאמיטעען זענען: — מר. א. גרייס, מר. אלעקסאנדראוו, מר. סווערלאוו, קאפצאוו, באדענשטיין סאלמין, טענענבוים און ניקאלאיעווסקי.

ארעסטירט אויף צוויי קלאגען

דזשאן דאלינוק איז ארעסטירט געווארען אויף צוויי קלאגען מיט אמאל.

די קלאגען זענען אז ער האט באלידיגט און בארויבט קעט סאלאוויי, פון 166 דזשאן סטריט.

סאלאוויי זאל האבען געקומען אין דאלינוק'ס הויז שבת נאכט, און האט זאל

געווערקשאפטען קאמפיין

דערעפנונג

זונטאג, מערץ 1-טן 6.30 אוועגט

א גרויסער פאלקס באנקעט

אין פיטיען קעסל האל 245 קאלעדזש סט.

אב. שיפלאקאוו

נאציאנאלער טשערמאן, ארבייטער פירער און מיטגליד פון אידישער אגענטור. — הויפט רעדנער ביים באנקעט.

אויך א פיינער מוזיקאלישער פראגראם

אלע פארא־אינטערעסירטע אין דער אויפבייאונג פון ארץ ישראל זענען געלאדען.

טראנטאר געווערקשאפטען קאמפיין קאנפערענץ.

ארבעים ושמונה

איהר געהט קויפען א וואורשט און די טראנטאר אידען ווילען לעווינס וואורשט. סיני סאלאמע שיקאגאר וואורשט. וועלכע זענען פאר יאהרען אנערקענט אין דער שעהנער אידישער טראנטא. אלס עכט כשר און אמת גוט.

האבען די שמארטישע פעקטארים אויסגעפונען דעם סוד און האבען געמאכט א טעג עהנליך צו אונזערען. און אין פיעלע פעלע ווערען די קאסטומער גענארט. און קריגען אנדערע סאלאמע אנשטאט סיני.

דארום זאגען מיר גיט אכטונג אויף דער סאלאמע אביסעל נידעריגער ווי דער לייבעל איז דא א סטעמפ 48. ביי די יוניטעד סטייטס גאווערנמענט אינספעקשאן.

דער נומער וועט אייך פארזיכערען פאר די ריכטיגע וואס איהר ווילט

מיט גרוים אכטונג

סיני כשר סאסעדזש קאמפאניע.

מארטגיידזשעס אויף 6 פראצענט

דייוו שער

מארטגיידזשעס געקויפט און געליהען

מיר גיבען עצות פריי.

301 סענטראל בילדינג — טעלעפאן עלגין 7600.

45 ריטשמאנד סט. וועסט

יעצט איז די צייט צו שפארען געלט

קויפט איצט אין שפארט 50 פראצענט פון רעגולאר פרייז אויף אלערליי נייע פוירניטשור.

נייע וואלנאט פיניש בעטען מיט ספרינגס און מאטראצען פון די בעסטע קוואליטי קאמפליט מיט איין פענער

$12.50

און $12.00 אהן פענער

קיטשען טשערס 69 ס.

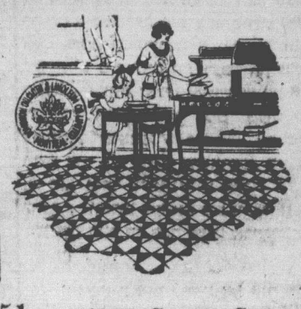

מיר האבען א זעהר שעהנעם אויסוואהל פון אלערליי לינאליומס און אויילקלאטס.

לינאליום, ספעשעל פרייז 60 סענט א יארד

אויילקלאט ספעשעל פרייז 35 סענט א יארד

עס וועט זיך לוינען צו קויפען ביי דער

רייס פוירניטשור קא.

651 קווין סט. וועסט (2 טירען איסט פון באטהווירסט) — טעלעפאן עלגין 6001.

ביים פאלקס פאראין קאמפיין קאמיטעט

די לעצטע פאלקס פאראין קאמפיין קאנפערענץ, וועלכע איז אפגעהאלטען געווארען מיט די דעלעגאטען פון פארשידענע ארגאנאזיצעעס, האט נאך אמאל כאראקטעריזירט דאס די טראנטאר ארגאניזאציעס הערען זיך צו צום פאלקס פאראיין רוף און זענען גרייט צו דערפירען די ארבייט צו א זיעגרייכער ענדע.

ד. גרין, ווייס טשערמאן פון פאלקס פאראיין קאמפיין.

דער קאמפיין קאמיטעט נעמט אריין אלע שיכטען פון דער אידישער באפעלקערונג און האפען צו פאראינטערעסירען יעדען אידען אין דעם קאמפיין.

ווען דזשיי. מ. גאדדאז האט פארגעשטעלט דעם קאמפיין טשערמאן, ע. פ. סינגער, קיי. סי., מ. פ., האט ער ערקלערט, אז מיט ריידען וועט דער קאמפיין ניט זיין ערפאלגרייך, מען דארף אריין, און ער שליסט זיך אן מיט די פארזאמעלטע אין דער ארבייט.

א. גרייס, טרעזשורער פון פאלקס פאראיין קאמפיין.

מרס. אידא פיגער האט פארשפרעכען אין מיטלילה אין קאמפיין.

הרב יעקב גארדאן איז געווען דער גאסט רעדנער און אויף א שעהנעם אופן האט ער אנגעוויזען ווי שטארק ביי אידען איז אנטוויקעלט די מדה פון העלפען איינער דעם אנדערען.

די פארזאמלונג איז אויך אדרעסירט געווארען פון לאיער ניומאן, א. שער, און ד. ווילסאן, פרעזידענט פון פאראיין.

די צווייטע פארזאמלונג וועט פארקומען מיטוואך, און די ארגאניזאציעס וועלכע האבען נאך ניט ערוועהלט קיין דעלעגאטען זולען געבעטען דאס צו טאן.

א גאסט ביים שאך קלוב

דער אידישער שאך־קלוב, וועלכער איז לעצטענס, א ראנק די ענערגישע און פעהיגע טוער פון דער איצטיגער פארוואלטונג, באדייטענד פארגרעסערט געווארען און וועלכער איז אויך איינער פון די בארימטסטע שאך־קלובען אין דער שטאדט, וועט האבען דעם כבוד א ראנק די ערנסטע באמיהונג פונ'ם קלוב. צו האבען אלס גאסט מארגען אוועגט, איינעם פון די בארימטסטע שאך־מייסטערס פון דער וועלט, באריס קאסטיק.

באריס קאסטיק וועט קומענדע וואך דערשיינען אין פארשיידענע שאך־קלובען אין שטאדט. מיר ווילען דא אויך ציען די ספעציעלע אויפמערקזאמקייט פון סיי די אידישע שאך־שפילער און סיי פון די אידען, וועלכע האבען ליעב צו זעהן שפילען אין שאך, אז דער גרויסער מייסטער וועט מארגען אכט א זייגער אין אוועגט, זיין דער גאסט פון דעם טראנטער אידישען שאך־קלוב, וועלכער געפינט זיך אויף 274 קאלעדזש סטריט, וואו ער וועט שפילען מיט צענדליגער שאך־שפילער מיט אמאל, און וואו מיר וועלען האבען די זעלטענע געלעגענהייט צו זעהן די גרויסע מייסטערשאפט פון באריס קאסטיק אין דעם גייסטרייכען שפיל אין וואונדערליכען פראבלעם פון שאך.

פלייש דארף האבען וואג

ריכטער בראון האט באשטראפט דעם איינגענומער פון די "פיפעלס קאט רייט פלייש מארקעט" אויף בלוט סטריט, מיט פינף און צוואנציג דאלאר, פאר פארקויפען פלייש מיט ניט די ריכטיגע וואג.

דער ריכטער האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז פערזאנען, וועלכע גיבען ניט קיין ריכטיגע וואג דארפען פארלירען זיין ערע לייסענס פון די געשעפטען.

„דארער" קראנסער פאטער געווינט 15 פונט אין דריי וואכען, פרישעזופפ

אנסעלמא, אלטא. — מר. ע. קאטער זאגט: „איך בין געווען אזוי אפגעצערט שוואך, נערוועז, האב ניט געקאנט ארבייטען. דאן פרובירט אייראניזייד איסט, געוואונען 15 פונט אין 3 וואכען. צוריק געקראגען מיין געזונט".

דארד, שוואך, נערוועז מענשען ווערען אבערראשט צו געווינען פון 5 ביז 15 פונט אין 3 וואכען. העסליכע איינגעפאלענע ערטער פיעלען זיך אויס. ביינער־דיגע גלידער ווערען רונדיג. פלעקען אויפ'ן הויט פארשווינדען. נייע "פעפ" דעם ערשטען טאג. פארשטאפונג, אונ־פארדייאונג עדיגען זיך איבערנאכט. פארמייזט די געפארען פאר ערנסטע קראנקהייטען.

אייראניזייד איסט איז צוויי גרויסע מאניקס אין איינעם — וואנ־בויענדע ברויער'ס איסט (הייווען) און קרעפטיגענדע בלוט־געבענדע אייזען. פיעל מאל שטארקער ווי ניט מעדיצינישע הייווען. רעזולטאטען אין האלב צייט.

זייט ניט „דאר", שוואך, נערוועז. אין געפאר פאר ערנסטע קראנקהייטען. נעמט די דאזיגע אנגענעמע טאבלעטס. קיין הייווענדיגער טעם, גאז, אייב ניט צופריעדען מיט די שנעלע רעזולטאטען, וועט איר קריגען אייער געלט צוריק. קריגט הייגנס אייראניזייד איסס פון אייער דראגיסט. פילט זיך מיזגען. נאר וואג שנעל.

פיינטינג פייפער הענגינג

מיר דעקאריירטען אייערע רומס פאר 5 דאלאר א רום. מיט אונזערע פייפער. טעלעפאנירט גלייך: טרינטי 6185.

2980-2-27

ווארד 9 האט שוין ערוועהלט בעאמטע

די איינוואוינער פון ווארד אכט, וועלכע זוכען צו פארמירען א נייגטען ווארד אין שטארט, זענען איצט שוין זיכער, אז זיי וועלען האבען אן איינגענעם ווארד, אווי אז זיי האבען שוין ערוועהלט בעאמטע פאר דעם ווארד 9 קלוב.

די פארזאמלונג איז געווען א שטארק באזוכטע און אן ענטוזיאסטישע, און די ברעגער זענען זיכער, אז די שטארט מאטעס וועלען איצט ערלייבען אפצוטיילען אביסעל פון ווארד אכט, און פארמירען א נייגטען ווארד אין ~~שטארט~~

באקאנטמאכונג

מיר מאכען באקאנט לאנ"ש ווי אויך צו אלע גוטע פריינט און לאנדסלייט דאס אי"ח קומענדען מיטוואך פ' תשא פאהרט אפ פון דאנען

הרב ר' חיים מענדעל הורוויץ

בן ה"הצ ר' נפתלי צבי זצ"ל מקראקא צוריק קיין יוראפ בשט"מ און מיר בעטען דארום אלע וועלכע ווילען זיך געזעגענען מיט הרב שליט"א בעפאר זיין אפרייזע צו קומען זיך זעהן אין מיכבל זיין ברכת הפרידה.

מיט דרך ארץ,

די קאמיטע.

א שלעכטער ווינטער

דער היינטיגער ווינטער איז ניט קיין שווערער פאר קוילען, עס איז ניט אזוי קאלט, ער איז אבער דערפאר זעהר שלעכט פאר קאלדס. דאס וואס עס בייט זיך אלעמאל אזוי לייכט דער וועטער פון ווארם אויף קאלט און פון קאלט אויף ווארם, מאכט, אז מען זאל כאפען גיך א קאלד, און דער בעסטער מיטעל צו א שלעכטען קאלד איז זיך איינצורייבען מיט קאנגא־לינעמענט. קאנגא לינימענט איז אויך א מייערער מעריצין פאר טשעסט־קאלדס. מאכט זיך א געוואוינהייט צו האבען אימער א כאטעל פון קאנגא־לינימענט אין הויז.

ביים באנקעט פון דער וועסט טראנטאר תלמוד תורה

דער וועסט טראנטאר תלמוד תורה קאמפיין איז ערעפענט געווארען מיט א שעהנעם באנקעט, וועלכער איז פארגעקומען אין תלמוד תורה.

אלע ארטיגע ארגאניזאציעס און פאר־מייטיס זענען געווען פארטרעטען ביים באנקעט. די קהלה איז געווען פארטרעטען דורך מר. טשארלס שער, מר. שפיגעל און מר. גרינבלאט.

מר. א. גרייס האט ערעפענט דעם באנקעט און פארגעשטעלט מר. באָרעגשטיין אלס טואסטמאסטער.

הרב יעקב גארדאן איז געווען דער ערשטער רעדנער, און ער האט געמאכט א וואוילדיגען איינדרוק אויפ'ן עולם. עס האבען אויך גערעדט דער געוועזענער פרעזידענט מר. בענעט, דער פריינצ'פאל מר.

קוויטירונג פון דער וועסט טראנטא תלמוד תורה

ביים באנקעט וואס איז פארגעקומען אין אהל פון דער וועסט־טראנטאר תלמוד תורה איז געזאמעלט געווארען פאלגענדע סומען.

מר. א. גרייס	$255
די קהלה	$100
דזשאנקשענער שוהל	$100
וועסט טראנטאר ליידיס	
סאסייטי	65
מר. מאנדעל	25
מר. בענעט	25
מר. אלעקסאנדראוו	25
מר. טענענבוים	25
מר. קליבאנאוו	10

פון קלענערע ביישטייערונגען איז אריינגעקומען 165 דאלאר.

טראנטאר אידען!

איהר ווערט געבעטען אויפצונעהמען אונזערע קאמיטעען בסבר פנים יפות.

אין נאמען פון דער תלמוד תורה.

ב. אלעקסאנדראוו, פרעזידענט.

אין ארץ ישראל

(פארזעצונג פון פיירזש 4)

א גרוס פון חולדה

היינטיגע וואך איז דארטען אהין אנגעקומען א פריש פארמירטע "קבוצה" פון צוואנציג פערזאן.

די קבוצה האט אונטערגעשריבען א קאנטראק מיט מיט'ן קרן הקימת אויף דריי יאהר. זיי דארפען צוריק פארפלאנצען מיט יונגע סאסנע ביימער די הונדערט רונאם וואלד וואס זענען געהאט פארברענט געווארען דורך די ווילדע אראבער בעת זייער בלוטיגען אנפאל אויף חולדה.

די קבוצה האט אויך איבערגענומען דאס בעארבייטען פון די איילבערט־בוים מער, אין איבער א יאהר וועלען זיי אויך צוריק אנהויבען צו בעארבייטען די פלחה (די "פלחה" איז ביז אהער בעארבייט געווארען דורך א גרופע קאלאניסטען פון עקרון).

צוליעב א מאנגעל אין בארען און אין וואסער איז ניט מעגליך צו מאכען דארטען איצטער א גרעסערען ישוב. ווי עס הערט זיך אבער, איז דא אויסזיכטען אויף נאהענטער גרעסערער קניה פון בארען צו זאמען מיט א גוטען וואסער קוואל. און ערשט דאמאלסט וועט מען קענען פארווירקליכען דעם פלאן פון א גרויסער און שטארקער אידישע חולדה.

פארגיגען דאנערשטאג, איז צום ערשטען מאהל נאך מי יודע וויפיעל יאהרען אריינגעשטאנען געווארען א אידישער אקעראייזען אונ'ם נייעם שטח פון איבער טויזענט דונאם קרן קימת בארען ביי פתח תקוה!

דער ראזיגער שטח איז בעשטימט געווארען אויף צו פארגרעסערען די פלאנצונג פון "גבעת השלשה".

איך וויל נאך באמערקען, דאס אונ'ם איצטיגען שטיל שטאנד אין ארץ ישראל, זוען קאפיטאליסטען פון דער פרעמד קויפען כמעט אין גאנצען ניט קיין בארען אויף פרדסים אין ארץ ישראל. האבען גארדאך זיך דערצו גענומען די רייכע אידען פון ארץ ישראל גופא. זיי וואס זענען דא אויפ'ן פלאץ פארשטעהען זיי גארדע גוט דעם ערך פון א פרדס אפילו אין דער שלעכטער צייט, און זיי האלטען אין איין אנקויפען זיך בארען אויף פרדסים.

א פאקט איז דאס דורך ארטיגע רייכע אידען איז אונ'ם לעצטען חודש אויסגעלייזט געווארען א שעהנע פאר טויזענט דונאם פרדסים בארען.

* * *

היינטיגען מאנטאג פרה, האט זיך דאס פרעזידיום פון די "עולי פולניה" (פארבאנד פון די פוילישע אידען אין ארץ ישראל) זיך פארגעשטעלט פאר'ן ניי אנגעקומענעם פוילישען גענעראל־קאנסול, הר. זדזישיסלאוו קורניקאווסקי.

דער ניי אנגעקומענער גענעראל קאנסול האט זעהר ווארם אויפגענומען די דעלעגאציע, צוזאגענדיג צו שטעהן מיט זיי אין עגנען קאנטאקט לויט דער גוט באקאנטער טאריציע פון די פרעהערדיגע פוילישע קאנסולען אין ארץ ישראל.

אגב, איז כדאי צו באמערקען דאס שוין פון דעם ערשטען שריט האט זיך דער נייער גענעראל קאנסול ארויסגעשטעלט אין א גאנץ סימפאטישער שיין.

געווען איז עס מיט'ן אנקומען פון דעם גענעראל קאנסול מיט דער שיף אייר אבצופיהרען זיי צוריק קיין חיפה צום אויסשטייגען. און די שיף האט געמוזט צו פאהרען צום באקוועמען פארט פון ביירוט. די ענגלישע און פראנצויזישע פאסאזשירען זענען דארטען גלייך אראפגעלאזט געווארען פון דער שיף. דאס זענען זענען אלע פוילישע פאסאזשירען, לויטער אידען פארהאלטען געווארען.

"קארגארא" קיין יפו. דער ים האט דאמאלס גוואלדיג געשטורמט. און די שיף האט געמוזט צו פאהרען צום באקוועמען פארט פון ביירוט. די ענגלישע און פראנצויזישע פאסאזשירען זענען דארטען גלייך אראפגעלאזט געווארען פון דער שיף. דאס זענען אלע פוילישע פאסאזשירען, לויטער אידען פארהאלטען געווארען. אין ביירוט, פון דארטען זיינען זיי אלע מיט'ן אויטאמאביל אריינגעקומען — קיין חיפה.

דעה פלעיוואה פון סאלאדא איז אן אויסשטייענדער געשמאק

"SALADA" TEA

"פריש פון די גערטנער"

אפיס: 46 ריטשמאנד סט. וועסט — 705 סענטראל בילדינג

אפיס טעלעפאן: וויווערלי 2211 — הויז טעלעפאן טרינטי 5418

לאיער ב. ווינבערג בא.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק

געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.

מארגיידזשעס געקויפט.

לאיער א. ה. בראון

באריסטער, סאליסיטער, נאטערי פאבליק

394 בעי סטריט

טעלעפאן עדלייד 2544. רעזידענס הילקרעסט F 6146.

געלט געלייען אויף מארגעדזשעס אויף 6 פראצענט.

טעלעפאן עדלייד 9768. הויז טעל. טרינטי 3195 w

לאיער דזשאזעף ס. גארדאן

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק,

האט געמופט זיין אפיס אין:

300A דאמיניאן בילדינג

465 בעי סטריט, בעי און אלבערט סטריטס

לאיערס דזש. דזש. גלעם און אי פ. דיקלער

— פון —

גלעם, דיקלער און קא.

רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.

אפיס טעלעפאן עדלייד 1168 — 1169

אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק

געלט געלייען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

לאיער ניומאן

אפיס: 4 ריטשמאנד סטריט איסט ELGIN 1305

רעזידענס 874 ווועניו ראוד. טעלעפאן היילאנד 6840.

הענרי ס. ראזענבערג

און קאמפאני

באריסטערס, סאליסיטארס א. ז. וו.

703—702 פעדעראל בילדינג.. 85 ריטשמאנד סטריט

טעלעפאנס: עדלייד 1387 — 1386. אווענטען: היילענד 9415.

און אז איצט זענען פארבונדען מיט אים

האריס ג. בריסטאן און לעאנארד ס. סמיט

זייט געטרייסט

דער פרעזידענט, בעאמטע און אלע מעמבערס פון דער לידאר שול דריקען אויס גרויסע סימפאטיע און טרייסט צו

העדי ליטאוויטש און פאמיליע

עלטערען און ברידער

פאר דעם גרויסען פארלוסט פון זייער טייערע טאכטער, פרוי און שוועסטער

חיה מיכלע ע"ה

זייט אפגעהיט פון צער. און זאל זיין בלע המות לנצח.

משה־חנא זאלצמאן, פרעזידענט.

ש. סעמועלס, סעקרעטאר.

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער ژورנאַל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913

ווען נויט ברעכט אייזען

רוים ווערט ניט אויסגעבויט אין איין טאָג. אין דער באַוואוסטזיין אַרום באַשטימטע פראַגען קומט ניט מיט אמאָל. עס מוז נעמען צייט ביז וואַנען פון די חלוקי דעות טיילט זיך אויס א באַשטימטע שטעלונג. וועלכע איז אָנגענומען פאַר אַלעמען.

ווען מען האָט מיט עטליכע יאָר צוריק אָנגעהויבען צו דיסקוטירען אין דער אידישער אַמעריקע וועגען דער נויטיגקייט פון א אידישען אוניווערזיטעט, האָט מען עס באַטראַכט פאַר אַן אַנשויקעניש, פאַר א נאַציאָנאַליסטישע מכה. וואָס דאַרף באַקעמפט ווערען. יעצט אָבער רעדט מען שוין וועגען דעם ניט נאָר אין די אידיש־באַוואוסטזיניגע קרייזען, נאָר אפילו אין די יאַהודימשע קרייזען אינטערעסירט מען זיך שוין אויך מיט דעם.

אויב וויכטיגע רעפאָרם־טעמפּלען אין די פאַראייניגטע שטאַטען, האָבען די זאַך אויטקגעשטעלט אויף זייער טאָג־אָרדנונג און מען רעדט און מען דיסקוטירט וועגען דעם. איז עס א צייכען פון דער צייט. אז אויך אין יענע קרייזען האָט מען זיך אָנגעשטעקט מיט דער דאָזיגער נאַציאָנאַליסטישער מכה. די רעפאָרם־טעמפּלען קען מען זיכער ניט חשד זיין אז זיי זענען קראַנק אויף דער קרענק „נאַציאָנאַליזם". און אויב זיי באַשעפטיגען זיך דאָך מיט אַזאַ פראַגע, צייגט עס בלויז, אז ערגעץ וואו האָבען זיי שוין אויך דערפילט, אז דער וועג פאַר'ן אידישען סטודענט איז ניט אין גאַנצען פריי אין דעם לאַנד פון פרייהייט.

די רעפאָרם טעמפּלען שטיצען זיך מערסטענס אויף די רייכע אידען, און ווען זיי איז ייערע ראַביים באַשעפטיגען זיך מיט דעם, איז א סימן, אז זייערע קינדער דערפילען שוין אז עפעס איז ניט גלאַטיג. און די רייכע מאַמעס וועלכע ווילען אז זייערע זין אָדער טעכטער זאָלען קענען שטודירען אויסגעשטערט, מוזען זיך פאַרטראַכטען. אפילו וועגען אַזאַ „געפערלעכען געדאַנק, ווי אַן אייגענער אידישער אוניווערזיטעט.

פאַראַן היינט צו טאָג אוניווערזיטעטען אין די פאַראייניגטע שטאַטען, וואו אפילו די רייכסטע אידישע קינדער קענען ניט אריינקומען. און דעם מאַטעג'ס געלט און פאָליטישער „פול" העלפט גאָר ניט. זיי מוזען גיין אין א קלענערען ניט יחסן־דיגען לער־אַנשטאַלט. אמת די באַגרענעצונג איז ניט קיין אפיציעלע. אָבער אַלע ווייסען וועגען דער קעזיסטענץ פון דער דאָזיגער אוניווערזיטעט־גטאָ. און אַזוי ווי ניט ברעכט אייזען, האָט מען זיך שוין ביי די יאַהודים אויך אָנגעהויבען צוצוגעוואוינען צום געדאַנק פון א אידישען אוניווערזיטעט, באַזונדערס א מעדיצינישען. וואו די באַגרענצונגען פאַר אידען זענען אמשטרענגסטען.

פון א לאַגישען שטאַנדפּונקט איז זיכער בעסער, ווען מען טוט א זאַך אויס לייבע. און ניט אויס צוואַנג, אָבער ווען עס פעלט די ליעבע און דער באַוואוסטזיין. איז כאָטש גוט וואָס מען קומט צו דעם דורכ'ן קרומען וועג — די נויט. די אַמעריקאַנער רייכע אידען, וועלכע האָבען אַזוי פיעל מיליאָנען אויסגעגעבען פאַר אוניווערזיטעטען זענען שוין לאַנג אומשטאַנד געווען צו שאַפען א פלאַץ, וואו די אידישע יוגענט זאָל קענען לערנען אומגעשטערט, ניט נאָר אַלס „אַנדערגראַדזשואיטס", נאָר אויך טאָן „ריסערטש"־אַרבייט. און פאַרנעמען פראָפעסאָר־שטעלען. האָבען זיי עס אָבער ביז יעצט ניט געטאָן. איז כאָטש גוט וואָס די ניט טרייבט זיי יעצט צום דאָזיגען באַוואוסטזיין — די ניט וואָס זייערע קינדער דערפילען איבער זייערע אייגענע קערפּער.

און פריער אָדער שפּעטער וועט עס דאָך ווערען צו דעם, און אז אזא לער־אַנשטאַלט וועט געשאַפען ווערען, וועט ער זיכער ניט זיין הינטערשטעליג לגבי די אַנדערע לער־אַנשטאַלטען.

די אידישע בקיאות און חריפות, דער אידישער פליס און חשק צום לערנען וועט שוין אכטונג געבען אויף דעם.

די ניט ברעכט אייזען, און אין דעם פאַל ברעכט די ניט דעם יאַהודימשען פאַראורטייל.

די געריכטען גופא באַשטעטיגען עס

אַן אינטערעסאַנטע ידיעה האָט אונז די וואָך געבראַכט פון בערלין. ווי באַקאַנט האָט טעאָדאָר וואולף, דער אַרויסגעבער פון „בערלינער טאָגעבלאַט" באַשולדיגט די דייטשע געריכטען, אז זיי זענען פול מיט אַנטיסעמיטיזם, און די אַרטיילען פון די ריכטער העלפען נאָר צו פאַרשטאַרקען דעם היטלעריזם און די אומגערעכטיגקייט צו אידען. און עס האָט בלויז געגומען עטליכע טעג, ווען נאָך א טרויעריגער פאַקט האָט עס באַשטעטיגט.

יאַזעף גראַהע, רעדאַקטאָר פון דער אַנטיסעמיטישער צייטונג "וועסט דויטשער בעאָבאַכטער", האָט אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקעל, אין וועלכען ער האָט באַהויפּטעט, אז די אידען טרינקען קריסטליך בלוט. פאַר וועלכען דאָס קרייז־געריכט פון קעלן האָט אים באַשטראָפט. מיט דריי הונדערט מאַרק, און אַרויסגעבענדיג דעם אורטייל, האָט דאָס געריכט דערקלערט אז מען טוט עס, ווייל גראַהע האָט דערקלערט אין זיין אַרטיקעל, אז די אידען זענען א קרימינעלע ראַסע. אז דער תלמוד פאַרלאַנגט פון אידען צו באַגיין ריטואַל מאָרדען, און טרינקען קריסטליך בלוט.

דער אַנטיסעמיט גראַהע האָט אפּגעלירט צום העכערען געריכט, קימט יעצט די נייעס פון בערלין, אז דאָס העכערע געריכט האָט אים ריינגעוואַשען, ווייל גראַהע האָט ניט געקענט וויסען אז אזעלכע באַשולדיגונגען וועלען אויפרייצען די קריסטליכע באַפעלקערונג געגען אידען.

אפילו אויבענאויף זעט מען אַרויס די אומגערעכטע אויסטיישונג פון דעם העכערען געריכט. א תירוץ אַבי ניט צו דאַרפען באַשטראָפען אַן אינגענעם מענשען.

יא-מיר האָבען מער קאַרס

אין יאָר 1929 האָט קאַנאַדע פאַרמאַגט איין קאַר פאַר יעדע עלף מענשען.

אין יאָר 1930 אָבער, האָט שוין קאַנאַדע פאַרמאַגט איין קאַר פאַר יעדע אַכט מענשען.

די ציפערען זענען נעכטען פאַרעפענטליכט געוואָרען פון דער "דאָמיניאָן ביוראָ אָף סטעטיסטיקס". וועלכע גיט דערביי צו, אז אין יאָר 1930 זענען צוגעקומען ביי אונז אין לאַנד איבער פיער אין פערציג טויזענט אויטאָמאָבילען, און מיר האָבען יעצט אין לאַנד ניט קיין קלענערע צאָל אויטאָמאָבילען ווי 1,239,889 פון וועלכע 56,664 זענען אין אַנטאַריאָ, אָדער א קאַר פאַר יעדע זעקס מענשען.

יא — מיר האָבען גענוג אויטאָמאָבילען — אָבער וואָס הערט זיך מיט אַלעס אַנדערעס?

די אורזאַכען וואָס טרייבען מענשען צו ווערען נעגנסטעה

א שיקאַגער געגנסטער, וועמענס לעבענס־געשיכטע ווערט מיט אינטערעס שטודירט פון פאָרשער.

אין שיקאַגאָ דאַרף אין גיכען פאָרקומען הער טרייעל פון לעא בראַדערס, וועלכער ווערט באַשולדיגט אין ערמאָרדען דען רעם צייטונגס־מאַן לינדלי. די פאָליי־ציי דענקט, אז ער איז דער אמת'ער שולדיגער, ווייל ער איז איינער פון די אונטערוועלט־פיהרער אין דער דערמאָהנטער שטאָדט און ער זאָל האָבען געווען בלוטיג פאַראינטערעסירט אפצורייסען פון וועגען דעם צייטונגס־רעפאָרטער. וועלכער האָט געוואָרנט א סך פון זיינע סודות.

בראַדערס איז א מענש אין די מיטעלע יאָרען, אָבער האָט שוין א רעקאָרד פון 70 אַרעסטען פאַר רויבעריען און אויס'ן גרונד פון אַנדערע קלאָגעס. אויסערדעם ציטערט פאַר איהם די אונטערוועלט אין א סך שטעדט, און דאָס איז אויך ניט מסתמא אומזיסט. דעריבער האָבען זיך געלערענט פאַראינטערעסירט מיט איהם אַלס שטאַרקסטן־סוביעקט. זיי ווייסען דורך שטודירען זיין כאַראַקטער און זיין אויפפיהרונג אויסגעפיגען די אורזאַכען וואָס פיהרען א מענשען צום אפגרונד.

דר. קוביטשעק, איינער פון די גרעסטע פאָרשער אויף דעם געביעט האָט א לאַנגע צייט געווידמעט דער דאָזיגער אַרבייט און ער איז געקומען צו געוויסע שלוסען, וואָס זיינען אינטערעסאַנט פאַר יעדען איינעם.

דר. קוביטשעק האַלט, אז די הייב האָט די סאַמע שטאַרקסטע ווירקונג אויפ'ן קינד. דאָרטען געפינט עס די ערשטע רעגונגען צו געהן אויפ'ן ריכטיגען וועג, אָדער אז עס זאָל אַרסים לתרבות רעה, וואָס די עלטערע פאַרזייען אין האַרצען און אין מיח פון קינד. קומט אויס אויף דער אויבערפלאַך פון לעבען.

איבערהויפּט שפּיעלט א גרויסע ראָליע דאָס וואָס עס זעהט און הערט צוויי שען די וועגען פון דער היים.

עלטערע ברידער, למשל, האָבען א השפעה אויף איינגערע פון זיי. אפילו א פאָטער, מוטער אָדער לעהרער קאָנען קיין מאָל ניט איבערוועלטיגען די השפעה פון עלטערען ברודער.

א סך געגנסטערס, ווען זיי זיינען נאָך געווען אומערפאַהרען, האָבען געהאַט די שטיצע פון זייערע מוטערס. א מאַמע איז אַלע מאָל א מאַמע, זי האָט רחמנות און טהוט אַלעס מעגליכעס צו פאַרלייכטערען איהר זוהנ'ס לעבען, אפילו ווען זי ווייסט, אז ער איז שולדיג.

ווען בראַדערס איז אַרעסטירט געוואָרען אויף דער קלאָגע פון ערמאָרדען דעם רעפאָרטער, האָט זיין מוטער געזאָגט: "נאָך אמאָל פאַרפאַלגונג. זיי האָבען זיך פאַרלייגט אויף מיין זוהן, זיי באַשולדיגען איהם אין אַלס. און קיינמאָל האָבען זיי ניט באַוויזען, אז ער איז באמת דער שולדיגער. ער איז אפילו ניט געווען אין שיקאַגאָ, ווען לינדלי איז ערמאָרדעט געוואָרען".

דר. קוביטשעק גיט א מוטער, זאָגט דער. קוביטשעק ברענגט גרויס שאַרען א יונגען געגנסטער, וועלכער קאָן נאָך נעראַ טעווען ווערען. אזא חברה־מאַן פאַרלירט די מעגליכקייט צו אונטערשיידען צווישען שלעכטס און גוטס און בייזיך אין האַרצען מאַכט ער אָפּ, אז נאָך אַלעמען מעג מען עס טהאָן, נאָר מענשען ווילען זיך נוקמ'ען אין איהם.

דר. נעלסאָן, אַן אַנדער עקספּערט אין קרימינאַלאָגיע, גלויבט, אז דאָס וואָס די פּאָליציי נעהמט זיך דאָס הערצע צו אַרעסטירען א געגנסטער אויף „אירגענד וועלכען פאַרדאַכט, ברענגט הערצו אז ער זאָל האָבען פיינט די געזעלשאַפט און זאָל הענגען ביי זיך, אז נאָך אַלעמען זיינען אַלע עהרליכע מענשען זיינע שונאים. דר. נעלסאָן וויזט אָן, אז עס איז קיין צווייפעל דאָס 60 פון די 70 מאָל וואָס דער געגנסטער בראַדערס איז אַרעסטירט געוואָרען, איז ער געווען אומשולדיג. די פאַרפאָלגונגס־מאַניע פאַרוואַנדעלט זיך אזוי אַרום אין א גרויסען אומגליק. בענגסטערס אין כאַנדיזיזם וואָקסען צוליעב אַט אזעלכע טעות'ן מצד די היטער פון געזעץ.

עס איז נאַטירליך, זאָגט דר. נעלסאָן אז דער געזעץ־ברעכער זאָל אזעלכע מעראַדען האַסען מיט'ן נאַנצען האַרצען. זיי הויבען אָן צו גלויבען אז די פּאָליציי וועט זיי מיט זיי סיי פאַרפאָלגען, צו זיי וועלען זיין שולדיג אָדער ניט. און אין א קורצער צייט האָבען זיי צו באַרעכטיגען יעדע האַנדלונג זייערע.

"ביז א געוויסען הינזיכט — זאָגט דר. נעלסאָן — פיהל איך, אז זיינען גערעכט.

ווען די פּאָליציי מאַכט אַבלאַוועס און אַרעסטירט, קלאָגט אָן אין פאַרפאָלגט מענשען, נאָר דערפאַר ווייל זי דענקט, אז אויסט זיי חבר'ן זיך מיט אונטערוועלט־מענשען זיינען זיי שוין פאַרברעכער. איין דער געגנסטער באַרעכטיגט אזוי צו פיה'לען.

עס איז בכלל א שלעכטע פּראַקטיק ווי די אַנדערע האַנדלונגען פון דער פאַ־ריציי. דער דעזולטאַט פון דעם איז צו שאַפען דעם דערמאָהנטען שטאַנדפּונקט".

בראַדערס איז א ביישפּיעל ווי אזוי די סביבה ווירקט אויפ'ן געגנסטער. ער איז אויפגעוואַקסען צווישען געגנסטערס און האָט פון זיין פריהסטער יוגענד געקענט באַמערקען זייער אויפפיהרונג. ער פלעגט זעהען אז זיי האָבען קיינמאָל ניט געאַרבייט שווער. עס האָט זיי ניט געפעלט קיין געלט. זיי האָבען פאַרשווענדעט מיט מערקווירדיגער לייכטקייט, און קיין דעפּרעסיע איז ניט געווען ביי זיי. דאָס האָט איהם געבראַכט דערצו אז ער זאָל זיך נעהמען לערנען פון זיי, און קיין סך צייט האָט ער ניט געדאַרפט פולשטענדיג צו גראַדויירען. ער האָט געהאַט אַלע געלעגענהייטען. דאָס פאַסילינ'לעבען, די אַרומיגע מענשען, זיינע ברידער, זיין מוטער — אַלע האָבען איהם ערמוטיגט, איינינע אינדירעקט אריינצוקומען מיט זיינע גענגסטערישע פעהיגקייטען אין דער אָפענער וועלט אַרויס.

דערנאָך ווען די פּאָליציי האָט איהם גענומען פאַרפאָלגען, האָט זיך שוין אויס־נעאַרבייט א מין שנאה - צו דער געזעלשאַפט און צו איהרע פאַרשטעהער, וואָס האָט באַרעכטיגט אַלע זייגע ווייטערדיגע מעשה.

תל אביב, יאַנואַר 28, 1931.

פאָרינע וואָך האָבען מיר דאָ געהאַט אין ארץ ישראל זעהר גרויסע שטורעמס מיט ווינטען. דער ים האָט זיך צוביישטערט און האָט פאַרגאָסען די רעזולטאַטן שפּייכ'לערס פון דער צאָהל־קאַמער אין יפו.

אויך אין תל אביב איז פאַרפלייצט געוואָרען די גענעגד וואָס לינט נידערע ביים ים, די צושוימטע און צובייזערטע כוואַליעס האָבען זיך אין מיטען דער נאַכט א וואָרף געטאָן ביי דער "קאַזינאָ" אזש איכערן טראַטואַר אַרויבער. און זיי האָבען אויפגעריסען עטליכע אייזערנע זאַלוזעס אין די געוועלבער פון שכונת ראַזענפעלד.

אויך אין חיפה האָט געבושעוועט א מורא'דיגער שטורם און האָט פאַראורזאַכט אזכט גרויסע שאַדענס, אמערסטען אָבער איז געשעהן מיט'ן יסכנת ביי טבריה. דאָרטען האָט דער שטורם אויס'ן ים אַרויסגעריסען א שיפעל פון'ם אַרטיגען "השומר הצעיר", און צוויי יונגעלייט, יוסף וויזואַן און שמואל שענקמאַן, זענען דערטרונקען געוואָרען.

פאַר דאָס האָט זיך היינטיגע וואָך געשטעלט אַזאַ הערליך וועטער וואָס עס איז אַזאַ גרויסע טורעס אין אַלע גרויסע טורעס. עס איז איצטער אַלעס גוט אויסגעאָרדענט און אַלע גרויסע טורעס קאָן איצטער שיף יערהריך. איצטער גלויבט מען, אז דער וועטער וועט זיך אויפהערען, און ממילא וועט דאָס בעדייטענד פאַרקלענערען דאָס אַרבייטסלאָזיגקייט ביי דער שוסטער בראַנזשע.

עס זענען לעצטענס געמאַכט געוואָרען נאָך אַנדערע אַנשטרענגונגען כדי צו הענען באַהעפטען די איצטיגע שווערע לאַגע און די אַרבייטס־לאָזיגקייט.

מען האָפט דאָס גלייך מיט'ן צוריק־אָנקומען פון דר. הערסטער וועט זיך אָנ־הויבען א שורה פון נייער אַרבייט אין'ם מפרץ חיפה און אַן אַנדערע פּעצער. עס איז אויך פאַרלויפיג בעקומען געוואָרען רעגיערונגס אַרבייט ביים פאַרריכטען צור שעריגטע צביישים אין דער געגענד פון רחובות. ביי דער דאָזיגער אַרבייט ווערען באַשעפטיגט פופציג אידישע אַרבייטס־לאָזע פון צווישען די פועלים אין ראַשון לציון. נס ציונה און רחובות.

היינטיגע וואָך האָט זיך פאָרגע־שטעלט א אידישע דעלעגאַציע ביים גאָ־ווערנאָר פון חיפה. און זיי האָבען געפאָ־דערט דאָס מען זאָל פאַרגרעסערען די צאָהל פון די אידישע אַרבייטער ביי דער פאַרט אַרבייטער אין חיפה. די דעלעגאַ־ציע האָט אָנגעוויזען אויף דער ניט גע־רעכטער אַרבייטס־פאַרטייליונג וואָס עס עס הערשט ביי דער אַרבייט פון'ם פאַרט. אין עתליה ביי דער שטיין־בראָעערייאַר־בייטען זעקס הונדערט מיט פופציג אַרא־בער און הונדערט מיט פיערציג אידען. און חיפה זעלבסט איז נאָך ערגער. דאָר־טען אַרבייטען בלויז אין דרייסיג אידען. ביי דריי הונדערט אַראַבער. דער גאָווערנאָר האָט פאַרשפּראָכען זיך צו־פערשטענדיגען וועגען דעם מיט'ן הויפּט אינזשעניער ה' טאַמסאָן.

* * *

פאָרינען פרייטאָג איז פאָרגעקומען אין ירושלים דער פייערליכער אקט פון'ם ברענען צו קבורה אין'ם אָמאַר מעקשעט דעם בעקאַנטען אינדיש־מוסולמעניש־ען פאָליטיקער מיהאַמעד אלי.

ווי בעקאַנט שטעהט אין דער דאָזי־גער געשיכטע דער ביטערער קאָפּ פון דעם ירושלים'ער מופטי. ער האָט דאָס אויס־געקאָמבינירט צובענראַבען מוהאַמעד אלי'ס קערפּער דוקא אין ירושלים און ניט אין זיין געבורטס לאַנד אין אינדיען. דער בלוטיגער מופטי האָט דערמיט געוואָלט קורם כל אנגאַשירען דעם המון אינדיש־מוסולמענער אין זיינע אַנטי־אידישע שטיק אין ארץ ישראל.

דאַן ווייעדער האָט ער פאַרזיכערט, דאָס צום קבורה אקט פון מוהאַמעד אלי וועלען קומען צעהנדליגער טויזענטער מו־סולמענער פון אַלע עקען וועלט, און עס וועט זיך דאָ אפּטאָן מי יודע וואָס פאַקטיש אָבער איז פון דער פרעמד געקו־מען קוים א צוויי צעהנדליג מוסולמענער. און דאָס אויך נאָר פון די גאַנץ נאָהענטע ערטער. און דער גאַנצער קבורה אקט איז אַדורך פאַרהעלטניסמעסיג רוהיג. אָהן דעם מינדערפאַל־ניס רעש.

דערצו נאָך איז לגמרי ניט געלונגען, דעם מופטי אריינצוציהען אין זיין בלוטי־גען שפּיעל דעם ברודער פון מוהאַמעד אלי (ה' שוואָקאַט־אלי) אַלס הויפּט קעמפער געגען דער ציוניסטישער סכנה און פאַ־לעסטינאַ. גראַדע נאָך האָט דער דאָזיגער שואָקאַט אלי בעקומען א פּעטיציע פון א גרופּע אַראַבער פון שכם, דאָס ער זאָל נאָך אויף זיך נעהמען די מיסיע פון מאַכען א שלום צווישען די אידען מיט די אַרא־בער.

אויך דער פאַרבאַנד פון די אַראַבישע אַטעל־איינענטמיער אין פאַלעסטינאַ האָט זיך געוואַרנט צו שואָקאַט אלי מיט א ביטע. אז ער זאָל מאַכען א שלום צווישען די אַראַבער מיט די אידען. ווי עס הערט זיך זאָל שואָקאַט אלי זיין מעהרער געגעוויגט צו די דאָזיגע רייד. ווי צו רייד פון דעם בלוטיגען מופטי...

(פאַרזעצונג אויף פיידזש 3)

וואָס איז הער און זעה אין ארץ ישראל

(פון אונזער תל־אביב'ער קאָרעספּאָנדענט)
י. ל. וואָלמאַן

* * *

מונגען. — אידישע און אַראַבישע אַרבייטער ביים פאַרט אין חיפה. די קבורה פון מוחאַמעד־אלי, און די אַראַבישע פעטיציעס. — גרופּען פון הולדה און "גבעת השלשה". רייכע ארץ ישראל אידען קויפען גרויסע פרדס־שטחים. — דער נייער פיילישער גענעראַל קאָנסול אין ארץ־ישראל.

מענען לייסטען מיט די בעסטע באַקוועמ־ליכקייטען די טודיסטען גרופּעס וואָס וועלען הייט יאָהר אָנקומען. א גרופּע פון אַ געהן־וואַנציג פּערזאָן (אַן איינצעלנע אַראַבער מיט האַסטען, טייערער) וועט קע־נען פאַר א פונט טעגליך בעקומען גוטע אויטאָמאָביליען מיט אַן אויסגעצייכענטען וועג־זויזער, וועלכער וועט זיי פיהרען אויבער אַלע שטעדט און קאָלאָניעס און דאַכיי וועלען זיי אויך שוין האָבען פרייע באַהעפטונגען מיט וואוינונג אין ערשטע־קלאַסיגע האָטעלען און רעסטאַראַנען. די איצטיגע בעדינגונגען זיינען לגמרי אַנדער־ע ווי עס פלעגט צו זיין לטשל מיט 6—5 יאָהר צוריק, ווען מען פלעגט פון דעם טורעס מיט פיל פון דעם טורעס מיט אַפּשניידען די קעשענעס.

* * *

אויך בנוגע דעם אַנגעכמערטען פּאָ־ליטישען היטעל, זאָגט מען איצטער אין ארץ ישראל, דאָס ער הויבט זיך אָן אַבי־סעל אויסצוהייטערען. עס זענען אין ארץ ישראל פאַראַן האַלב־אָפיציעלע ווי אויך פּריוואַטע ידיעות פון לאָנדאָן, דאָס די פּאָליטישע לאַגע הויבט אָן צוריק צו וועד־רען מעהר גינסטיג פאַר אונז.

אויך בנוגע דעם איגעליכען מצב אינ'ם ציוניזם, האַלט מען אז עס געהט צום בעסער. די שטיצע פון דעם אַלטען באַראָן ראַטשילד (דאָ געהען קלאַנגען אַז ער האָט געזאָלט געבען א האַלבען מיליאָן דאָלאַר) און דער פאַרשטאַרקטער דרייען אין אַמעריקאַ, מיט איין וואָרט: מען וועלכען אַז אומעעטס אַן "התעוררות" מיט א פאַרשטאַרקטען וויילען גובר צו זיין אויף אַלע מכשולים, וואָס האָבען זיך אויסגע־לעגט אויפ'ן וועג פון אונזער גאולה.

גאַנץ בעזונדער ווערט דורכ'ן גאַנ־צען ישוב פון ארץ ישראל אָנגעשאַצט צו איצטיגע ביישטייערונגס פונ'ם פּויליש־אידענטום פאַר'ן קרן היסוד. מען וויסט דאָ גאַנץ גוט וועגען דער אויסערגעוועהנ־ליכער שווערער עקאָנאָמישער לאַגע אין וועלכער עס געפינט זיך איצטער פּויליש אידענטום, און טראָץ דעם גע־שעהנער וועטער נאָכ'ן שטורם. צאָהל אויף פרעמדע שיף אויסאַרבייט־ען חיפה. די קבורה פון מוחאַמעד־אלי, און די אַראַבישע פעטיציעס. — גרופּען פון הולדה און "גבעת השלשה". רייכע ארץ ישראל אידען קויפען גרויסע פרדס־שטחים. — דער נייער פּויליש־ער גענעראַל קאָנסול אין ארץ־ישראל.

עס פעהלט א „טהריל"

(פעליעטאָן)
פון מ. אינדריטיץ.

איהר הערט, רבותי, דאָס לעבען ווערט אזוי וואָכעדיג אין מאַנאַטאָנע. אז עס איז א גוואַלד.

מיט א פאַר יאָהר צוריק, ווען עס האָט געקאָכט און גערוישט מיט סטאַקס, ריעל־עפּטייס, וואַליוטע, בעכטיגע טעג, האָט מען ניט באַמערקט, ווי די טעג לויפען אוועק און וואו די נעכט קומען אָהין. יעדער איינער איז געווען אריינגע־טאָן בראַשו ווובו אין געלט מאַכען, אי־איינער האָט קיין געלט ניט געהאַט צו האַנדלען אויפ'ן סטאַק מאַרקעט, איז ער אויסגעוואָרפען אין געזעלשאַפט אין אַ מין אַרט פון אַ „אַנדערע וועלט".

דער דעזולטאַט פון דעם איז צו שאַפען דעם דערמאָהנטען שטאַנדפּונקט".

בראַדערס איז א ביישפּיעל ווי אזוי די סביבה ווירקט אויפ'ן געגנסטער. ער איז אויפגעוואַקסען צווישען געגנסטערס און האָט פון זיין פריהסטער יוגענד גע־קענט באַמערקען זייער אויפפיהרונג. ער פלעגט זעהען אז זיי האָבען קיינמאָל ניט געאַרבייט שווער. עס האָט זיי ניט גע־פעהלט קיין געלט. זיי האָבען פאַרשווענ־דעט פאַרמעגענס מיט מערקווירדיגער לייכטקייט, און קיין דעפּרעסיע איז ניט געווען ביי זיי. דאָס האָט איהם געבראַכט דערצו אז ער זאָל זיך נעהמען לערנען פון זיי, און קיין סך צייט האָט ער ניט גע־דאַרפט פולשטענדיג צו גראַדויירען. ער האָט געהאַט אַלע געלעגענהייטען. דאָס פאַסילינ'לעבען, די אַרומיגע מענשען, זיינע ברידער, זיין מוטער — אַלע האָ־בען איהם ערמוטיגט, איינינע אינדירעקט אריינצוקומען מיט זיינע גענגסטערישע פעהיגקייטען אין דער אָפענער וועלט אַרויס.

דערנאָך ווען די פּאָליציי האָט איהם גענומען פאַרפאָלגען, האָט זיך שוין אויס־געאַרבייט א מין שנאה - צו דער געזעל־שאַפט און צו איהרע פאַרשטעהער, וואָס האָט באַרעכטיגט אַלע זייגע ווייטערדיגע מעשה.

דער אָדער יענע סטאַקס . . .

יעצט אָבער, ווען דער טומעל איז אַריבער, די לויפענעיס, וואָס מען געלעפּאַן און דאָס קאָכען זיך וואָס מען האָט זיך געקאָכט, און דאָס האָוועו, וואָס מען געהאַוועט איז פאַרשוואונ־דערט זיך ניט בון אָרט, ערשט קען מען זעהן, ווי ליידיג און מאַנאַטאָנע דאָס לע־בען איז.

און איך בעט אייך, מיט וואָס זאָל מען זיך טאַקע צושטייערען? פון די קהל'שע טעטיגקייטען צו וועלכע מען וויל זיך ניט צוריהרען, ווייל מען האָט בכלל מורא צוצולייגען א האַנט — ווינציג צו געלייגען שוין, דאַרף מען נאָך ווייטער צו לייגען? א איר ציטערט פאַר'ן וואָרט צו לייגען . . . אי מען לייגט יא אָפט צו, איז דאָס אַן אומגליק פון וועלכען מען קען זיך ניט אויסהיטען, אָבער לכתחילה געהן צולייגען — און אפילו אז א האַנט איז ווייס — דאָס וויל קיין איד ניט טאָן . . . איהר בליימט איהם דען?

ווייס איך דאָך, אז איהר וועט אַנ־ווייזען אויף פּינאַקעל אָדער פּאוקער, מאַכט איהר אויך, בכחילה, א טעות. אפילו אַט דיעזע צושטרייאונג האָט שוין פאַרלאָרען דעם חן, וואָרום ווען דער דאָ־לאַר איז א לייכטער און מען האָט איהם, איז דאָ א פאַרגעניגען צו שפּילען, אָבער אז מען דאַרף זיצען און ציטערען איבער איהם, טאָ ווי קען מען נעהמען א "טשענס" און אריבערבאַטען דעם אַנדע־רען'ס האַנט?... טאָמער האָט טאַקע יענער מעהר.

הכלל, רבותי, עס איז ניט פרעהליך און איך הויב אָן צו טראַכטען, אז גע־רעכט זענען יענע, וואָס בייגקען נאָך א שטיקעל טהריל . . . מען קאָן דאָך אזוי, חלילה, צו מי יודע וואָס קומען? איז אָבער דער אומגליק, אז קיין זאָך קען יעצט קיין "טהריל" שוין ניט זיין.

אמאָל, געדענק איך, אז עס פלעגט זיך טרעפען א צופאַל — א פערד האָט זיך איספּוזשעט און איבערגעקאָהרט א קערבעל פאַרפאַרענע עפּעל פון א מאַרק־זיצערין האָט זיך דערמיט גערעשט לכל הפחות צוויי וואָכען. ווער רעדט נאָך, אז דער פערד האָט, חלילה, טאַקע אימ־צען אומגעוואָרפען אויך. איז געווען השם ירחמנו! היינט, אז מען לייענט איבער דאָס עטליכע צעהנדליג טויזענט זענען געוואָרען פון אויטאָמאָביל־ס, לייענט מען עס גאַנץ אַלטבלוטיג איבער און מען פאַרגעסט עס באַלד . . .

אמאָל, אז גנבים זענען אריינגעקראָ־כען ביינאַכט און א הויז און האָבען צו־גענומען א פּאָר תחתונס — קיין צוויי פאַר האָט מען דאָך ניט געהאַט, איז שטעדטעל אויף מאָרגען גענאַנגען כאַדאָ־ראַם, און שוהל האָט געקאָכט ווי א קע־סעל, נעבאַך ר' זרח'ן באַ'נגב'עט. היינט דאַרף איך אייך דאָך ניט דערצעהלען, וואָס עס טוט זיך, מען איז שוין אזוי אויסגעוואוינט אפילו מיט מאָרדען, אז מען האָט שוין ניט קיין געדולד אפילו איבער צוליידיגען די מעשה . . . שוין מעהר קיין נייעס ניט . . .

און וואָס עס איז אמת מכה טראַגי־שע פּאַסירונגען איז אויך אמת מיט שמחות. אמאָל אז גאָט האָט געהאָלפען חתונה צו מאַכען א קינד, האָט זיך מיט דריי חדשים פריהער געטומעלט אין שטעדטעל. יעדער איינער איז דאָך גע־ווען א מחותן... ווי שיקט מען עס ניט צו דער חתונה א טאָרט, שוין ניט ריידענ־דיג פון א דרשה געשאַנק, און ניט נאָר גוטע פריינט, נאָר שונאים האָבען זיך גע"רעש'ט וועגען דער חתונה; שונאים פלעגען וואָרטען אויף אַזאַ געלעגענהייט, ווייל דאָן איז די בעסטע צייט זיך איבער־צובעטען און צוריק גוטע־פריינט ווערען. וואָס נעהענטער דערפאַר עס פלעגט קומען צו'ם דער חתונה, מען דאַרף דעם חתן אויפרופען — איז לעבעדיג, קאָכט זיך. דאָן קומט פאַרשפּיעל, שפּיעל, חתונה, ברוגז־טאַנץ. ווער קען דאָס אַלעס אויס־רעכענען — אין גאַנץ שטאָדט איז פרעה־לאַך, מען זינגט, מען טאַנצט, מען הור־ליעט — א גוואַלד. יעצט דאַרף מען דאָך ניט דערצעהלען . . . און אז מען קומט צו א רעפּעשאַן איז וואָס?

אזוי איז אויך מיט אַלע אַנדערע שמחות. ווער ווייסט וועמען? היינט זאָגט אַליין, וואָס אזוינס קען אומענדערען די מאַנאַטאָניגקייט'פון לעבען?

און אז באַנגעטען, לעקטשורס, פאַר־טראָגען, אוועטען און אזוי ווייטער, זע־נען מעהר ניט קיין סענסאַציעס ווייסט איהר דאָך אַליין. מערסטען ווערט איהר ביי אַזאַ זאַך אזוי פיעל פאַרנודיעס, אז איהר קענט מאַכען פאַר די נעקסטע צוויי וואָכען אַזאַ נאָר אזוי וועלען . . .

דער קאַ
לאַם

די רעגיערונג און
מאַנדאַט נאָך
דר. יעקב פיסמ
מינדערהייטען
טען בלאָק.

סוף חודש יאַנואַר
נאַוויי און אין עט
שטערטלאַך פאָרגעקומע
צו דעם פאַרלאַמענט, נא
1930 פאַרשטאַרבענעם
ליסטישען דעפּוטאַט, דר
די דאָזיגע וואָהלען וו
אַלע מינדערהייטען וואָ
לאַנד, באַזונדערס פאַר
אַנגענדיגען אידישען קוב
א גאַנץ באַזונדערע בא
לוינג זיך וועגען דעם
אַפּצושטעלען.
איידער מיר גע
לעצטע צוגאַב־וואָהלען,
ווערען עטליכע פאַקטען
פאַרלאַמענט־וואָהלען.
בעת די אַלגעמיינ
פאַרלאַמענט פון יאָהר 29
אַלע מינדערהייטען אין
סען וואָל־אַפּמאַכען מיט
פּאַרטיי, וועלכע איז דאָ
טער דער אָנפירונג פון
מיער דר. מאַנינג.
די רעגיערונג מאַ
געהאַט נאָר־וואָס געקומע
דאָס נאַנצע לאַנד, וועל
געקרעכטע אונטער דער
ליבעראַלען, האָט פול מ
אָנגעכאַפּט אין די דבחה
רעגיערונג. וועלכע האָט
פעעסט אין אַלבא־וויליא.
פרייהייט צו אַלע בירגע
פאַרגעסענדיג דערביי אוי
4 מיליאָנען מינאָריטעטע
גיערונג האָט פאַרזיכערט
לונגס מעגליכקייטען הי
און הן אין קולטורעלער
די באַנייסטערונג
רעגיערונג און דער גלו
הבטחות, זענען דאָן בי
אזוי שטאַרק, אז אפילו
קאַמיטעט פון דער סאַצ
שער פאַרטיי אין רומענ
אַנפירונג פון דעם פאַרש
שען סאַציאַליסטישען דע
פיסטינער,

דער קאמף ארום א אידישן פאר־לאמענט־מאנדאט אין רומעניע

די רעגיערונג און די מינדערהייטען. — דער פריי־געוואָרענער מאנדאט נאָך דעם פארשטאָרבענעם אידישן סאציאליסט דר. יעקב פיסטינער. — די זעלבסטפארטיידיגונג פון די מינדערהייטען. — דער וואהל־נצחון פון ערשטען מינאר־טען בלאָק.

פון א. בוקאָווינער.

סוף חודש יאנואר איז אין טשערנאָוויץ און אין עטליכע בוקאָווינער שטעדטלאך פאָרגעקומען צוגאב־וואהלען צו דעם פארלאמענט, נאָך דעם, אין זומער 1930 פארשטארבענעם אידיש־סאציאליסטישען דעפוטאט, דר. יעקב פיסטינער.

די דאזיגע וואהלען האבען געהאט פאר אלע מינדערהייטען וואס לעבען דא אין לאנד, באזונדערס פאר דעם איין מיליאָן אנגעדיגען אידישען קיבוץ אין רומעניען, א גאנץ באזונדערע באלייטונג און עס לוינט זיך וועגען דעם אביסעל ברייטער אפצושטעלען.

איידער מיר געהען אפשאצען די לעצטע צוגאב־וואהלען, מוזען דערמאנט ווערען עטליכע פאקטען פון די פאריגע פארלאמענט־וואהלען.

בעת די אלגעמיינע וואהלען צום פארלאמענט פון יאהר 1929 האבען כמעט אלע מינדערהייטען אין רומעניען געשלאָסען וואל־אפמאכען מיט דער רעגיערונגס פארטיי, וועלכע איז דאן געשטאנען אונטער דער אנפירונג פון דער בוקאָווינער. וועלכע האט אין איהר מאניפעסט פון אלבא־יוליא, צוגעזאגט פולע פרייהייט צו אלע ביינער פון לאנד, ניט פארגעסענדיג דערביי אויך אין די העכער 4 מיליאָנען מינאריטעטען, וועמען די רעגיערונג האט פארזיכערט פריע אנטוויקלונגס מעגליכקייטען הן אין נאציאָנאלער, און הן אין קולטורעלער הינזיכט.

די באצייטערונג פאר דער נייער רעגיערונג און דער גלויבען אין איהרע הבטחות, זענען דאן ביי יעדען געווען אזוי שטארק, אז אפילו דער עקזקוטיוו קאמיטעט פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי אין רומעניען, אונטער דער אנפירונג פון דעם פארשטארבענעם אידישן סאציאליסטישען דעפוטאט דר. יעקב פיסטינער, האט נאָך א קורצען ישוב־הדעת באשלאָסען, צו געהן ביי די פאר־לאמענט וואהלען אין איינעם מיט דער רעגיערונג, וועלכע די סאציאליסטען האבען דאן געהאלטען פאר גענוג כשר אפ־צושליסען א וואהל־אפמאך און ארויסצו־שטעלען סאציאליסטישע קאנדידאטען אויף די זעלבע צעטלען אויף וועלכע, די אָפיציעלע רעגיערונגס פארטיי האט ארויסגעשטעלט איהרע איינענע קאנדידאטען.

דעם זעלבען וועג, וואס עס האבען באטאטען די פירער פון דער אינטערנאציאָנאלער סאציאל־דעמאקראטישער אר־ביטער פארטיי אין רומעניען, זענען אויך געגאנגען די פירער פון די נאציאָנאלע מינדערהייטען, די אידען, דייטשען, אונ־גאריאנער און מאדיארען. עס איז קלאר, אז די רעגיערונג האט דאן געקראָגען ביי די וואהלען, סיי מיט די מינדערהייטען, סיי מיט די סאציאליס־טען, האט דער אויסגעשריבענער נייע וואהלען, איז די פראגע פון׳ם צוויי־טען אידישען מאנדאט אין בוקאָווינא געוואָרען ווידער אקטועל.

די רעגיערונג, וועלכע וואלט באדארפט לכל הדעות שטיצען א ריינע אידישע קאנ־דידאטור, ווייל דער פריי־געוואָרענער מאנדאט האט שטענדיג באלאנגט צו אי־דען, האט זיך געמאכט ניט וויסענדיג, אדרבא, די רעגיערונג האט געגעבען אנ־צוהערען, אז אפילו די קאנדידאטור פון א אידישען סאציאליסט איז איהר ניט אין גאנצען ניחא. און זי איז געוואָרען אביסעל ווייניכער ערשט דאן, ווען די סאָ־ציאל־דעמאקראטישע פארטיי האט באַ־שלאָסען צו קאנדידירען ניט קיין אידישען סאציאליסט, נאָר א סאציאליסט, אן אמת׳ן רומענער.

אט די דאזיגע שטעלונג פון דער רע־גיערונג צו די איבערגענומענע התחייבות׳ן לגבי אידען פון איין זייט און דאס ניט דערפירט צו דער רעגיערונגס פארפיליכטונגען, וואס זי האט געגעבען צו די נאציאָנאלע מינאריטעטען פון דער צידייטער זייט, האט דערפירט צו דעם, אז די מינדערהייטען וואהלען אין אביסעל מעהר אויפגעהמען א קאמף געגען דעם קאנדידאט, וואס עס שטיצט די רעגיע־רונג און אויך געגען די קאנדידאטען פון אלע אנדערע רומענישע פארטייען.

די אידען, אונטער דער אנפירונג פון סענאטאר דר. מאיר עבנער, די אוקראי־נער און די דייטשען, האבען באשלאָסען א וואהל־בלאָק און זיך געגענזייטיג מתחייב געווען, קעמפען אין איינעם פאר די רעכט פון די מינדערהייטען, ניט נאָר ביידי איצטיגע וואהלען, נאָר אויך לתבא.

— די פירער פון די מינדערהייטען האָ־בען אין זייערע קאמוניקאטען קלאָר געד־זאגט, אז קיין איינציגע פון די רומענישע פארטייען, וועמען די מינדערהייטען האָ־בען ביי איצט געשטיצט און אויף וועמען זיי האבען זיך סומך געווען, האבען ניט דערפילט זייערע פרימיטיווסטע הבטחות לגבי די מינדערהייטען דא אין לאנד און עס בלייבט פאר זיי — פאר די מינדער־הייטען הייסט עס — נאָר אפען דער איינציגער וועג, צו נעמען דעם גורל אין איינענע הענט.

דער וואהל־קארטעל פון די מינדער־הייטען, האט ארויסגערופען גרויס אומצו־פרידענהייט אין די אפיציעלע רעגיערונגס קרייזען. — דער אינערן־מיניסטער, מי־האלאקא, האט געלאזט רופען צו אָרדנונג פון די דייטשען און איהם געגעבען אנצוהערען, אז עס איז ניט גלייך וואס די מינדערהייטען ארגאניזירען זיך אין דער־ביי ניט געשפארט מיט באשולדיגונגען און אנפאלען געגען די מינדערהייטען.

עס האבען זיך אויך געפונען א גאנ־צע רייע פון מה־יפית־אידען, אדער די אוזר־גערופענע „איינגעשריבענע אידען", דאס זענען יענע יאהודים, וואס זענען פארשריבען אלס רומענער און באלאנגען צו די רומענישע פארטיען. אט די אחבתי־את־הפריי־אידען, האבען אויפגע־הויבען א שרעקליכען וויצעקו דערהערענדיג וועגען דער גרינדונג פון דעם מינדערהייט־בלאָק, אויך זיי האבען ניט געשאלעוועט מיט בלבולים און רכילות׳ן געגען דעם אינ׳ציאטאָר פון בלאָק, דר. מאיר עבנער, וועמען זיי האבען באשולדיגט ניט מער און ניט ווייניגער ווי אין פאראַט געגען דער מלוכה. אבער אלע די מסירות און רכילות׳ן האבען ניט אפגעשראָקען, ניט דעם דר. עבנער און ניט די פירער פון די דייטשען און אוקראינער, וועלכע האבען סוף־כל־סוף געבלדעט דעם בלאָק פון די מינאריטעטען און געמיינזאם ארויס אין דעם קאמף אויף אפצוהיטען די רעכט פון די מינדערהייטען.

אין דעם קאמוניקאט וואס סענאטאר דר. עבנער האט ארויסגעלאזט צו דער אידישער באפעלקערונג, ווערט געזאגט: אז אלע פארטייען, וואס קומען פארלאנ־גען אידישע שטימען, האבען ניט קיין רעכט דאס צו טאן, וואָרום אלע פארטייען האבען שוין רעגירט און אלע האבען בנוגע די אידען ניט געהאלטען זייערע הבטחות, פאר די אידען בלייבט דארבער נאָך דער איינציגער וועג, פון צונויפשליסען זיך אין קאמף מיט אלע אנדערע מינדערהיי־טען וואס לעבען דא אין לאנד און וועל־מענס אינטערעסען עס לינען אויף דער זעלבער אינער־פאָליטישער ליניע ווי די אינטערעסען פון די אידען.

אז דער געשאפענער בלאָק האט גע־פונען דעם געהערינען רעזאָנאנץ ביי אלע מינדערהייטען איז צו זעהן פון די לעצ־טע פאָרלאמענט־וואהלען, וואס זענען דאָ פארגעקומען סוף יאנואר ד. י. דער קאנ־דידאט פון די מינדערהייטען, דר. שקראָ־בא, איז געוואהלט געוואָרען מיט א גרויס־סער־מערהייט און די אנדערע 5 קאנדי־דאטען, כתוכם דער קאנדידאט וועלכען עס האט געשטיצט די רעגיערונג, האבען געליטען א גרויסע מפלה.

וועט די רעגיערונג לערנען פון דער לעצטער מפלה און וועט זי ענדליך רע־ווידירען איהר שטעלונג לגבי די מינדער־הייטען און באזונדערס לגבי דער אידי־שער מינדערהייט דא אין לאנד?

דאס וועט די צוקונפט ווייזען.

("איטא")

דער אידישער „גן עדן" איז דרום אפריקע

(א בריעף פון יאהאנעסבורג.) פון י. באטניצקי.

דער אלגעמיינער עקאָנאָמישער קרי־זיס וואס עס הערשט איצט אין איירא־פע און אמעריקע האט אויך ניט אויסגע־מידען דרום־אפריקע. די איבער פראָדוק־ציע פון דער לאנדווירטשאפט און דאס פעלען פון אפזאץ מערק האט געבראכט אין א שווערער לאגע די דרום־אפריקאָ־נער לאנדווירטשאפט. פון דארף געהט דער קריזיס אריבער אין די שטעדט וואו די אידישע באפעלקערונג פארנעמט א גאנץ חשובן ארט.

געוועהנליך געהמט דא דער קריזיס אן גאנץ אנדערע פארמען ווי אין איירא־פע אדער אמעריקע. קיין וויייסער פראָ־לעטאריאט איז דא ניט בנמצא, ווייל אלע שווארצע ארבייטען וועגען אויסגעפירט דורך די שווארצע, און דאריבער איז די ארבייטסלאָזיגקייט ניט אזוי באמערקבאר. דערפאר אבער זענען דא פאראן „ארמע ווייסע", — ווי זיי ווערען דא אנגערופען, — אין א גאנץ באדייטענדער צאָל. דאס שליסען דאס לאנד פאר דער אידישער אימיגראציע. האט וויניג וואס פארבעג־סערט די לאנד. אדרבה, עס איז נאָך פיעל ערגער. לויט דער סטאטיסטיק ווייזן זיך ארויס אז די ווייסע באפעלקערונג איז נאָכ׳ן שליסען פון דער אימיגראציע פארניכטיגט פאנדען, און עס בלייבט ניט איבער קיין לוידיגע צייט וואס א וועל־כער עס איז קאמפיין זאל דא ניט דורכ־געפירט ווערען. איצט, למשל, נאכדעם ווי עס האט זיך געענדיגט דער דונאס דרייען פאר׳ן נאציאָנאל־פאנד, האט זיך אנגעהייבען א קאמפיין פאר „ארט עמיגרירעקס" און אויך אנדערע קאמפיינס ווערען שוין צוגעגרייט. איך רעכנען שוין ניט אריין די משולחים און א צאל פון אלע ישיבות און קהלות פון מזרח אייראָ־פע. דערפאר אבער ווייזען ניט אריס די דרום אפריקאנישע אידען קיין לעבערגען פארשטענדניש פאר די הצטרכת׳ן פון זייערע איינענע ארטיגע אינכסטיטוציעס. איך מיין די אינסטיטוציעס פון א מעהר קאנסטרוקטיווען כאראקטער, ווייל די צרקה אנשטאלטען פון היגען אידענטוט שטייען נראד אויף א געהערינער הויך, וואס עס איז אפשר זעלטען צו טרעפען אין גרעסערע אידישע קהלות אין גרעסע־רע לענדער.

א לענגערע צייט האבען זיך די היגע אידישע כלל טוער ארומגעטראגען מיט א פראָיעקט פון באזעצען אידען אויף ערד אין דרום אפריקע. עס זענען שוין געשאָ־פען געוואָרען קאמיטעטען און קאמיסיעס און מען האט שוין געמיינט, אז אט, אט האבען אויפ׳ן פראָיעקט געליינט גרויסע האפנונגען און עס וואלט אפשר געווען מעגליך צו באקומען א געוויסע שטיצע פון דער רעגיערונג אין דער פארווירקליכונג פון פראָיעקט. מען האט זיך מיט׳ן פראָ־יעקט אזוי לאנג ארומגעטראָגען ביז מען האט זיך ארומגעזעהן אז צוליעב׳ן עקאָ־נאָמישען קריזיס קען מען ניט שאפען די נויטיגע 30—20 טויזענט פונט אין מען האט דעם פראָיעקט „צייטווייליג" באַ־גראבען ביז „לכשירהיב".

איינינע יאהר האט עקזיסטירט ביי דער באָארד אוז דעפיוטים א אידישע אר־בייטס בזורה. די דאזיגע בזורה פלעגט באזאָרגען מיט ארבייט די אידישע אר־בייטסלאָזע און האט אין דער צייט פון איהר עקזיסטענץ אויפגעטאָן א גאנץ ווייס־טיגע ארבייט. קרוב צו 1,000 אידישע יונגעלייט, סיי איינגעוואנדערטע און סיי איינגעבוירענע האבען באקומען שטעלעס דורך דער בזורה. די גאנצע צייט פון דער עקזיסטענץ פון דער בזורה האט מען געזוכט מיטלען ווי צו דעקען דעם קליי־נעם בודזשעט פון דער בזורה ביז מען האט ניט געפונען... און מען האט געמוזט שליסען די בזורה. די סומע וואס איז גע־חען נויטיג אויסצוהאלטען די וויכטיגע אינסטיטוציע איז פשוט א נישטיגע און דאך האט די רייכע יאהאנעסבורגער אי־דישע קהלה געלאזט גאנץ גלייכגילטיג שליסען די בזורה „צייטווייליג" צוליעב מאנגעל אין געלט־מיטלען.

און נאָך א וויכטיגע אינסטיטוציע איז געשלאָסען געוואָרען אויך צוליעב מאנגעל אין געלט. דאס איז ווי זי ווערט דאָ אנגערופען די „היברוי היי סקול", א אידישע פאָלקס שול. די חנוך פראגע איז אין דער אנגעוויטאנטער פראבלעמען פון היגען אידישען לעבען. וועגען דעם איז כדי זיך אפצושטעלען אין א באזונדערען בריעף. אלענפאלס שטעהט דא דער אי־דישער חנוך אויף א נידריגער מדרגה. א פארהעלטניסמעסיג, קליינע צאָל אידישער קינדער באזוכען נאָכמיטאָג די היגע תלמוד תורה׳ס. די פראגאנס פון די תלמוד תורה׳ס דערגרייכט אין גרעסטען טייל ניט ווייטער ווי חומש. און פון די וואס באַ־זוכען שוין. די תלמוד תורה׳ס זעצען פאר זייערע אידישע למודים נאָך בר מצוה זעהר א קליינער טייל. די רעזולטאטען פון די למודים אין די תלמוד תורה׳ס זע־נען ווייט פון צו זיין באפריידיגענד. דער גרעסטער שולד אין דעם איז געווען די פאָלטבלוטיגע באציהונג פון די עלטערען צו דער אידישער חנוך פראגע. די „היברו היי סקול" איז געווען א אידישע פאָלקס־שול וואו אלע אין געלערענט גע־וואָרען אין ענגליש, נאָר אנדערהאלבען שעה א טאָג פלעגט געלערענט ווערען „היברו". די מעלה פון דער שול איז געווען וואס די קינדער פלעגען באקומען זייערע אידישע למודים פאר מיטאָג, גלייכצייטיג מיט די אלגעמיינע למודים און האבען ניט געדארפט קומען צו די אידישע למודים ווי אין די אנדערע תלמוד תורה׳ס, נאָכמיטאָג. די דאזיגע שוין איז אויסגעהאלטען געוואָרען פון דער אידי־שער קהלה. די רעגיערונג פלעגט געבען א יערליכע סובסידיע פון 500 פונט. די דאזיגע שול האט שוין עקזיסטירט 28 יאהר, און מען האט געהאפט, אז דורך דעם וואס די קינדער וועלען באקומען זייערע אידישע למודים אויף א מעהר נאָרמאלען אופן וועלען די רעזולטאטען זיין מעהר ציפריעדענשטעלענד. עס איז איבריג צו באמערקען נאָך צו אן אמתער אידישער שול וואו די למודים זאלען גע־פירט ווערען אין העבריאיש אדער אידיש איז מען נאָך פארלויפיג ניט דערגאנגען. אין דרום אפריקע. די דאזיגע „היברו סקול" איז איצט צוליעב מאנגעל אין געלט, אדער בעסער געזאגט צוליעב מאנ־געל אין אינטערעס. געשלאָסען געוואָרען. און אז מען האט צונויפגערופען אן עלטערען און מיטגלידער פארזאמלונג וואו עס זאָל באשלאָסען ווערען דער גורל פון דער שול וואס עקזיסטירט שוין 28 יאהר זענען געקומען כס״ה 20—15 פערזאָן.

אט אזוי געהען אונטער אידישע אינסטיטוציעס אין דעם אידישען „גן עדן" אין דרום אפריקע צוליעב דער קאלטבלוטיגקייט און אפאטישקייט פון דער היגער אידישער געזעלשאפט. וואלט געווען מעהר אינטערעס, וואלט וועגען געלט ניט געווען קיין דאגה. דרום אפרי־קאנער אידען קענען נאָך אויסהאלטען זייערע אינסטיטוציעס ווען דער ווייל זאָל נאָר זיין.

("איטא")

דער אידישער „גן עדן" איז דרום אפריקע

(א בריעף פון יאהאנעסבורג.) פון י. באטניצקי.

דער אלגעמיינער עקאָנאָמישער קרי־זיס וואס עס הערשט איצט אין איירא־פע און אמעריקע האט אויך ניט אויסגע־מידען דרום־אפריקע. די איבער פראָדוק־ציע פון דער לאנדווירטשאפט און דאס פעלען פון אפזאץ מערק האט געבראכט אין א שווערער לאגע די דרום־אפריקאָ־נער לאנדווירטשאפט. פון דארף געהט דער קריזיס אריבער אין די שטעדט וואו די אידישע באפעלקערונג פארנעמט א גאנץ חשובן ארט.

געוועהנליך נעהמט דא דער קריזיס אן גאנץ אנדערע פארמען ווי אין איירא־פע אדער אמעריקע. קיין וויייסער פראָ־לעטאריאט איז דא ניט בנמצא, ווייל אלע שווארצע ארבייטען וועגען אויסגעפירט דורך די שווארצע, און דאריבער איז די ארבייטסלאָזיגקייט ניט אזוי באמערקבאר. דערפאר אבער זענען דא פאראן „ארמע ווייסע", — ווי זיי ווערען דא אנגערופען, — אין א גאנץ באדייטענדער צאָל. דאס שליסען דאס לאנד פאר דער אידישער אימיגראציע. האט וויניג וואס פארבעג־סערט די לאנד. אדרבה, עס איז נאָך פיעל ערגער. לויט דער סטאטיסטיק ווייזן זיך ארויס אז די ווייסע באפעלקערונג איז נאָכ׳ן שליסען פון דער אימיגראציע פארניכטיגט פאנדען, און עס בלייבט ניט איבער קיין לוידיגע צייט וואס א וועל־כער עס איז קאמפיין זאל דא ניט דורכ־געפירט ווערען. איצט, למשל, נאכדעם ווי עס האט זיך געענדיגט דער דונאס דרייען פאר׳ן נאציאָנאל־פאנד, האט זיך אנגעהייבען א קאמפיין פאר „ארט עמיגרירעקס" און אויך אנדערע קאמפיינס ווערען שוין צוגעגרייט.

איך רעכנען שוין ניט אריין די משולחים און א צאל פון אלע ישיבות און קהלות פון מזרח אייראָ־פע. דערפאר אבער ווייזען ניט אריס די דרום אפריקאנישע אידען קיין לעבערגען פארשטענדניש פאר די הצטרכת׳ן פון זייערע איינענע ארטיגע אינכסטיטוציעס. איך מיין די אינסטיטוציעס פון א מעהר קאנסטרוקטיווען כאראקטער, ווייל די צרקה אנשטאלטען פון היגען אידענטוט שטייען נראד אויף א געהערינער הויך, וואס עס איז אפשר זעלטען צו טרעפען אין גרעסערע אידישע קהלות אין גרעסע־רע לענדער.

א לענגערע צייט האבען זיך די היגע אידישע כלל טוער ארומגעטראגען מיט א פראָיעקט פון באזעצען אידען אויף ערד אין דרום אפריקע. עס זענען שוין געשאָ־פען געוואָרען קאמיטעטען און קאמיסיעס און מען האט שוין געמיינט, אז אט, אט האבען אויפ׳ן פראָיעקט געליינט גרויסע האפנונגען און עס וואלט אפשר געווען מעגליך צו באקומען א געוויסע שטיצע פון דער רעגיערונג אין דער פארווירקליכונג פון פראָיעקט. מען האט זיך מיט׳ן פראָ־יעקט אזוי לאנג ארומגעטראָגען ביז מען האט זיך ארומגעזעהן אז צוליעב׳ן עקאָ־נאָמישען קריזיס קען מען ניט שאפען די נויטיגע 30—20 טויזענט פונט אין מען האט דעם פראָיעקט „צייטווייליג" באַ־גראבען ביז „לכשירהיב".

איינינע יאהר האט עקזיסטירט ביי דער באָארד אוז דעפיוטים א אידישע אר־בייטס בזורה. די דאזיגע בזורה פלעגט באזאָרגען מיט ארבייט די אידישע אר־בייטסלאָזע און האט אין דער צייט פון איהר עקזיסטענץ אויפגעטאָן א גאנץ ווייס־טיגע ארבייט. קרוב צו 1,000 אידישע יונגעלייט, סיי איינגעוואנדערטע און סיי איינגעבוירענע האבען באקומען שטעלעס דורך דער בזורה. די גאנצע צייט פון דער עקזיסטענץ פון דער בזורה האט מען געזוכט מיטלען ווי צו דעקען דעם קליי־נעם בודזשעט פון דער בזורה ביז מען האט ניט געפונען... און מען האט געמוזט שליסען די בזורה. די סומע וואס איז גע־חען נויטיג אויסצוהאלטען די וויכטיגע אינסטיטוציע איז פשוט א נישטיגע און דאך האט די רייכע יאהאנעסבורגער אי־דישע קהלה געלאזט גאנץ גלייכגילטיג שליסען די בזורה „צייטווייליג" צוליעב מאנגעל אין געלט־מיטלען.

און נאָך א וויכטיגע אינסטיטוציע איז געשלאָסען געוואָרען אויך צוליעב מאנגעל אין געלט. דאס איז ווי זי ווערט דא אנגערופען די „היברוי היי סקול", א אידישע פאָלקס שול. די חנוך פראגע איז אין דער אנגעוויטאנטער פראבלעמען פון היגען אידישען לעבען. וועגען דעם איז כדי זיך אפצושטעלען אין א באזונדערען בריעף. אלענפאלס שטעהט דא דער אי־דישער חנוך אויף א נידריגער מדרגה. א פארהעלטניסמעסיג, קליינע צאָל אידישער קינדער באזוכען נאָכמיטאָג די היגע תלמוד תורה׳ס. די פראגאנס פון די תלמוד תורה׳ס דערגרייכט אין גרעסטען טייל ניט ווייטער ווי חומש. און פון די וואס באַ־זוכען שוין. די תלמוד תורה׳ס זעצען פאר זייערע אידישע למודים נאָך בר מצוה זעהר א קליינער טייל. די רעזולטאטען פון די למודים אין די תלמוד תורה׳ס זע־נען ווייט פון צו זיין באפריידיגענד. דער גרעסטער שולד אין דעם איז געווען די פאָלטבלוטיגע באציהונג פון די עלטערען צו דער אידישער חנוך פראגע. די „היברו היי סקול" איז געווען א אידישע פאָלקס־שול וואו אלע אין געלערענט גע־וואָרען אין ענגליש, נאָר אנדערהאלבען שעה א טאָג פלעגט געלערענט ווערען „היברו". די מעלה פון דער שול איז געווען וואס די קינדער פלעגען באקומען זייערע אידישע למודים פאר מיטאָג, גלייכצייטיג מיט די אלגעמיינע למודים און האבען ניט געדארפט קומען צו די אידישע למודים ווי אין די אנדערע תלמוד תורה׳ס, נאָכמיטאָג. די דאזיגע שול איז אויסגעהאלטען געוואָרען פון דער אידי־שער קהלה. די רעגיערונג פלעגט געבען א יערליכע סובסידיע פון 500 פונט. די דאזיגע שול האט שוין עקזיסטירט 28 יאהר, און מען האט געהאפט, אז דורך דעם וואס די קינדער וועלען באקומען זייערע אידישע למודים אויף א מעהר נאָרמאלען אופן וועלען די רעזולטאטען זיין מעהר ציפריעדענשטעלענד. עס איז איבריג צו באמערקען נאָך צו אן אמתער אידישער שול וואו די למודים זאלען גע־פירט ווערען אין העבריאיש אדער אידיש איז מען נאָך פארלויפיג ניט דערגאנגען. אין דרום אפריקע. די דאזיגע „היברו סקול" איז איצט צוליעב מאנגעל אין געלט, אדער בעסער געזאגט צוליעב מאנ־געל אין אינטערעס. געשלאָסען געוואָרען. און אז מען האט צונויפגערופען אן עלטערען און מיטגלידער פארזאמלונג וואו עס זאָל באשלאָסען ווערען דער גורל פון דער שול וואס עקזיסטירט שוין 28 יאהר זענען געקומען כס״ה 20—15 פערזאָן.

אט אזוי געהען אונטער אידישע אינסטיטוציעס אין דעם אידישען „גן עדן" אין דרום אפריקע צוליעב דער קאלטבלוטיגקייט און אפאטישקייט פון דער היגער אידישער געזעלשאפט. וואלט געווען מעהר אינטערעס, וואלט וועגען געלט ניט געווען קיין דאגה. דרום אפרי־קאנער אידען קענען נאָך אויסהאלטען זייערע אינסטיטוציעס ווען דער ווייל זאָל נאָר זיין.

("איטא")

דער קאמף ארום א אידישן פאר־לאמענט־מאנדאט אין רומעניע

די רעגיערונג און די מינדערהייטען. — דער פריי־געוואָרענער מאנדאט נאָך דעם פארשטאָרבענעם אידישען סאציאליסט דר. יעקב פיסטינער. — די זעלבסטפארטיידיגונג פון די מינדערהייטען. — דער וואהל־נצחון פון ערשטען מינאר־טען בלאָק.

פון א. בוקאָווינער.

סוף חודש יאנואר איז אין טשערנאָוויץ און אין עטליכע בוקאָווינער שטעדטלאך פאָרגעקומען צוגאב־וואהלען צו דעם פארלאמענט, נאָך דעם, אין זומער 1930 פארשטארבענעם אידיש־סאציאליסטישען דעפוטאט, דר. יעקב פיסטינער.

די דאזיגע וואהלען האבען געהאט פאר אלע מינדערהייטען וואס לעבען דא אין לאנד, באזונדערס פאר דעם איין מיליאָן אנגעדיגען אידישען קיבוץ אין רומעניען, א גאנץ באזונדערע באלייטונג און עס לוינט זיך וועגען דעם אביסעל ברייטער אפצושטעלען.

איידער מיר געהען אפשאצען די לעצטע צוגאב־וואהלען, מוזען דערמאנט ווערען עטליכע פאקטען פון די פאריגע פארלאמענט־וואהלען.

בעת די אלגעמיינע וואהלען צום פארלאמענט פון יאהר 1929 האבען כמעט אלע מינדערהייטען אין רומעניען געשלאָ־סען וואל־אפמאכען מיט דער רעגיערונגס פארטיי, וועלכע איז דאן געשטאנען אונ־טער דער אנפירונג פון דער בוקאָווינער. וועלכע האט אין איהר מאניפעסט פון אלבא־יוליא, צוגעזאגט פולע פרייהייט צו אלע ביינער פון לאנד, ניט פארגעסענדיג דערביי אויך אין די העכער 4 מיליאָנען מינאריטעטען, וועמען די רע־גיערונג האט פארזיכערט פריע אנטוויק־לונגס מעגליכקייטען הן אין נאציאָנאלער, און הן אין קולטורעלער הינזיכט.

די באצייטערונג פאר דער נייער רעגיערונג און דער גלויבען אין איהרע הבטחות, זענען דאן ביי יעדען געווען אזוי שטארק, אז אפילו דער עקזקוטיוו קאמיטעט פון דער סאציאל־דעמאקראטי־שער פארטיי אין רומעניען, אונטער דער אנפירונג פון דעם פארשטארבענעם אידי־שען סאציאליסטישען דעפוטאט דר. יעקב פיסטינער, האט נאָך א קורצען ישוב־הדעת באשלאָסען, צו געהן ביי די פאר־לאמענט וואהלען אין איינעם מיט דער רעגיערונג, וועלכע די סאציאליסטען האָ־בען דאן געהאלטען פאר גענוג כשר אפ־צושליסען א וואהל־אפמאך און ארויסצו־שטעלען סאציאליסטישע קאנדידאטען אויף די זעלבע צעטלען אויף וועלכע, די אָפיציעלע רעגיערונגס פארטיי האט ארויסגעשטעלט איהרע איינענע קאנדידא־טען.

דעם זעלבען וועג, וואס עס האבען באטאטען די פירער פון דער אינטערנאָ־ציאָנאלער סאציאל־דעמאקראטישער אר־ביטער פארטיי אין רומעניען, זענען אויך געגאנגען די פירער פון די נאציאָנאלע מינדערהייטען, די אידען, דייטשען, אונ־גאריאנער און מאדיארען. עס איז קלאָר, אז די רעגיערונג האט דאן געקראָגען ביי די וואהלען, סיי מיט די מינדערהייטען, סיי מיט די סאציאליס־טען, האט דער אויסגעשריבענער נייע וואהלען, איז די פראגע פון׳ם צוויי־טען אידישען מאנדאט אין בוקאָווינא געוואָרען ווידער אקטועל.

די רעגיערונג, וועלכע וואלט באדארפט לכל הדעות שטיצען א ריינע אידישע קאנ־דידאטור, ווייל דער פריי־געוואָרענער מאנדאט האט שטענדיג באלאנגט צו אי־דען, האט זיך געמאכט ניט וויסענדיג, אדרבא, די רעגיערונג האט געגעבען אנ־צוהערען, אז אפילו די קאנדידאטור פון א אידישען סאציאליסט איז איהר ניט אין גאנצען ניחא. און זי איז געוואָרען אביסעל ווייניכער ערשט דאן, ווען די סאָ־ציאל־דעמאקראטישע פארטיי האט באַ־שלאָסען צו קאנדידירען ניט קיין אידישען סאציאליסט, נאָר א סאציאליסט, אן אמת׳ן רומענער.

אט די דאזיגע שטעלונג פון דער רע־גיערונג צו די איבערגענומענע התחייבות׳ן לגבי אידען פון איין זייט און דאס ניט דערפירט צו דער רעגיערונגס פארפיליכטונגען, וועגען אויך געגאנגען די פירער פון די מזרח פארשפרעכונגען, וואס זי האט געגעבען צו די נאציאָנאלע מינאריטעטען פון דער צידייטער זייט, האט דערפירט צו דעם, אז די מינדערהייטען וואהלען אין אביסעל מעהר אנפירונגס קאנדידאטן, וואס עס שטיצט די רעגיע־רונג און אויך געגאנגען די קאנדידאטען פון אלע אנדערע רומענישע פארטייען.

די אידען, אונטער דער אנפירונג פון סענאטאר דר. מאיר עבנער, די אוקראי־נער און די דייטשען, האבען באשלאָסען א וואהל־בלאָק און זיך געגענזייטיג מתחייב געווען, קעמפען אין איינעם פאר די רעכט פון די מינדערהייטען, ניט נאָר ביידי איצטיגע וואהלען, נאָר אויך לתבא.

— די פירער פון די מינדערהייטען האָ־בען אין זייערע קאמוניקאטען קלאָר געד־זאגט, אז קיין איינציגע פון די רומענישע פארטייען, וועמען די מינדערהייטען האָ־בען ביז איצט געשטיצט און אויף וועמען זיי האבען זיך סומך געווען, האבען ניט דערפילט זייערע פרימיטיווסטע הבטחות לגבי די מינדערהייטען דא אין לאנד און עס בלייבט פאר זיי — פאר די מינדער־הייטען הייסט עס — נאָר אפען דער איינציגער וועג, צו נעמען דעם גורל אין איינענע הענט.

דער וואהל־קארטעל פון די מינדער־הייטען, האט ארויסגערופען גרויס אומצו־פרידענהייט אין די אפיציעלע רעגיערונגס קרייזען. — דער אינערן־מיניסטער, מי־האלאקא, האט געלאזט רופען צו אָרדנונג פון דער אידישער באפעלקערונג, אז עס איז ניט גלייך וואס די מינדערהייטען ארגאניזירען זיך אין דער־ביי ניט געשפארט מיט באשולדיגונגען און אנפאלען געגען די מינדערהייטען.

עס האבען זיך אויך געפונען א גאנ־צע רייע פון מה־יפית־אידען, אדער די אוזר־גערופענע „איינגעשריבענע אידען", דאס זענען יענע יאהודים, וואס זענען פארשריבען אלס רומענער און באלאנגען צו די רומענישע פארטייען. אט די אחבתי־את־הפריי־אידען, האבען אויפגע־הויבען א שרעקליכען וויצעקו דערהערענדיג וועגען דער גרינדונג פון דעם מינדערהייט־בלאָק, אויך זיי האבען ניט געשאלעוועט מיט בלבולים און רכילות׳ן געגען דעם אינ׳ציאטאָר פון בלאָק, דר. מאיר עבנער, וועמען זיי האבען באשולדיגט ניט מער און ניט ווייניגער ווי אין פאראַט געגען דער מלוכה. אבער אלע די מסירות און רכילות׳ן האבען ניט אפגעשראָקען, ניט דעם דר. עבנער און ניט די פירער פון די דייטשען און אוקראינער, וועלכע האבען סוף־כל־סוף געבלדעט דעם בלאָק פון די מינאריטעטען און געמיינזאם ארויס אין דעם קאמף אויף אפצוהיטען די רעכט פון די מינדערהייטען.

אין דעם קאמוניקאט וואס סענאטאר דר. עבנער האט ארויסגעלאזט צו דער אידישער באפעלקערונג, ווערט געזאגט: אז אלע פארטייען, וואס קומען פארלאנ־גען אידישע שטימען, האבען ניט קיין רעכט דאס צו טאן, וואָרום אלע פארטייען האבען שוין רעגירט און אלע האבען בנוגע די אידען ניט געהאלטען זייערע הבטחות, פאר די אידען בלייבט דארבער נאָך דער איינציגער וועג, פון צונויפשליסען זיך אין קאמף מיט אלע אנדערע מינדערהיי־טען וואס לעבען דא אין לאנד און וועל־מענס אינטערעסען עס לינען אויף דער זעלבער אינער־פאָליטישער ליניע ווי די אינטערעסען פון די אידען.

אז דער געשאפענער בלאָק האט גע־פונען דעם געהערינען רעזאָנאנץ ביי אלע מינדערהייטען איז צו זעהן פון די לעצ־טע פאָרלאמענט־וואהלען, וואס זענען דאָ פארגעקומען סוף יאנואר ד. י. דער קאנ־דידאט פון די מינדערהייטען, דר. שקראָ־בא, איז געוואהלט געוואָרען מיט א גרויס־סער־מערהייט און די אנדערע 5 קאנדי־דאטען, כתוכם דער קאנדידאט וועלכען עס האט געשטיצט די רעגיערונג, האבען געליטען א גרויסע מפלה.

וועט די רעגיערונג לערנען פון דער לעצטער מפלה און וועט זי ענדליך רע־ווידירען איהר שטעלונג לגבי די מינדער־הייטען און באזונדערס לגבי דער אידי־שער מינדערהייט דא אין לאנד?

דאס וועט די צוקונפט ווייזען.

("איטא")

די ראַדיא־פלוך

(א ווארט אין צייט)
פון נ. סטאלניץ.

אויב דער גינאנטישער וואוקס פון דער מאשין אין לויפענדען יאהר־הונדערט איז צו אזא גוואלדיגער מאס געווען א שרעקליכער טויט־קלאפ פאר׳ן ארבייטער איבער גאר דער וועלט, ארויסשטויסענדיג זיי אין די צעהנדליגער מיליאָנען פון זייערע עקאָנאָמישע פאָזיציעס און אריינ־ברענגען זיי אין אן ברויטלאָזען צושטאנד אין גרעסטען יאוש, איז אָהן ספק די מע־כאניזירונג פון דער קונסט געווען ניט קיין קלענערע ביטערע שטראפע כמעט פאר אלע קינסטלער פון אונזער צייט.

האט אונז שוין גענוג בולט באוויזען די טרויעריגע פראקטיק, אז די אלע וואונ־דערבארע דערפינדונגען און ריזיג שנעלע אנטוויקלונגען פון דער מאָדערנער טעכ־ניק האבען אנשטאט ברכות קאר דער מענשהייט נאָר צום גרעסטען טייל גע־בראכט אומגעהייער שרעקליכע קללות.

האט מען דען אונז ניט נא

א נייער וועג צו פארשפרייטען גוטע אידישע ביכער אין אמעריקע

וועגען דעם ביכער קלוב פון דער אידישער קולטור געזעלשאפט אין וויי אזוי ער ארבייט.

(א בריעף פון ניו יארק) פון יוחנן שטיינער

אין דער אידישער פרעסע איז שוין מדינה, פאר'ן פריוואטען אונטערנעהמער איז אומעגליך דאס דאזיגע פעלד צו בע־ארבייטען. אין אהן א שיער שטערט מיט א גדויסער אידישער באפעלקערונג איז אפילו קיין אידישע בוכהאנדלונג נישטא, נא רא געזעלשאפטליכע אקציע, אנגע־פיהרט אויף אן ארגאניזירטען אופן איז בכח עפעס אויפצוטאן און צו דערגרייכען אויף דעם געביט. דאס מיינען מיר מיט"ן אידישען ביכער־קלוב. פון דעם קלוב קאן מיט דער צייט ארויסוואקסען א גרויסער אידישער געזעלשאפטליכער פארלאנ... א חוץ דעם וועט די נארמאלע פארשפרייטונג פון דעם אידישען בוך זיכער דער־מוטיגען אונזערע קינסטלער צו גרעסערע און רייכערע שאפונגען און אונזערע פאר־לעגער צו נייע אונטערנעהמונגען."

ווי אזוי ארבייט דער אידישער ביכער קלוב? — דער ענטפער איז: דורך אבאנענטען. ה. ה. "סובסקרייבערס" פונקט ווי די ענגלישע ביכער־קלובען פון דעם סין.

די אבאנענטען פון אידישען ביכער־קלוב ווערען איינגעטיילט אין צוויי קאטעגאריעס:

1) די וואס צאהלען בלויז 5 דאלער א יאהר און קריגען פיער נייע אידישע ביכער — יעדע דריי חדשים א בוך — וועלכע דערשיינען אין משך פון 1931.

2) די וואס צאהלען 10 דאלאר א יאהר און קריגען די פיער נייע ביכער און פיער ביכער, וועלכע זיינען דערשיינען אין 1929—1930, צוזאמען אכט ביכער. כדי צו פארלייכטערען דאס אבאנירען זיך אין אידישען ביכער־קלוב, האט מען אזוי פארגעשיידט אז דאס אבאנאמענט פרייז קען מען אויך אויסצאהלען ראטענווייז. דער אבאנענט אויף 8 ביכער א יאהר צאהלט איין פיער דאלאר אלס זיין ערשטע איינצאהלונג און דעם באלאנס אין צוויי ראטעס, צו דריי דאלאר, דער אבאנענט אויף 4 ביכער א יאהר צאהלט איין דריי דאלאר און דעם־באלאנס — צוויי דאלאר — מיט 5 חדשים שפעטער.

די 10 דאלארדיגע אבאנענטען, וועלכע קריגען א חוץ די פיער נייע ביכער, אויך פיער פריהערדיגע דערשיינענע ווערק־קלייבען אויס די פיער פריעהערדערשיינענע נייע ביכער פון א רשימה פון די פאר־גענדע 8 נומערען:

1. "איז געקומען א איד קיין אמע־ריקע", ראמאן פון א. ראבאי.
2. "די טענצערין", ראמאן פון י. אפאטאי.
3. "בריעף און רעדעס" פון י. פרץ.
4. "פעטערבורג" ראמאן פון שלום אש.
5. "אלעקסאנדער און דאנענעס", דראמע, פון דוד פינסקי, צוזאמען מיט "הבודעס", פאעמא פון ה. רויזענבלאט.
6. "לענין און גאנדי", ביאגראפיעס און אפשאצונגען, פון רענע פיליפ־מילער.
7. "געשיכטע פון ליטעראטור ביי אידען" פון דר. י. צינבערג.
8. "חשוונדיגע נעבט, ליעדער, פון קאדיע מאלאדאווסקי צוזאמען מיט "דארף", ליעדער פון רחל ה. פארן.

דאס ערשטע נייע בוך, וואס אלע אבאנענטען, מיי די 5 דאלארדיגע און מיי די 10 דאלארדיגע, האבען שוין צוגעקראגען צוגעשיקט אהיים, איז "די גשיכטע פון חסידיזם", פון דעם גרויסען אידישען היס־טאריקער פראפ. שמעון דובנאוו.

פראפ. ש. דובנאוו'ס "די געשיכטע פון חסידיזם", איז א ווערק אויף וועל־כען דער פארפאסער האט געארבייט עטליכע צעהנדליג יאהר. אין דעם בוך ווערט אויספיהרליך באשריבען און וואונדערליך געשילדערט די געשיכטע פון דער חסידי־שער באוועגונג און פון דער אידעע, וואס האט געמאכט אזא גרויסע איבערקעהרע־ניש אין דעם געזעלשאפטליכען און רע־ליגיעזען לעבען פון די אידישע מאסען אין מזרח אייראפע. עס דערשיינען פאר אונז די שעהנע און עקזאטישע געשטאלטען פון ישראל בעל שם טוב, דער באגרינדער פון חסידיזם, און זיינע תלמידים. ווי דער מעזריטשער מגיד, רבי יעקב יוסף פולנ־הער, נחמן הארעדענקער, מענדעל פרע־שישלאנער, פנחס קאריצער און א גאנצע גאלעריע פיהרער פון דער דעמאלט נייער שיטה.

א באזונדער גרויסען ארט אין דעם בוך פארנעהמט די באשרייבונג פון'ם קאמף, וואס דער ווילנער גאון האט אנגע־פיהרט קעגען חסידיזם און די פארפאלגונ־גען אויף די חסידים מצד זייערע קנעגער. צום בוך האט פראפעסאר דובנאוו אויך געגעבען א פראכטיגען אריינפיהר, וואו ער באהאנדעלט צווישען אנדערע, די פאלגענדע פונקטען: חסידות און איהר ארט אין דער אידישער געשיכטע; קבלה און חסידות; דער סאציאלער מצב אין פוילען אין 18טען יאהרהונדערט; דאס לעבען פון די אידישע קהלות, און דער סדר פון דערציהונג; מיסטישע שטר־מונגען אין פוילען א. א. וו.

עס איז איבעריג צו זאגען, אז שוין דאס אליין, וואס דורך דעם אידישען בי־כער קלוב איז אין אמעריקע פארשפרייט געווארען עטליכע הונדערט עקזעמפלא־רען פון אזא וויכטיג ווערק, ווייזט אן ווי וויכטיג אזא אינסטיטוציע איז און די אר־דישע קולטור געזעלשאפט פארדיענט א גרויסען דאנק, וואס זי האט דעם ביכער קלוב געשאפען. עס איז קיין ספק, ניט, אז ווען ניט דער ביכער־קלוב, וואלט דוב־נאוס "געשיכטע פון חסידיזם" זיכער ניט געווען געהאט אזא גרויסע פארשפרייטונג פון אמעריקע

דאס צווייטע נייע בוך, וואס אלע אבאנענטען פון ביכער קלוב ווערען קריגען צוגעשיקט איינגיבען איז דוד בערגעלסאנס "פענעק", א קאלאסאל קינסטלעריש ווערק אויף וועלכער דער באריהמטער אידישער בעלעטעריסט ארבייט שוין עטליכע יאהר. בערגעלסאנס "פענעק" וועט נאך האבען א גרעסערע פארשפרייטונג אין אמעריקא ווי דובנאוס "געשיכטע פון חסידיזם", ווייל די צאהל אבאנענטען אין ביכער קלוב ווערט אלץ גרעסער און גרעסער.

ווער קלייבט אויס די ביכער פאר'ן ביכער־קלוב?

די ביכער פאר'ן ביכער קלוב ווערען אויסגעקליבען פון דער הויפט פארוואל־טונג פון דער אידישער קולטור געזעל־שאפט. וואס באשטעהט פון א באדייטענ־דיגער צאהל אידישע שריפטשטעלער און קולטור־טוער, זיכער קאמפעטענטע מענ־שען פאר אזא ארבייט. אין דער הויפט פארוואלטונג געהען אריין אזעלכע מענ־שען ווי דר. חיים זשיטלאווסקי, ש. ניגער, דוד פינסקי, י. אפאטאשו, א. גלאנץ־לעיעלעס, ה. לייוויק, מנחם באריישא, א. אויערבאך, ב. ביאליסטאצקי, ז. ווינפער, י. יאפע, ל. כהן, לייבוש לעהרער, יעקב לעווין, י. שטיינבוים, מענדעל עלקין און אנדערע. וואס פארנעהמען וויכטיגע פא־זיציעס אין דער אידישער ליטעראטור און קולטור באוועגונג.

דער ערפאלג פון דעם ביכער קלוב ביי דער אידישער קולטור־געזעלשאפט ווייזט אז אין אמעריקע זענען פאראן א גרויסע צאהל לעזער פון גוטע אידישע ביכער. אודך דעם ביכער קלוב וועט מסתמא מיט דער צייט געשאפען ווערען א גרויסער אידישער געזעלשאפטליכער פארלאג און א לאנג־יאהריגער טרוים פון די אמעריקא־נער אידישע שריפטשטעלער וועט פאר־ווירקליכט ווערען.

א בר מצוה אין פיטערבארא אנטעריא

זונטאג דעם 1־טען פעברואר איז פאר־נעקומען א גראנדיעזע פארטי ביי אונזער חישוב'ען און באליעבטען בעל־הבית פון פיטערבארא מר. און מרס. אפרים דייוויס לכבוד זייער זוהן חיים, וואס איז געווא־רען בר מצוה.

אלע איינוואוינער פון שטערטעל זיינען געווען אנוועזענד, ווי אויך א סך געסט פון פארשיידענע טיילען פון לאנד, ווי לינדסי, ליוקפעלד, טאראנטא, ניו יארק א. ז. וו. אויך איינינע פון די שעהנסטע ענגלישע אייטוואוינער האבען אנטייל גע־נומען אין דיזער שמחה.

עס איז דארט געזאמעלט געווארען 106 דאלאר אין קעש פאר די ארבייטס־לאזע און אויך א געוויסע סומע פאר'ן נאציאנאל פאנד. ניט קוקענדיג, וואס דער בעל שמחה מר. א. דייוויס איז א נייער מעמבער פון אונזער קאמיוניטי, און האט זיך דא באזעצט ערשט מיט 4 יאהר צו־ריק, דאך איז ער פאר דער קורצער צייט זעהר באליעבט געווארען ביי אונזער קא־מיוניטי מיט זיין איידעלע און פריינדליכע באנעהמונג צו יעדען פון אונז, ווי אויך מיט זיינע — גרויסע פארדיענסטען פאר אונזער קהלה. אויך האט ער פאר דער קורצער צייט געשאפען א גרויסע בע־לאנטשאפט צווישען דער ענגלישער באפעלקערונג און דעדיבער האבען אלע איינ־וואוינער און אויך איינינע פון די נכבדי הערד פון די ענגלענדער, אנטייל גענומען אין דיזער שמחה.

נאך פרייטאג דעם 30־טען יאנואר האט זיך שוין אנגעהויבען פיהלען די שמחה אין שטערטעל. עס זיינען שוין אנ־געקומען א סך געסט פון פארשיידענע טיילען פון לאנד.

שבת פריה האט דער בעל שמחה מר. א. דייוויס איינגעארדענט א מנין אין אונזער האל, אלע מעמבערס האבען גע־פיהלט זייער חוב צום בעל שמחה און אלע זיינען געווען אנוועזענד.

דער בר מצוה איליין האט זעהר פיין געלייענט די הפטורה און ברכות, נאכ'ן דאוונען זיינען געווען די טישען געגרייט מיט כל טוב און יעדער האט באגריסט די בעלי שמחה.

זונטאג האבען מר. און מרס. א. דיי־וויס איינגעארדענט א סאפער אין דעם פראבטפולען זאל פון מיזוז האל. עס זענען געווען אנוועזענד א חוץ אלע איינוואוי־נער, אויך פאלגענדע געעהרטע געסט:

פון טאראנטא:

מר. און מרס. בעני סייבעל, מר. און מרס. שונער, מר. און מרס. נ. ראטפייגעל, מר. און מרס. סייבעל; מרס. אלטווערגער און קינדער.

פון ניו יארק: מר. און מרס. מ. בראדמען און קינדער.

פון לינדסי: מרס. א. אלבערט און קינדער.

פון לייק פיעלד: מר. און מרס. האלאנד.

פון דער ענגלישער באפעלקערונג:

דער מעיאר פון שטארט, מר. און מרס. דיען; דאקטאר א. מייער און פרוי מר. און מרס. פולמאן און נאך אנדערע.

דער גרויסער זאל איז געווען שעהן דעקאריירט מיט ווייסבלויע פאהנען און מיט פולע טישען מיט כל טוב.

סאוסמאסטער פון דיזער שמחה מר. א. דייוויס א וועדטפולע פון מיט א איז געווען אונזער אלעמענס באליעבטער דומענט אלס דאנקבארקייט פאר זיין מעמבער מר. ב. טשעפלער. ער האט ער־גרויס אינטערעס און גוטע באנעהמונג און קלעהרט אין א שעהנער רעדע די בעדייר־ערציהונג פון איהר זוהן דעם בר מצוה.

טונג פון בר מצוה בכלל, און האט אנגע־ווען מרס. מ. שווארץ די פרעזידענטין פון הדסה האט דערלאנגט מרס. א. דייוויס אין נאמען פון אלע מעמבערס פון הדסה א זילבערנעם בעסקעט מיט בלומען אלס אנ־ערקענונג און אנדענקונג פאר איהרע גרויס־סע פארדיענסטען צו דער הדסה.

צוליעב די אומשטענדען האט דער טאוסטמאסטער מר. ב. טשעפלער גע־מאכט אן אפיעל פאר די ארבייטסלאזע און עס איז באלד געשאפען געווארען די סומע פון 160 דאלאר אין קעש, ווי אויך א בעדייטענדע סומע פאר'ן נ. פ.

דער עולם האט נאך לאנג פארבראכט ביי זעהער א געהויבענער שטימונג מיט נאציאנאלע לידער און מוזיק, ווי אויך מיט פארשיידענע טענץ אונטער אן ארקעסטער מוזיק, אנגעפיהרט פון דעם טאלאנטפולען מוזיקער מר. דזשאו גאוז־מאן. נאכ'ן פארלאזען דעם זאל האט זיך ערשט דער עולם פארקליבען צו מר. און מרס. א. דייוויס אין הויז, וואו מען האט נאך לאנג פארבראכט מיט פארשיידענע ליעדער און רעדעס. ווי אויך זענען אויסגעריינט געווארען די פארשיידענע שריפטליכע באגריסונגען, און פיעלע ווערטפולע פרעזענטען, וואס די בר מצוה האט באקומען.

לאנג, לאנג וועלען די פיטערבאראער אידען געדענקען דיזע פארטיי.

אין דעם נאמען פון די פיטערבאראער אידען און געסט דריקען מיר אויס אונ־זער האצענען דאנק צו אונזערע באליעב־טע מעמבערס מר. און מרס. א. דייוויס, און מיר ווינשען זיי, זיי זאלען פון זייער קינד אימער פארגענענען האבען.

רעו. א. פיין,
פיטערבארא, אנט.

די הויפט אורזאכען פון שלאפלאזיגקייט

דינען נערוועזע אנשטרענגונג, ניט־נארמאלע פארדייאונג

ביידע קענען באזייטיגט ווערען אויף א פשוט'ען אופן, דורך טרינקען א גלאז וואריטע אוואלטען יעדע נאכט פאר'ן שלאף.

די גרעסטע ווערט פון אוואלטען ליגט אין דעם פאקט וואס עס גיט די בעסטע־נאהרונג אין א זעהר לייכטע פארדייבארען פארמאט. ניט נאר באהרוהיגט אוואלטען די נערוועז און נארמאליזירט די פארדייהונג — ברענ־גענדיג נאטירליכען שלאף — נאר גיט אויך צוריק, בעת איהר שלאפט, פארלוירענע ענערגיע און וויטאליטעט.

אוואלטען איז א רייכע קאנצענטראציע פון רייכע געראשטען מאלט, רייכע שטאנטיגע מילך און פרישע אייער. יעדער נארענדער עלעמענט וואס אייער קערפער דארף האבען אויפצוהאלטען גיטספיגען און פיזישען גזונט ווערט קאמבינירט אין דער דאזיגער העכסט געשמאקפולער און פאלשטענ־דיגער קאמבינאציע פון דער נאטור'ס בעסטע רעסטאראטיוו שפייזען. טרינקט עס טעגליך אנשטאט טיי אדער קאווע. זייט זיכער צו מאכען עס אייער שלאף געטראנק צו פארזיכערען א געזונטען רוהיגען שלאף.

OVALTINE

דער טאניק שפייז געטראנק

פארזיכערט געזונטען נאטירליכען שלאף

פארקויפט אין אלע גוטע סטארס אין 50ס., 75ס., $1.25 און ספעציעלע $4.50 פאמיליען־סייז טינס. ווערט אויך פערווירט ביי מאדע פאונטיינס.

A. WANDER LIMITED, LONDON, ENG. AND PETERBOROUGH, CAN

ווארנונג

קיין מאלץ אדער קאקא געטראנק קען אויף אירגענד וועלכען אופן פארגעמען דעם פלאץ פון אוואלטען. דער אופן ווי אוואלטען ווערט גע־מאכט איז א רעזולטאט פון יאהרי־רעגיאנגע וויסענשאפטליכע פאר־שונגען. אנטזאגט זיך צו נעהמען די זאגענאנטע "פונקט אזוי גוטע" פרעפאראציעס.

338½ YONGE ST.

גרויסער 25 יעריגער יובילעאום סייל

גרויסער 25 יעריגער יובילעאום סייל

גרויסע רעדאקשאנס. קומט און איבערצייגט איך. בלויז עטליכע פון אונזערע באנגיינס

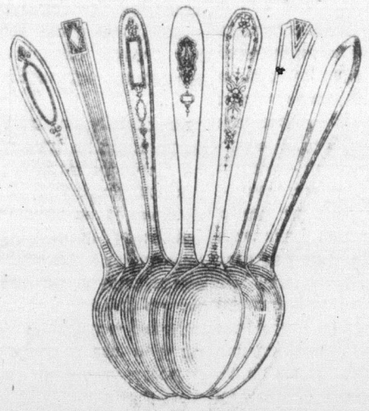

לייטעסט דעזיינס, 26 פיסעס שארפע מעסערס $34.25

שעהנער זייגערפל גאראנטירט פאר 2 יאר $3.49

א גוטער וואטש גאראנטירט פאר 2 יאר $3.95

קומט זעהן די לייטעסט סטייל דיימאנד רינג מע־טינגס, וואס וועלען עפע־נען אייערע אויגען. גע־קויפט דירעקט פון די בעסטע דיימאנד פעקטא־ריס.

לייטעסט סטיילס וועדינג רינגס ביליגער ווי איבעראל.

אייער קרעדיט איז גוט. קיינע ברענטשעס

אפען אוועגטען. טעלעפאן עדלייך 1357

קלינג בראדערס

דיימאנדס, וואטשעס, דזשולערי, זילבערווארג.

338½ יאנג סטריט

(צווישען עדוואדד און עלם סטס.

זויערקייט

נאכ'ן עסען

ווערט פטור פון אייער שרעק פאר וויטאג נאכ'ן עסען, עסן אן מורא פאר "אומפארדייאונג", זויערען מאג־גען, אומאנגענעמקייט פון גען און קאפ־ווייטאגען.

ווען אייער שפייז זויערט, ווערט "ניט־אנגענעם". ליגט ווי א שטיק אין אייער מאגען, אין עס א צייכען פון צופיעל זויערקייט. איר דארפט ניט אנגעסען קיין גראבע מעמאדען — נעמט אנשטאט דעם אן אנטי־עסיד, וואס וועט קארעגירען דעם צושטאנד. פיליפס מילק אף מאגנעזיא.

א פולע לעפעל פון דער אנגענעמ־באר'טעם'טער, לאסטשענדיגער פליסיג־קייט נעטראליזירט א סך מאל איר פארנעם פון עסיד. עס בויט אויף דעם פינקטליכען אלקאלאי באלאנס צו א זויערע־איינגעוויקטען מאגען און געדערערים — העלפט די דאזיגע ארגא־נען צו פונקציאנירען ווי זיי דארפען.

פיליפס מילק אף מאגנעזיא אז וואס איר דארפט ווען א שלעכטער אטעם, צוגעדעקטער צונג, קאפ־ווייטא־גען, ניט־גוטקייט אדער איבעלקייט באצייכענען אן איבער־געזויערטען צו־שטאנד. נעמט א פולע לעפעל היינט און פאר עטליכע טעג צייט און זעט ווי אזוי עס באזיסט די סיסטעם. איר וועט ניט זיין אזוי נאענט אונטער־ווארפען צו פארקילונג אדער קראנק־הייטען. אין אלע דראג סטארס — אין 50 סענטיגע פלעשלאך.

עכטע מילק אף מאגנעזיא אין שטענדיג א פליסיגקייט — קיינמאל ניט א פאלבלעט גוט אכטונג אויף דעם נאמען פיליפס אויף דעם פלעשעל.

געמאכט אין קענעדע.

פיליפ'ס מילך אף מאגנעזיע

קרן קימת לישראל

לויט א באשלוס פון דער קאנאדער ציוניסטישער פעדעראציע, באשטעטיגט פון היגען ציון קאונסיל, ציוניסטישע ארגאניזאציעס און הדסה, ווערט פארקומען

זונטאג דעם 1־טען מערץ

א שלח מנות

הויז צו הויז זאמלונג

צו גונסטען דעם נאציאנאל פאנד

לאנד סערטיפיקאטען פון וויניגסטענס איין דאלאר וועלען פאר־קויפט ווערען דורך דער גאנצער וואך פון פורים (1 ביז 7 מערץ).

טאראנטאר אידען זענען געבעטען איפצונעמען די שליחים באהכה און אויף א פראקטישען אופן פייערען די גלענצענדע לעצטע נאכריכטען פון ארץ ישראל.

יא--

מיר מאכען אלע סארטען פרינטינג

טעלעפאנירט גלייך אף טריניטי 6830-6831

און מיר וועלען צושיקען אונזער פארטרעטער

"זשורנאל" פרעס
542 דאנדעס וועסט

אידישע נייעס פון יענער זייט ים

ארויסגענומען פון די אידיש־אייראָפּייאישע צייטונגען.

א אידישער סוחר געראַטעוועט פון טויט דורך אן „איינפאל" מיט שוועבעלאך

אין דער געגענט פון די שטעדטלאך סאָקאָלאָוו, סטערדין (שעדליצער קרייז), קאָכט אויפן מיט א וואונדערבארער געשיכטע, ווי אזוי א באקאנטער אידישער סוחר איז ווי דורך א נס נצול געווארען פון טויט.

אין יענער נעגענד וואוינט א גרויסער תבואה־סוחר און מיהל־איינגענטימער ר' איטשע עלשטיין, א איד א נגיד, וועלכער האט זיינע איינגענע פערד און בריטשקע. מיט עטליכע טעג צוריק איז רבי איטשע ארויסגעפאהרען פארנאכט פון דער שטאדט סאָקאָלאָוו צו זיך אהיים. ער אליין איז געזעסן אין זיין בריטשקע און אנגעטריבען די פערד. ווען ער איז געקומען הינטער דער שטאדט, האט אים אנגעשטעלט אן עלטערע גויע און א זאג געטאן צו אים:

— פאגיע איטשקא, נעהם מיך ארויף אויף דיין פוהר, ווייל איך וואוין ניט ווייט פון דיין שטערטעל.

ר'איטשע האט זי ארויסגענומען. די גויע האט געהאט מיט זיך א זעהעלע מיט זאכען. ווען ר' איטשע איז ווייטער געפאהרען איז אים די אלטע גויע פארגעקומען עפעס פארדעכטיג. זי האט אים אויסגעזעהן, ווי א פארקליידעטער מאנס־פערזאן. ער האט זיך געמאכט ניט ווי סערגיג און בעסער זיך צוגעקוקט און ער האט דערזעהן, אז זיין חשד איז א ריכטיגער. ער האט דאן פארשטאנען, אז דא האט מען אים ארויסגעבאפט אין א „שטיינעל"־וויסענדיג, אז ער האט געלט ביי זיך, און מען געהזט אים בארעבע־ווען.

דער אידישער סוחר, איינער פון די קלוגסטע אידען אין יענער געגענט, האט אבער זיך ניט צוטומעלט, און ער איז געפאלען אויף א המציאה, ער האט ארויסגענומען א פודעלע שוועבעלאך צו פארריבערען א פאפיראָס, און ער האט געמאכט אזוי אז ראס פודעלע שוועבעלאך איז אים ארויסגעפאלען פון דער האנט און אראפּגעפאלען אויף דער ערד.

ער האט באלד געגעבען א שטעל אפ די פערד און זיך אפּגערופען צו דער „אלטער גויע", אז ער בעט איהר זעהר, זי זאל אראפּנעהן פון דער פוהר און אויפהויבען די שוועבעלאך, ווייל ער מוז צוהאלטען די פערד, אז זיי זאלען זיך ניט צובריקעווען. די „אלטע גויע" האט געגעבען א שפרונג אראפּ פון דער פוהר צו־כען די שוועבעלאך.

אין ווערבען מאמענט האט ר' איטשע געגעבען א שמייז די פערד מיט דער בריטשקע, זיינע פערד זענען באריהמט אין דער געגענד אלס די בעסטע, דאס זענען שנעלע לויפערס. די פערד האבען זיך א געטאן גאלאפּ איבער דער שאסעי.

די „אלטע גויע" האט גלייך פארשטאנען, אז דאס האט מען זי אראפּגעגאדט פון דער פוהר — און באלד האט ר' איטשע געהערט ווי מען שיסט אים נאך פון א רעוואלווער; ער האט אבער געשמייסען די פערד, וועלכע זענען געפלוגען איבער'ן שאסעי אזוי, אז ער איז אריינגעקומען בשלום אין דעם שטעדטעל סטערדין.

ווען ער איז אהיימגעקומען האט ער זיך גלייך געטאלדען אין דער פאליציי און איבערגעגעבען דאס זעלבע, וואס די „גויע" האט געלאזט. דארט זענען געווען רעוואלווערען, קוילען און א קיכ־זשאל.

אזוי ארום איז דער אידישער סוחר געראטעוועט געווארען פון טויט דורך דעם איינפאל מיט די שוועבעלאך.

ווי צוויי אידען האבען געפונען דעם קורסקער גובערנאטאר

פון לובלין שרייבט מען:

אויף דעם וועג פון לובלין קיין בעלזע זענען געפאהרען אין אן אויטא עטליכע אידישע סוחרים. פלוצלינג האבען זיי דערזעהן אויפ'ן וועג ביי א וואלד ליגען א מענש פאר'חלש'ט. זיי האבען באלד אפגעשטעלט דעם אויטא און ארויפגענומען דעם פאר'חלש'טען. דאס איז געווען אן עלטערער מאן פון א יאהר 60, אויסגעהונגערט, פארפרוירען. מען האט איהם דערמונטערט, גענעבען עטוואס טיי פון א טערמאס־פלאש, וואס איינער האט געהאט ביי זיך.

אינמיטען האט איינער פון די סוחרים געגעבען א געשריי: „אוי, דאס איז דאך דער קורסקער גובערנאטאר!".

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער סוחר איז געווען אין מלחמה־צייט אין קורסק, און ער האט דערקענט אין פאר'חלש'טען דעם באריהמטען קורסקע גובערנאטאר טימאפאנאוו, איינע פון די נעעסטע פיגורען אין אמאלינען רוסלאנד. דער גובערנאטאר איז פון דארט אנטלאפען, אזוי ווי מאלנערט ער זיך אויף די וועגען פון דארף צו דארף און בעטעלט א שטיקעל ברויט. מ'האט איהם געבראכט קיין לובלין און געשאפט א שטיקעל פאס־טען.

2 אידען, וואס זענען אומגעקומען אין יאהר 1914, זענען איצט געבראכט געווארען צו קבר ישראל

פון מיקוליטשין, גאליציען, שרייבט מען:

ביי אונז אין שטאדט זענען ביז היינט אויף פיעל ערטער געלעגען באהאלטען פארשידענע מתים, וואס זענען נאך בעת דער וועלט קריעג געפאלען און זענען דערווייל פראוויזאריש באגראבען געווארען.

דאס קריעגס־מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א פאראָרדנונג, אז אלע קריעגס־געפאלענע, וואס געפינען זיך אין פראוויזאריש קברים זאלען אויסגעגראבען און איבערגעפירט ווערען אויף דעם שטאדטישען בית עולם. אויך דא זענען די דאזיגע קריעגס־קרבנות איבערגעפירט געווארען אויפ'ן שטאדטישען בית־עולם.

צווישען די פויטע האט מען געפונען צוויי אידען, און איצט זענען זיי געבראכט געווארען צו קבר ישראל אויפ'ן היגען בית עלמין.

די נעמען פון די דאזיגע צוויי אידען איז ניט געלונגען צו דערגעהן, מען ווייסט אבער, אז זיי זענען ניט געווען קיין געפאלענע זעלנער. דאס זענען צוויי צוויי־ל מענשען וועלכע זענען אין יאהר 1914 אנטלאפען קיין אונגארן־דורך מיקוליטשין. דא זענען זיי קראנק געווארען און געשטארבען. אזוי ווי זיי זענען געשטארבען אין מיליטערישען שפיטאל, האט מען זיי דערפאר באגראבען פראוויזאריש צוויי־שען די געפאלענע סאלדאטען. מען זאגט, אז די דאזיגע צוויי אידען שטאמען פון האלאטייער געגענד.

א חתן וויל ניט געהן צו דער חופה, נאר ווען ער איז שיכור

פון ווארשע שרייבט מען:

ביים ווארשעווער ווינקעל מורה הוראה, רבי בערעלע, איז פארגעקומען אזא קאמישע סצענע:

עס איז געקומען אן עלטערע אידענע אין באנלייטונג פון א טאכטער, אן עלטער מיידעל, און אויך א בחור, איהר חתן, צו שטעלען א חופה. דער מורה הוראה האט געזעהן אז דער בחור איז שיכור, ער האט דעריבער ערקלערט, אז די חופה קאן ניט פארקומען, ווייל א שיכור טאר ניט מקדש זיין קיין פרוי, און ער האט זיי געראטען, זיי זאלען קומען צו איהם, ווען דער חתן וועט זיין אויסגעניכטערט. די ביידע פרויען האבען פארבראכען די הענט פון פארצווייפלונג און געזאגט־צום מורה הוראה:

— רבי, אבער וואס טוט מען? ווען ער איז ניט שיכור, ווייל ער דאך ניט געהן צו דער חופה!

דער מורה הוראה האט דערקלערט, אז געגען דעם האט ער ניט קיין עצה, און מיט א שיכור'ן חתן וועט ער ניט געבען קיין קידושין.

א אידישער בריליאנטען־סוחר באפרייט פון טויט־שטראף

פון ווילנא מעלדעט מען וועגען א מארגעס פראצעס, וואס האט געראהטן מיט טויט שטראף אן אנגעזעהענעם אידישען יוביליר ה' כאנין.

אין ווילנער געגענט האט געבושע, וועט א באנדע רויבער, וואס האט ערמארדעט א פרוי פאפאוויטסקא און צוגענומען ביי איהר טייערע בריליאנטען און אנדערע, ציהרונגס־זאכען. איינעם פון די דאזיגע בריליאנטען האט די פאליציי געפונען ביי דעם דערמאנטען אידישען יובליר. עס איז ארעסטירט געווארען דער יובליר און אויך די דריי רויבער. אין פראצעס האט דער פראקוראר געפאדערט טויט שטראף אויף פאר דעם יובליר, האלטענדיג, אז ער האט געהערט צו דער באנדע.

דער יובליר האט מיט א הייהע ערות באוויזען, אז ער איז אומשולדיג, אז דאס בריליאנט האט ער געקויפט פאר דעם פולען פרייז.

דאס געריכט האט דעם יובליר באפרייט. איינע פון די מערדער איז פארכיישפט געווארען צו הענגען; די אנדערע צוויי מערדער זענען פאראורטייל־ט געווארען צו אייביגער טורמע.

די חייבער אין בעסאראביען האבען געזיגט

פון קישיניעוו שרייבט מען:

אין בעסאראביען איז פאראן א קליין שטעדטעל אונגען, רעגען דאס די אר־דען אויף גרויסע צרות, ליט ווי אין א קליין שטעדטעל אין אזא קרייזים צייט.

איז פאראן אין אונגען א אידישע שולע, די איינציגע אין שטעדטעל, אבער דערפאר שוין איינמאל א שולע — נאט און ליט האבען זיך מיט איהר געבענשט.

אבער אז די צייט איז געווארען שלעכט, איז די שול געפאלען א קרבן — עס איז ניט געווען מיט וואס צו צאהלען די לעהרער, און זיי האבען פארשטרייקט.

האט די שטאדט צונויפגערופען אן אסיפה און עס איז פארבליבען, מען זאל דערווייל די שוחטים פון זייערע שכירות און דערמיט צאהלענדיג לעהרער. די שולע האט זיך ווידער געעפענט, אבער דא האבען די שוחטים אנגעהויבען פראטעסטירען, אזוי לאנג בין זיי האבען פארשטרייקט.

ערשט איצט האט זיך אנגעהויבען די אמת'ע מלחמה. די מאנסבילען האבען באשלאסען, מען זאל די שוחטים ניט נאכגעבען — ווי קען עס א שטעדטעל זיין אהן א שולע, האבען אבער די ווייבער האבען געזיגט — די שוחטים שעכ־מיטאנ אהן א שמיקעל פלייש?

און דער סוף איז געווען, אז די ווייבער האבען געזיגט — די שוחטיש שעכ־טען, אבער די שולע איז געשלאסען.

עלטערען גליקליך ווען בייבי שלאפט גוט

אט איז א מיטעל ווי איינצושטילען וויינענדיגע, ניט שלאפענדיגע בייבים — און זיי צו געבען א שנעלען און געזונטען שלאף. דאקטוירים רעקאמענדירען עס אין פייליאנען מוטערס האבען אויסגעפונען אז עס איז גוט און אומשעדליך. עטליכע טראפען פונ'ם ריין־ווערזשטעבעל, אנ־גענעהם־ שמעקענדיגען פלעשער'ס קעס־טאריע מאכט שלאפען אין עטליכע מינוט די אומרוהיגסטע בייבי אדער קינד. אין פאר "פאליק", פארשטאפונג, קאלדס אין קינדערישע אנפאלען א ניטא קיין גליי־כען צו קעסטאריע. די טשאס. ה. פלעט־שער אונטערשריפט אין דער צייטען פון עכטער קעסטאריע. מיידט אויס גאכנע־מאכטעס און פיהלט זיך זיכער.

פייפער הענינג און פיינטינג

איך מאך די בעסטע רושאכס אין פיינטינג און פייפערהענינג, גוט און ביי־ליג, בעסטע צופרידענהייט. מעלעפאנירט גלייך טריניטי W 7304.

מ. קירשענבוים, 30 קאר סטריט.

קארפענטעריי

פרייע עסטימייטס געגעבען אויף רושענע־ראל, קאנטראקטינג און פארשידענע קארפענטער ארבייט, ווי מאדערנע סטאר־פראנטס, גאראדזשעס, פרענטש טיהרען, הארדוואוד פלאָרינג א. ז. וו. אויך שטע־לען מיר איין שעפער און אפיסעס אין אלע טריידס צו מעסיגע פרייזען.

צופרידענהייט גאראנטירט.

אויך מאכען מיר ארבייט אויסער שטארט.

מאדערן בילדערס קאמפאניע
7 ראס סטריט
מעלעפאן טריניטי 9025.

פאר אייערע פורים'דיגע מאכלים

ווען איר זאלצט פלייש, נוצט ווינדזאר זאלץ — כשר אן שום צווייפעל.

עס איז ריין ווי געפאלענער שניי, אין גיט צו א בעסערען טעם צו אלע שפייזען, מאכט זיי שמעקען בעסער. אין אייערע פורים'דיגע עסענס וועלען באקומען אן אנדער טעם.

ווינדזאר זאלץ ווערט געריינינגט און ראפינירט אונטער דער טענליכער אויפזיכט פון אונזערע בעמיש לאבאראטאריעס. אנדערע באליעבטע ברענדס ווינדזאר איאדייזד זאלץ פארמיידט גוידערס ריגעל טייבעל זאלץ ארויס לייכט שיט זיך זעט צו באקומען אהס "די ריינסטע אין דאס בעסטע".

שרייבט פאר א פרי ביכעל

"דער ראמאנס פון זאלץ" . . . פארן צענדליי גער געבראכטען פאר זאלץ . . . "די בעסטע דעזערטס ווערען פארבעסערט מיט אביסעל זאלץ".

ווינדזאר זאלץ

CANADIAN INDUSTRIES LIMITED
WINDZOR, ONTERIO

לערענט דעזייניינג!

אין א פראקטישע סקול פון דעזייניינג, וואס ווערט געפירט אונטער דער אויפזיכט פונ'ם באקאנטען אויטאריטעט אין דעזייניינג ספעציעלע קורסען אין דעזייניינג, פעטרייניינג, גארמענטס פון סוטס און סקוירטס, דרעסעס און פארס.

סי. גאראסקא, 65 עוועניו ראוד. קינגסדייל 4237.

$40,000

פאלקס פאראיין קאמפיין

—: הויבט זיך אן :—

מערץ, 8-טען ביז'ן 15-טען

ע. פ. סינגער, ק.ס. מ.פ.פ.
קאמפיין טשערמאן.

א. גריים,
קאמפיין טרעזשורער

THE DOMINION BANK

עדלייד און ספעדיינע עוו. ברענטש

לאדעט ספעציעל איין אין איהר ברענטש די סוחרים פון דעם דיסטריקט צו ווערען מעהר היימיש אין דער באנק. געלט קיין אייראפּא שיקען מיר צו די בילינסטע פרייזען. אויסגעצאהלט אין אמעריקאנער דאלארס, אדער ווי אזוי איהר ווילט.

יעהט אונז איידער איהר שיקט געלט. איהר וועט זיכער זיין אויפרידען.

פ. ק. קוק, מענעדזש

קענט איהר גלייך פטור ווערען פון דעם, וואס שנעלער איהר נעהמט דאס, ארץ וועניגער צייט פארלירט איהר — ארץ וועניגער ליידט איהר.

שאפען ברענגט אפט קאפּ־וועהטאג, יעדע סארט מיזדקייט. אויגען־אנ־שטרענגונג, אדער גלאט "נערוועז". אפט איז עס דאס "מאגאטליכע". וואס עס זאל ניט זיין, דארפט איהר הילף, און איהר קריגט די הילף אז איהר נעהמט אספירין. נעהמט עס שטענדיג! עס וועט העלפען דעם וועהטאג צו יע־דער־צייט, אבער ווארום דארפט איהר ווארטען? אספירין טאבלעטס קע־נען אייך ניט שאדען, ווייל זיי האבען ניט אין זיך קיין שערליכעס.

גערענקט דאס, ווען איהר ווילט פרי־בירען א מיטעל וואס קאסט מיט עט־ליכע סענט ווענינער.

קענט איהר גלייך פאר אייערע קינדער.

אספּיריין קומען תמיד אם מערסטענס אין די אומבאקוועמ־טע צייטען, אבער עס איז פאראן א זאך וואס וועט אימער ראטעווען פאר אייך דעם טאג, אויב איהר האט אספּיריין

BAYER ASPIRIN
TRADE-MARK REG.
געמאכט אין קענעדע.

איך האב געלט צו לייען אויף מארגעדזשעס

ערשטע, צווייטע און דריטע

CHAS. COBLENS

(משארלס קאבלענס)
387 A ספעדיינע עוועניו
טעלעפאן טריניטי 1831.

איך קויף אויך צווייטע מארטגיידזשעס

יונייטעד ארטאדאקס סינאגאגס
אין קענעדע

קאנפערענץ

א קאנפערענץ פון דעלעגאטען פון אידישע דרום אנטעריא צענטערס וועט געהאלטען ווערען

זונטאג מערץ דעם אכטען
2.30 נאכמיטאג

אין האמילטאן, אנט.

אין בית יעקב שוהל, קארנער פארק און האנטער סט.

ביי דער קאנפערענץ וועט פאשפּראכען ווערען די נייטווענדיגקייט פון פאראייניגען קענעדער ארטאדאקסישע שוהלען, די צעלען און ארגאניזאציע.

פראמינענטע רעדנער ווערען אדרעסירען די קאנפערענץ.

די איינגעלאדענע קאנגרעגיישאנס זענען געבעטען זיך צו צוזאמען לען אין שיקען צום סעקרעטאר די צאל פארטרעטער וואס זיי ווערען שיקען צו דער קאנפערענץ.

רעפרעשמענטס ווערען סערווירט ווערען פון די האמילטאנער אידישע געמיינדע לכבוד די דעלעגאטען.

דרשה געשאנק פון חתנ'ס צד

אפען אווענטען.

אלע חתנים וואס קומען מיט זייערע מחותנים צו אונז רענטען טאקסידאס, קריגען א שענקעס

דרשה געשאנק

און גערענקט אז ביי אונז באקומט איר צו רענטען נייע לייטעסט סטייל טאקסידאס בלויז פאר 2 דאלאר. אויך גאנצע אויטאמאס צו כיריגע פרייזען.

— פריימאן ברידער —
571 יאנג סטריט
טעלעפאן קינגסדייל 3270

איבערראשענדע גוטע נייעס

מיר אפערען צום טאראנטאר אידישען עולם א ספעשעל פאר פסח סייל אויף

סוטס און ספּרינג קאוטס

מיר האבען אריינגאקומען א נייעס סטאק מיט די לייטעסטע ווארעס פון פארשידענע קאלירען.

טויזענטערליי ווארעס, פארשידענע שעהנע נייע סטיילס, ספעשעל פאר'ן פסח סייל בלויז

סוטס 29.50 מיט עקסטרא הויזען

אפען ביז 10 אוועגט.

מ. גאלדבערג, 340 באטהווירסט סטריט
טעלעפאן טריניטי 8389.

גריינער און קא.

די איינציגע אידישע פייער אדזשאסטערס אין טאראנטא

די ראיעלסטע שיפּסקאנטאר

האט געמוסט אין

265 קווין וועסט

טעל. עדעלייד 4785.

געלט געשיקט אומעטום.
בירגער פאפּירען.

געלט געליהען אויף מארטגיידזשעס.
איבערזעצונגען געמאכט אין אלע שפּראכען.
איר ווערט געלאדען אין אונזער נייעם אפיס.

פאבליקס פוירניטשור סטארס לטד.

אנאנסירן גרויסע בארגענס

— אין —

פוירניטשור

אייער גוט באקאנטער קיעזער

מר. קארל גערצביין

ווערבער האט אייך שטענדיג ציפרידענגעשטעלט. לאדט אייך ווידער איין צו באזוכן טאראנטא'ס שעהנסטע און בעסטע פיירניטשור סטארס

די פאבליקס פוירניטשור סטארס

וואו איר קענט איצט באקומען די לייטעסט סטיילס פוירניטשור פאר א זעהר בילליגען פרייז.

מר. קארל גערצביין

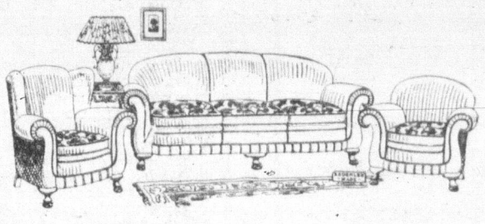

אויב איר ווילט אז אייער הויז זאל אויסזעהן שעהן, דאן קומט און זעהט אונזער ניי אריינגעקומענעם סטאק די בעסטע פון אמעריקא געמאכטע טשעסטערפילדס און די מאדערנסטע סטיילס און לייטעסט דעזיינס.

איך בעד־רום סעטס, קיטשען און ברעקפעסט סעטס, גוט רענדזשעס, איין באקסעס מיט איין ווארט, אלעס אין פוירניטשור באקומט זאך ביי די

Publix Furniture Stores LIMITED

The Store of Smiles Service and Satisfaction

531 קאלערזיש סט. טעלעפאן טרינ'טי 7630

ברענטשס סטאר 835 דענפארט עוו.

די סטריט קאר סטאפט פאר אונזער טיר. אפען יעדען טאג און אוונט.

קומט זעהן אייערע פסח קליידער ביי אונז

מיר האבען צוגעגרייט א וואונדערבארען שעהנעם סטאק פון

מענער און פרויען קליידער

לייטעסט סטיילס, שעהנסטע דעזיינס, בעס־טע וואָרעס. אלע קאָלירען, און מיר פאר־קויפען זי פארטיגערהייט צו אייער מאס, אדער

געמאכט צו ארדער

קיין עקסטרא פרייזען פאר גרעסערע אדער קלענערע.

מיר פארקויפען צו קעש פרייזען אויף א קרעדיט באזיס, און מיר לאדען אייך איין צו קומען זעהן וואס מיר אנאנ־סירען.

מענער סוטס מיט 2 פאר הויזען, געמאכט צו דער מאס, ספעציעל פון

$35 ביז $42.50

—: מיידלאך־און פרויען :—

איר וועט געווים זיין איבערראשט צו זעהן אונזערע קליידער מיט זייערע בילליגע פרייזען

נעשאנאל אוטפיטערס, לימיטעד

344-346 קווין סטריט וועסט

טעלעפאן עדלייד 0996 אפען אוועגטען.

קאפלאן קאסטאם בראקער

חזן קאפלאן

איז א גאווערנמענט אויטאריזירט קאסטאם בראקער. ווען איהר האט אזעלכעס וואס עס דארף אדורכגעהן דורכ'ן קאסטאם הויז, אימפארט אדער עקספארט דאן ווענדעט זיך צו

מ. קאפלאן און זון

וואו מען וועט פאר אייך אלעס אטענדען. איהר קענט אויך באקומען פאליסיס פאר לייף, אויטאמאביל, פלייט גלאס, און פייער אינשורענס, פון די בעסטע קאמפאניעס ווען איהר ווענדעט זיך צו

M. KAPLAN & SON
General Insurance Agents and Custom Brokers
55 YONGE ST. TEL. ELGIN 8156-7
Res. 47 Rose Park Dr. Hyland 1960

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער איינ־ציגער ספעציאליסט, וועלכער איז אויטאריזירט פון גאווערנמענט אלס האבען זיך פאראייניגט צו מאכען א

אפטאמעטריסט

און אפטישען

דר. הענרי הערריס

279 קאלערזיש סט.

(לעבען ספעדיינע)

אפען ביז 9 איהר אין אוונט

Dr. Henry Harris

EYESIGHT SPECIALIST

Phone Trinity 6604

279 College St. near Spadina

Open until 9 p. m.

דאס נייע מענעדזשמענט פון די

יארק פוירניטשור קא., לימיטעד

מאכט באקאנט די טאראנטאר אידען, דאס אלעס אין פוירניטשור באקומט איהר יעצט

צו האלבע פרייזען.

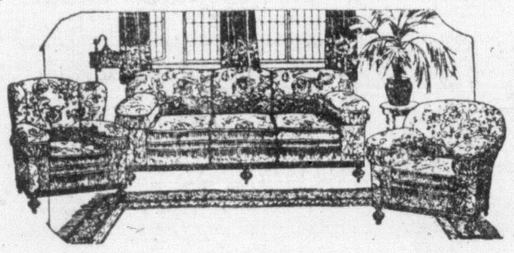

ספעשעל פאר דעם סייל

בעד רום סעטס, רעגולאר $500.00, בלויז פאר **$250.00**

טשעסטערפיעלדס, אין די לייטעסט סטיילס, געמאכט פון די בעסטע קיטשענער קאמפאניעס. רעגולאר $275.00 פאר **$165.00**

בעד רום, לייוינג רום, דיינינג רום און קיטשען סעטס, טשעסטערפיעלדס, איך קאמביניישאן סטאזוס אין רענדזשעס צו רעדוצירטע פרייזען. — קעש אדער קרעדיט.

קיטשען טשערס, ספעשעל פאר דעם סייל 95 סענט

קומט און איבערצייגט אייך. זעהט אונז איידער איהר געהט אנדערשוואו. אויב איהר ווילט שפארען געלט אין פוירניטשור, דאן פארגעסט נים צו באזוכען די **יארק פוירניטשור קא.** פריי מיט יעדען סייל איבער 100 דאלאר וועט געגעבען ווערען א שעהנעס לאמפ

יארק פוירניטשור קא., 366-68 קאלעדזיש סטריט

מר. ליטוואק, מענעדזשער. טעלעפאן קינגסדייל 7978

STANDARD THEATRE

טעלעפאן טרינטי 4310.

א. עקסלער, דזשענעראל מענעדזשער. דזש. יאנגמאן, קאמפאניע מענעדזשער

אויף דעם פארלאנג פון פובליקום בלייבט

דזשוליום נאטאנזאן

מיט אונז נאך א וואך ווי אויך קומט צו אונז די שענסטע אידישע פרימאדאנע אויף דער אידישער בינע

אנא נאטאנזאן

אנא און דזשוליום נאטאנזאן

צוזאמען מיט

איזידאר מעלצער

פרייטאג אוועגט, שבת מאטינע און אוועגט

27־טען און 28־טען פעברואר

דזשוליאוס נאטאנזאן'ס שענסטע מיוזיקאל קאמעדיע

„די קענדי קיד"

14 נומערען געזאנג. ליבערעטע פון אהרן נאגער. מוזיק און ליריקס פון רובי אסאפסקי און דזשאזעף טאנצמאן. אויסשטאטונג פון איזידאר קליין.

צוזאמען מיט

איזידאר מעלצער, איזידאר קליין, איזידאר לעווינשטיין, בערנארד גיילינג, חיים טויבער, און משה דארף. — דזשין יאוויליער, ענ' ערבער, עני סקולניק און פעני לעווינשטיין...

שבת מאטינע ספעציעל פאר קינדער

ארע קינדער וועלכע וועלען קומען צו דער מאטינע פארשטעלונג, וועלען באקומען „הענדרים" געטיילט פון **אנא נאטאנזאן.**

שיקט אייערע קינדער שבת מאטינע אין טעאטער.

ספעשעל פאר פסח סייל

די גוט באוואוסטע פירמע

מייפעל ליף מענס קאסטאם טיילערס

לאזט וויסען דעם ברייטען אידישען עולם, דאס ציליעב דער יעצטיגער שלעכטער צייט, האבען מיר געשניטען די פרייזען פון קאסטאם מעיר סיטס און ספרינג קאוטס צו די בילליגסטע פרייזען אין שטאדט. אום צו ערמעגליכען די אידישע וונגעלייט צו געהן שעהן געקליידעט לכבוד יום טוב.

סוטס רעגולאר 35 ביז 40 דאלאר. ספעשעל פאר דעם סייל $28.50 מיט עקסטרא פענטס.

קומט און נעמט אדווענטערוש פון אונזער אפפער.

מיר נוצען די בעסטע טרימינגס און ווארעס אין אלע קאלירען און לייטעסט סטיילס.

פאר א שעהנעם סוט און א גאראנטירטען פיט קומט צו די גוט באוואוסטע קאסטאם טיילערס

מייפעל ליף מענס קאסטאם טיילערס

מר. טשארלס דרולעק, מענעדזשער.

192 קווין סט. וועסט. טעלעפאן עלגין 3056

אפען אוועגטען ביז 10 א זייגער.

מאכט אייער דרוק ארבייט אין דער דרוקעריי פון „אידישען זשורנאל"

בען קאמינקער, ד. ארטש.

ארכיטעקט

28 גרענדזש עוו. טעל. טרינטי 9197

LOEW'S

היינט און די גאנצע קומענדע וואך.

ראנעלד קאלמאן

— אין —

„באצאהלען דעם טייוועל"

מיט לארעטא יאנג און דייוויד טארענס.

מרס. זאלצמאן אנאנסירט

ספעציעלע בארגיינס אויף

קראקערי, דישעס, אלערליי טשיני ווייר הארדווייר, ניו־טעסט נעזאלין, אויל

פיינט, ווארניש און עלעקטריק סופליים

און אלעס וואס עס איז נויטיג פאר אייער הויז.

ספעציעלע מתנות פאר די, וועלכע קויפען בי אונז ארטיקלען פאר ברידזשעס און שאורס.

גיט אונז איצט אייערע אָרדערס, און מיר וועלען צו אייך דעליווערען, ראזוכט אונזער סטאר און באקענט זיך מיט די ווארעס און פרייזען.

608 דאנדעס וועסט

טעלעפאן טרינטי 8946 מיר דעליווערען איבעראל.

אפען יעדען אוועגט ביז עלף א זייגער.

רעוו. ש. ז. גרינגארטען

אנערקענט אין אלע האפיטעלער

אלם מוהל

פון ערשטען גראד אויך אן אינטעלינענטער

מסדר קדושין

רופט מיר אויף אייערע שכחות. איך וועל אייך דיענען צו דער כעסטער צופרידענהייט.

פאר אָרימע אומזיסט

מיין אדרעס:

398 מארקהאם סטריט

טעלעפאן טרינטי 3406 F.

ליבערטי טעאטער

(דאנדעס און ספעדיינע עווענוי)

LIBERTY Theatre

Dundas & Spadina

היינט און מארגען

ווערט געצייגט דאס אינטערעסאנטע בילד

„אפגעצאהלט"

א בילד וואס איז שפאנענד פון אנהויב ביז ענדע.

פארפעהלט עס ניט צו זעהן!

דאטשעס טעאטער

דאנדעס און מארקהאם.

גארדען טעאטער

קאלערזיש און ספעדיינע

היינט. שבת ביימאג און אוועגט

ווערט אין ביידע טעאטערס געצייגט דאס וואונדערבארע בילד

JOAN PEERS AND RICHARD CROMWELL in "TOL'ABLE DAVID"
A COLUMBIA PICTURE

מיט ריטשארד קראוועל און דער הויפט ראלע

פארפעלט ניט צו זעהן דאס שעהנע בילד. איר וועט הנאה האבען.